

Täysistunto

Torstai 11.9.2025 klo 16.00—19.35

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.35.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.58) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (17.58—19.35).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
elinkeinoministeri Sakari Puisto
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

2.1. Suullinen kysymys työllisyystilanteesta (Piritta Rantanen sd)

Suullinen kysymys SKT 112/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Piritta Rantanen sd: Puhemies! Hallituksen kärkilupaus oli työllisyyteen panostaminen. Lupasitte 100 000 uutta työllistä. Te olette räikeästi rikkoneet tämän lupauksen, ja saldonanne onkin tällä hetkellä miinus 78 000 työllistä. Suomi onkin siis pian työttömyyden kärkimaa. Uusimmissa tilastoissa Suomi on jo ohittanut Kreikan työttömyyslukuissa. Tämänhetkisen ennusteen mukaan pian ohittumassa on myös Espanja. Suomen työttömyys ohittaa myös Euroopan maiden koko keskiarvon. [Juho Eerola: Hyvä, että annettiin elvytyspaketti!]

Työttömyys lisää ihmisten epävarmuutta ja epäluottamusta. Työttömyysennustetta on jälleen kerran jouduttu rukkaamaan huonommaksi. Työttömyyden kasvu ja talouden sakaaminen kulkevat käsi kädessä. Talouden taantuma alkoi rakentamisesta, mistä me varoittimme, mutta sittemmin vaikutukset ovat levinneet lähes joka alalle. [Perussuomalaisen ryhmästä: Ja ylikuumensitte rakennusmarkkinat!] Kysynkin ministeri Marttiselta: miten kärkilupaus työllisyydessä voi muuttua kärkisijaksi työttömyydessä näin nopeasti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.02 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! Se, että kansainvälinen suhdanne on koetellut hyvin vaikeasti Suomea, hyvät kollegat, oikeastaan korostaa vain yhtä asiaa, sitä, että me emme ole kyenneet uudistamaan Suomea ja taloutemme rakenteita riittävällä tavalla. Useat hallitukset ovat epäonnistuneet tässä, ja kuorma on jäänyt paljon taas vastaavasti meille tehtäväksi. Sen takia taas vastaavasti me viemme eteenpäin näitä keskeisiä uudistuksia, joilla saadaan vahvistettua suomalaisten pk-yrityksien näkökulmaa työllistää lisää. Kevennämme verotusta, sujuvoitamme luvitusta, panostamme tutkimukseen ja tuotekehitystoimintaan. Teemme merkittäviä toimenpiteitä, jotta voidaan taas näkymää parantaa, ja tällä hetkellä me näemme sen, että viimeistään ensi vuonna työllisyys kääntyy jo selkeästi parempaan suuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

16.03 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Taas niitä lupauksia. Pitkäaikaistyöttömyys Suomessa on kasvanut merkittävästi, ja suhdanne koko Euroopassa on sama. Sain tiistaina vieraillla Äänekosken uudessa kertopuutehtaassa, joka aloittaa ensi vuonna toimintansa, mikä on erittäin hienoa. Samaan aikaan viereinen vaneritehdas lopettaa. Keskustelin tämän tehtaan pääluottamusmiehen kanssa, joka kertoi ihmisten suuresta pelosta ja huolesta siitä, löytyykö työpaikkaa, riittääkö ammattitaito ja mitä voi tehdä, kun

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

te olette uudelleen kouluttautumismahdollisuudet vieneet. Mitä te, hallitus, tarjoatte näille ihmisille juuri tällaisessa tilanteessa?

Me olemme SDP:ssä aidosti huolissamme näistä ihmisistä. Kuinka aiotte, ministeri Marttinen, huolehtia siitä, että työttömät pääsevät töihin ja että työttömyys ei muutu pitkäaikaistyöttömyydeksi, jossa olemme jo lähellä 90-luvun laman karmeita lukuja? Mitä aiotte tehdä, ettei työttömyys muutu pysyväksi osattomuudeksi tässä yhteiskunnassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.04 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! Ensinnäkin tästä, kun edustaja viittasi metsäteollisuuden tilanteeseen: Näissä tilanteissa, missä vastaavasti Suomeen on tullut näitä vakavia uutisia, muun muassa tänä kesänä, heinäkuun lopulla, vierailin Lappeenrannassa viipymättä sen jälkeen, kun paikkakunnalle oli tullut vakavia uutisia siitä, että UPM ilmoitti sulkevansa taas paperintuotannon. Minusta se on ensimmäinen asia, että valtiovalta menemällä paikan päälle, käymällä keskustelua paikallisten toimijoiden kanssa ja kaupungin kanssa hakee niitä yhteisiä ratkaisuita.

Näissä tilanteissa, joissa äkillinen rakennemuutos koskettaa hyvin voimakkaasti yksittäistä paikkakuntaa, meillä on olemassa työkaluja, joiden mukaan toimitaan. Kukaan tämänlaiseen tilanteeseen joutuva, työttömäksi jäävä henkilö ei jää yksin. Tästä pidetään huolta. Työllisyysalueet vastaavat laajasti työllisyyden hoidosta alueilla. Itse asiassa huomaamalla olen kutsunut kaikki työllisyysalan johtajat tänne Helsinkiin. Me käymme läpi alueellisen tilanteen ja katsomme yhdessä, mitä vielä uusia toimenpiteitä tässä tilanteessa on välttämätöntä tehdä. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyystilanne on tällä hetkellä Suomessa todella heikko, ja on totta, että kansainväliset suhdanteet tähän vaikuttavat. Mutta, ministeri, kysymys kuuluu: onko olemassa jokin sellainen kansainvälinen suhdanne, joka vaikuttaa nimenomaan Suomeen mutta ei vaikuta meidän verrokkimaihimme? [Sinuhe Wallinheimo: Joustavammat työmarkkinat!] Nimittäin miten on mahdollista, että juuri Suomen työllisyyden kehitys on Petteri Orpon hallituksen aikana ollut kaikista heikointa? Siis itse asiassa, jos meidän työllisyysaste olisi kehittynyt samalla tavalla kuin muualla EU:ssa teidän hallituksen aikana, niin Suomessa olisi jopa 90 000 työllistä enemmän tällä hetkellä. Tai jos se olisi kehittynyt esimerkiksi samalla tavalla kuin Ruotsissa tämän hallituksen aikana, niin meillä olisi jopa 50 000 työllistä enemmän tällä hetkellä. Ministeri Marttinen, mikä on se sellainen kansainvälinen suhdanne, joka koskettaa nimenomaan Suomea mutta ei Ruotsia tai meidän muita verrokkimaitamme? [Juho Eerola: Venäjän raja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.07 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! On näin, että Suomessa pohjoisena Euroopan maana on oleellista myös todeta, että turvallisuuspoliittinen tilanne on vaikuttanut myös meihin itse asiassa voimakkaammin

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

kuin moniin muihin Euroopan maihin. Me kärsimme yhtä lailla Ukrainan hyökkäyssodasta, me kärsimme tästä euroalueen talouden heikentymisestä.

Oikeastaan minusta nyt olennaista ei ole vain katsoa niitä kengänkärkiä, edustaja Lindtman, vaan pohtia sitä, mitä me voimme tehdä, jotta taas vastaavasti päästään tästä tilanteesta eteenpäin, ja millä toimenpiteillä voidaan suomalaisille yrityksille luoda vahvempaa näkymää talouteen. Näitä päätöksiä tämä hallitus on tehnyt viime keväänä riihessään, päättänyt merkittävistä uusista veroratkaisuista. Tänä syksynä eduskunta saa toimestani vielä uusia työmarkkinaratkaisuita käsittelyyn. Me teemme hyvin laaja-alaisesti toimenpiteitä, jotta nimenomaan suomalaisille yrityksille saadaan vahvempaa näkymää työllistää ja investoida. Ja kuten totesin, meillä on jo onneksi olemassa positiivisia signaaleita Suomen taloudessa, ja nyt on olennaista ja tärkeää saada tätä näkymää vahvistettua.

2.2. Suullinen kysymys nuorten työllistämisestä (Pia Lohikoski vas)

Suullinen kysymys SKT 113/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.08 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Kokoomus lupasi, että suomalaisiin yrityksiin syntyy 100 000 uutta työpaikkaa. Te, pääministeri Orpo, lupasitte näin ennen eduskuntavaaleja. Teidän hallituskautenne aikana kuitenkin työttömien määrä on kasvanut valtavasti, eikä suunta näytä kääntyvän, ja erityisen rajusti on kasvanut nuorisotyöttömyys. Alle 30-vuotiaita työttömiä on jo yli 75 000. Monilla heistä ei ole lainkaan työhistoriaa, jolloin esimerkiksi nuorten työpajatoiminnan ja palkkatukityöllistämisen tarve korostuisi, ja näistä hallitus on kuitenkin leikannut samalla työttömyyden kasvaessa.

Myös jatkuvat koulutusleikkaukset rapauttavat työllisyyskehitystä pidemmällä aikavälillä. Yrityksille valmisteltava työllistämisseteli voi olla osa ratkaisua, mutta nuorisotyöttömyyden hätätila vaatii paljon laajempia toimenpiteitä, ja kysynkin: onko hallitus valmis vahvistamaan sekä yritysten että myös kuntien [Puhemies koputtaa] ja kolmannen sektorin edellytyksiä nuorten työllistämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.09 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Ja edustajalle kiitos erittäin tärkeän kysymyksen esille nostamisesta.

Uskon, että nuorisotyöttömyyden ratkaisuun haettavat toimenpiteet ovat asia, joka yhdistää tätä salia. Meillä voi olla erilaisia painotuksia puolueiden välillä, mutta me kaikki tiedämme ja ymmärrämme hyvin sen, miten rajut vaikutukset nimenomaan työttömyydellä nuorten ihmisten osalta voi olla. Sen takia on sekä tämän maan kannalta että inhimillisesti äärimmäisen tärkeää, että mahdollisimman monen nuoren alkanut työttömyysputki saadaan katkaistua. Tämän takia hallitus on ottamassa käyttöön uutta työllistämisseteliä,

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

jolla pystytään tukemaan ennen kaikkea työllistymistä näille nuorille, joilla on matala koulutustausta tai vain vähän työhistoriaa. Näin ollen siis voidaan päästä tässä vaikeassa tilanteessa auttamaan nuorista juuri heitä, joiden tilanne työmarkkinoilla on kaikkein haurain, kaikkein heikoin.

Toisaalta haluan myös todeta, hyvät kansanedustajat, että kun myös talous lähtee liikkeelle, niin kyllähän nimenomaan myös nuorille avautuu paljon työmahdollisuuksia. Ja haluan sanoa suomalaisiin koteihin, että näkymää paremmasta on tällä hetkellä jo näköpiirissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän työttömyysluvut ovat aivan karmeita. Tämä on yhteiskunnallinen kriisi, tämä on tragedia, mutta SDP:lle tässä on kysymys ennen kaikkea ihmisistä, työttömänkin ihmisen arvosta. Ihminen ei ole vain tuotannontekijä vaan ennen kaikkea ihminen.

Ministeri Marttinen, teidän hallituksenne on luvannut 100 000 uutta työllistä, ja tulostaulu on armoston: te olette 78 000 jäljessä tästä, miinuksella puolella. SDP on kyllä tarjonnut omia esityksiään tilanteen helpottamiseksi työttömien ihmisten näkökulmasta, muun muassa niin, että työttömyysturvalla voisi opiskella, kunhan noudattaa omaa työllistymissuunnitelmaansa. Olemme esittäneet uusittuja suojaosia työttömyysturvaan ja asumistukeen ja olemme muun muassa pienyrittäjille esittäneet kotitalousvähennyksen laajentamista hoitoon ja hoivaan, joka tukisi naisyrittäjien pysymistä leivässä. Mutta te esitätte tällekin syksyille työmarkkinatoimina vain irtisanomisen heikentämistä ja lisää määräaikaista työsuhteita. Tämä on mahdollisimman kaukana tavallisen työttömän suomalaisen arjesta. Ettekö sen sijaan voisi harkita vaikka kotitalousvähennyksen laajentamista hoitoon ja hoivaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.12 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Voi olla, että suuresti kunnioittamaltani edustaja Tuppuraiselta ovat jääneet budjet-tiriihen paperit nyt lukematta. Te otitte esille työttömyysturvalla opiskelun. Sitähän me olemme nyt nimenomaan parantamassa hallituksen päätöksellä. Me olemme ottamassa käyttöön työllistymisasetelimen nuorten osalta, jotta taas heidän pääsyään työelämään voidaan vastaavasti parantaa. Olemme tekemässä myös muutoksia, joilla nimenomaan pienyrittäjien asemaa vahvistetaan, koska heitä on entistä enemmän ja heidän roolinsa Suomen taloudessa kasvaa jatkuvasti ja on tärkeää, että heidän eteensä tehdään vastaavasti lisää toimia.

Totean myös sen, että tässä edustaja Tuppurainen jättää toteamatta SDP:n vaihtoehdon tässä tilanteessa. Te tarjoatte miljardin edestä uusia veronkiristyksiä suomalaisten yrittäjien niskaan. Voin vain kysyä tältä salilta, pohtia ääneen: paljonko luottamusta lisää suomalaisille pk-yrittäjille työllistää ja investoida tässä tilanteessa, jos verotusta kiristetään näin rajulla ja merkittävällä tavalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

16.13 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kyselytunnilla viikko sitten keskusta nosti tämän työttömyyden teeman esiin, mutta on erittäin tärkeää jatkaa sitä tällä kyselytunnilla, koska tämä asia ei kyllä todellakaan ole loppuun käsitelty, ei todellakaan. Joka kahdeksas työvoimaan kuuluvista suomalaisista on työttömänä, joka kahdeksas. Se on karmea luku. Tämä koskettaa käytännössä kaikkia suomalaisia, kaikkien lähipiiriä, koko kansaa. On nuorisotyöttömyyttä, on pahenevaa pitkäaikaistyöttömyyttä, jopa akateemista työttömyyttä yhä enemmän. Työttömyyden vakavuuteen nähden siitä keskustellaan ja sille tehdään aivan liian vähän tässä maassa. Tämänhän sen pääaiheen teidän budjettiriihessänne, hyvä hallitus, olisi pitänyt olla.

Kun työttömyys on vain pahentunut viimeisen vuodenkin aikana, niin joudun kysymään teiltä, pääministeri: oletteko omasta mielestänne tehneet nyt riittävästi tälle vakavalle ongelmalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.14 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten viime viikolla totesin, työttömyys on meidän suurin haasteemme tällä hetkellä, erityisesti ihmilliseltä taholta, koska kyse on ihmisistä, jotka ovat vailla työtä, mutta jos jotain tämä hallitus on tehnyt, niin me olemme luoneet edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle.

Mutta se, mikä se erityinen Suomella on, mistä edustaja Lindtmankin kysyi, on tuo Venäjä. Se vaikuttaa massiivisella tavalla meidän talouteemme, turvallisuudentunteeseen, siihen, että kotitaloudet eivät ole kuluttaneet.

Sitä, mitä nyt me ollaan näkemässä — se piristyminen, mikä taloudessa on alkanut — siipittää yhdessä tukea. Melkein joka päivä nyt tulee hyviä uutisia. Tänään tuli Suomen Yrittäjien raportti: pk-yrityksillä parhaat näkymät sitten Venäjän hyökkäyssodan alun. Ja kun me nähdään, että kotitaloudet ovat alkaneet kuluttamaan enemmän, asuntolainoja kysytään enemmän, tilauskirjat ovat meidän viennillä täyttymässä, niin tässä on todella paljon nyt positiivisia merkkejä liikkeellä. Investointeja on startannut ja starttaamassa. Meillä on paljon sellaista osaamista, mitä maailmalla tarvitaan. [Puhemies koputtaa] Nyt yhdessä tekemään töitä sen eteen, että me saadaan tämä hyvä kantamaan [Puhemies koputtaa] ja työpaikkoja syntymään!

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.15 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi vuotta sitten kysyin teiltä, mikä on viestinne niille lapsille ja nuorille, jotka te leikkauksilla työnnätte köyhyyteen. Te vastasitte, että heidän vanhempiensa kannattaa mennä töihin. Se oli jo silloin hölmö vastaus, koska te leikkasitte asumistukea esimerkiksi matalapalkkaisilta yksinhuoltajilta. No, siitä on kaksi vuotta — kaksi vuotta te olette johtanut tätä maata tilanteeseen, jossa on vähemmän työtä, enemmän köyhyyttä, 27 000 lasta putoaa köyhyyteen.

Kysynkin, mikä on nyt teidän viestinne näille perheille. Onko se se, että ottakaa päivätyön rinnalle se yötyö? Onko se se, että hakekaa vielä vähän enemmän töitä, niin kyllä ahkeruus palkitaan, kun ei ole niitä töitä? Vai onko se se, että lapset ja nuoret voivat sitten jotenkin ratkaista sen tilanteen, kun he kasvavat köyhyydessä? Onko se se, että ehkä kahden vuoden päästä menee paremmin, kun se on heille arkipäivää tänään, että te olette vieneet heiltä sen mahdollisuuden ostaa lääkkeitä, ruoka tai goretex-kengät talveen? Mikä on vas-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tauksenne lapsille ja nuorille, jotka teidän leikkaustenne takia kasvavat tällä hetkellä köyhissä perheissä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.17 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on se, että onnistuisimme tukemaan vanhempien työllistymistä. Se on keskeisin keino torjua lapsiperheköyhyyttä tässä maassa. Tämä on ollut se viesti. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Miten on mennyt omasta mielestänne?]

Ja mitä tämän eteen on tehty? Tämän voin sanoa kyllä tälle salille, että varmasti tämän itsekin tiedätte, että hallitus on tehnyt enemmän kuin mikään lähihistorian hallitus sen eteen, että meillä olisi työllistämisen edellytyksiä tässä maassa, että meillä uudistettaisiin työmarkkinoita, jotta me saataisiin työpaikkoja syntymään. Mutta se, mille tämäkään hallitus ei valitettavasti riittävästi voi, on tämä turvallisuustilanne, se, että meillä on sotaa käyvä naapuri rajan toisella puolella, että meillä on ennätysmäärä epävarmuutta, [Mika Lintilä: Ja epävarmin hallitus!] se, että maailmantaloudskaan ei ole meidän puolella, että tulee jatkuvasti huonoja uutisia, niin kuin vaikkapa Trumpin tulliratkaisut, jotka siirsivät orastavan kasvun alkamista. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Aina syy on muiden!]

Mutta niin kuin pääministeri totesi, meillä on myös merkkejä siitä, että asiat ovat menossa parempaan suuntaan, ja tätä uskoa meidän täytyy pystyä myöskin vahvistamaan, koska talous perustuu myöskin luottamukseen. Tämä hallitus on tehnyt uudistuksia, on tehnyt työmarkkinoilla, on tehnyt sosiaaliturvassa, on tehnyt myös monia muita meidän yhteiskuntamme rakenteita uudistavia ratkaisuja. [Puhemies koputtaa] Nyt seuraavana vuonna keskitymme, ensi vuoden budjetissa, veronkevennysten kautta myöskin suomalaisten ostovoiman vahvistamiseen, [Puhemies koputtaa] ja tätä kautta luomme toivoa meidän lapsiperheille ja meidän lapsillemme. Perusopetuksen vahvistaminen ja monet muut ovat tärkeitä toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Nyt minuutti on käytetty, ministeri. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

16.18 Anette Karlsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen tässä tuo ilmi turvattoman maailmantilanteen, mutta kyllä se on niin, että hallituksen politiikka ja leikkaukset ovat lisänneet suomalaisten turvattomuutta. [Sofia Virta: Juuri näin!] Lapsiperheköyhyys lisääntyy THL:n tuoreen tutkimuksen mukaan 27 000 lapsella. Hallitus on poistanut yrityksen koulutusvähennyksen, ja aikuiskoulutustuki on muisto vain.

Pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyy, ja se on pelottava tilanne. Pitkäaikaistyöttömäksi joutuneen ihmisen on usein välttämätöntä päivittää omaa osaamistaan, tai joskus on pakko opetella kokonaan uusi ammatti. Edustaja Tytti Tuppurainen toi esille SDP:n vaihtoehtoja. Onko hallitus valmis edistämään työllistymistä SDP:n esittämillä keinoilla, muun muassa poistamalla rajoitteet opiskella työttömyysturvalla, kunhan noudattaa henkilökohtaista työllistämissuunnitelmaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

16.19 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tässä SDP:n edustajien osalta kannattaa nyt katsoa läpi se paketti, mitä tämä hallitus on päättänyt budjettiriihen yhteydessä. Siellä on todettu selkeästi, että me parannamme työttömyysturvalla opiskelun edellytyksiä, ja haluan muistuttaa myös siitä, että tällä hetkellä työttömyysturvalla opiskelun edellytykset ovat jo varsin laajat. Eli jos ajatellaan vaikka kesken jäänyttä tutkintoa, niin on hyvin todennäköistä, että sen saa suorittaa sitten ainakin joiltain osin loppuun. Me olemme kyllä pitäneet yllä järjestelmää, jossa oman osaamisen kehittäminen työttömyysaikana on mahdollista.

Mitä tulee taas aikuiskoulutustukeen, niin tässä menevät nyt ehkä asiat vähän sekaisin. Sehän ei ole ollut aikaisemminkaan työkalu, jolla työttömien osaamista on kehitetty, vaan nimenomaan työelämässä olevien henkilöiden osaamista. Tähän meillä on jo käytössä vastaava, rajatumpi malli, jossa pyritään siihen, että poissaolot työelämästä ovat taas vastaavasti pienempiä, mutta haluamme pitää huolta siitä, että julkisen sektorin tärkeissä tehtävissä toimivat henkilöt voivat kehittää omaa osaamistaan. Se on tälle hallitukselle [Puhemies koputtaa] erittäin tärkeä asia. [Veronika Honkasalo: Ei ole mitään korvaavaa mallia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.20 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme Euroopan suurullista kärkeä. Lähes 20 prosenttia nuorista on työttöminä. Tämä on hurja määrä. Luku on alle 25-vuotiaiden osalta 6 000 enemmän kuin vuosi takaperin. Jokainen nuori, joka on pitkään ilman työtä, ilman opiskelupaikkaa, ilman mahdollisuutta kuntoutukseen tai työpajan tuomaan tukeen, on syrjäytymisriskissä. Syrjäytyminen ja pitkäaikaistyöttömyyden kustannukset ovat isoja niin yksilölle kuin yhteiskunnalle. Sen takia aikanaan päätettiin nuorisotakuusta, jossa annettiin kolmen kuukauden palvelulupaus nuorille: heidän pitäisi saada työtä, päästä työllisyyspalveluihin tai opiskelemaan. Nyt tämä ei toteudu.

Haluaisin kysyä hallitukselta: Minkälaista tukea tämän yrityksille suunnatun työllistämissetelin lisäksi tarjoatte etenkin niille kunnille, joissa asuu paljon nuoria? Tarvitsemme Ohjaamo-palveluita, kesäseteleitä ensimmäisen työpaikan saantiin, ammatillista kuntouttavaa koulutusta, paljon muutakin kuin tämän setelin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.22 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Ja kiitoksia edustaja Hopsulle jälleen kerran tärkeästä kysymyksestä. Sen lisäksi, että hallitus on ottamassa käyttöön tämän uuden työllistämissetelin nimenomaan nuorten työllistämisen edistämiseksi, jo tällä hetkellä, kun työllisyyden kokonaisvastuu on siirtynyt vuoden alusta kuntien ja kaupunkien vastuulle, työllisyysalueille, heillä on käytössään hyvin laajasti muita palveluita. On täysin mahdollista jo tällä hetkellä, että vaikka sitten Espoossa voidaan järjestää Ohjaamo-palveluita, voidaan ottaa käyttöön kesätyöseteliä. Tämä ei vaadi tältä salilta mitään uusia päätöksiä, ei vaadi lainsäädännön muutoksia, vaan tämä vaatii nyt sitä rohkeutta myös kaikilta päättäjiltä alueella huomata se, että nuorten työttömyysjaksot täytyy pystyä katkaisemaan.

Kokonaisvastuu asiasta on työllisyysalueilla, mutta totta kai käyn jatkuvasti keskustelua joka puolella Suomea tilanteesta. Käymme taas huomenna läpi valtakunnallista tilannetta ja katsomme yhdessä, miten tästä päästään taas kestävästi eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

16.23 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyyden taso on täysin kytköksissä talouskasvuun. Sitten kun meillä on talouskasvua, meillä lähtee työllisyys paranemaan, ja nyt näyttää siltä, että nämä merkit ovat toteutumassa, [Naurua vasemmalta] kuten täällä pääministeri vetosi muun muassa tähän pk-yritysten barometriin.

Sitten toinen tärkeä asia on se, että olennaista on se, miten työn määrä kehittyy. Täällä usein puhutaan, että viime hallituskauden lopulla työllisten määrä oli korkealla tasolla. [Timo Harakka: Ennätys! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ennätystasolla!] Pitää paikkansa, mutta tehtyjen työtuntien määrä ei ollut kasvanut enää lainkaan loppuajana. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: No mites se on nyt kehittynyt?] Se ratkaisee, mikä on tehtyjen työtuntien määrä, ja sen takia on tärkeää, että meillä on entistä enemmän ihmisiä myös koikaityössä, jotta tämä kansantalous kestää.

Sen haluaisin vielä kysyä ministeri Marttiselta, että koska se kaikkein suurin työllistämispotentiaali on pk-yrityksissä ja niiden toimintaedellytyksiä tämän hallituksen aikana on parannettu ja uusia parannuksia on tulossa, niin mitä sellaisia uudistuksia vielä nyt on tulossa, [Krista Kiuru: Potkulaki!] jotka parantavat pk-yritysten työllistämismahdollisuuksia ja kohtuullistavat työnantajan riskiä. [Timo Harakka: Kysytte omalta ministeriltä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.24 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! On tosiaan niin, että meidän täytyy tunnistaa yhdessä se, että pienten ja keskisuurten yritysten rooli meidän taloudessa ja myös työllisyyden näkökulmasta kasvaa ja on jatkossa entistä vahvempi. Sen vuoksi on perusteltua, että kaikki ne työmarkkinauudistukset, mitä tämä hallitus on vienyt eteenpäin ja tämä sali on päätöksellään säätänyt voimaan, keskittyvät ennen kaikkea suomalaisen pk-yrityskentän tilanteen vahvistamiseen, koska siellä on eniten myös potentiaalia työllistää lisää ja vaikka tarjota juuri nuorille uusia työmahdollisuuksia.

Otan muutamia nytten vain huomioina: Paikallisen sopimisen laajentaminen, mikä on tehty jo aikaisemmin, ja tänä syksynä tuomme nytten taas esitykset, joilla helpotetaan henkilöperusteista irtisanomista. Takaisinottovelvoite poistuu kokonaan alle 50 henkeä työllistävilä yrityksiltä, [Timo Harakka: Mahtavia työllisyystoimia!] ja myös määräaikaisten työsopimusten solmimista tullaan helpottamaan.

Ei näitä tehdä, hyvä oppositio, minkään kiusan takia. Näitä tehdään sen takia, että suomalaisilla yrityksillä olisi jatkossa entistä suurempi luottamus omaan tulevaisuuteensa, jotta he voisivat [Puhemies koputtaa] työllistää ja tarjota työtä yhä useammalle suomalaiselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.25 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa hallitus, te leikkasitte työttömiltä — sen piti lisätä työllisyyttä. Te olette toteuttaneet valtavat työelämäuudistukset eli -heikennykset — sen piti lisätä työllisyyttä. Te heikennätte työsuhdeturvaa eli helpotatte työntekijän irtisanomista — sen pitäisi teidän mukanne lisätä työllisyyttä, koska työntekijä on hallituksen mielestä valtava riski.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Arvoisa hallitus, te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa. Kuinkas kävikään? Meillä on Suomessa ennätystyöttömyys.

Arvoisa työministeri Marttinen, henkilö, joka on pitkäaikaistyötön ja etsii töitä, laitto minulle viestin, jossa toteaa: ”Häpeän ministereitämme. Miten he voivat puolustella hallituksen työllistämiskäytäntöä, joka on tuonut ennätyksellisen työttömyyden? Palauttakaa 300 euron suojaosa työttömille.” Arvoisa työministeri, mitä vastaatte tälle pitkäaikaistyöttömälle, jolle työtä ei löydy, vaikka kuinka olette häneltä leikanneet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Kysymys oli osoitettu työministeri Marttiselle. — Olkaa hyvä.

16.26 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! Voin edustaja Suhoselle todeta, että vaikka tässä nyt vasta neljättä kuukautta hoidan tehtävää, niin kierrän myös erittäin paljon Suomea. Vierailen erikokoisissa yrityksissä, työpaikoilla. Muun muassa Kajaanissa nyt viimeksi elokuussa kävin paikallisessa työllisyyden toimintakeskuksessa tutustumassa, ja kävimme juuri keskustelua siitä, millä tavalla esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien palvelut toimivat tällä hetkellä Kajaanin alueella ja millaisia muutoksia siellä voidaan tehdä.

Näiden kaikkien muutosten tarkoituksena, mitä tämä hallitus on tekemässä, on juuri laskea sitä työllistämisen kynnystä ja sen kautta taas tarjota yhä useammalle mahdollisuus päästä työelämään. Vastaavasti voidaan kysyä toisin päin: montako uutta työpaikkaa suomalaisiin yrityksiin syntyy sillä, että kaikki se työ, mitä tämä hallitus on tehnyt Suomen talouden rakenteiden uudistamiseksi, peruttaisiin? Luulen kyllä, että aika monessa firmassa myöskään tämä ei tuo parempaa näkymää tulevaisuuteen. Me uskomme siihen, että tällä linjalla tulevien vuosien aikana uutta työtä syntyy Suomeen, ja se on meidän politiikan keskiössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.27 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen omien nuorten aikuisten lasteni kautta seurannut tätä työllisyystilannetta, ja kyllähän tämä aika kauhealta näyttää. Vuosi sitten keväällä, puolitoista vuotta sitten, ison kaveriporukan nuorista kaikki olivat töissä. Tänä keväänä samasta porukasta yksi oli töissä. Ja kun katsoin näitä Kanta-Hämeen tilastoja, jossa tilanne ei ole edes maan huonoin, niin vuosi sitten työttömiä alle 25-vuotiaita nuoria oli 800 ja nyt 1 150, ja tämä ei siis ole maan huonoin luku. Tilanne on todellakin huolestuttava. Ja kun pääministeri viime viikolla sanoi, että työllisyys on kääntrynt nouseun, niin tähän ei pidä paikkaansa. Nuorten työttömien määrä on noussut valtavasti, ja tämä tuntuu aivan todella hirveältä.

Arvoisa ministeri, millaisen viestin te haluatte nyt välittää niille nuorille, jotka elävät ilman toivoa työpaikasta juuri nyt? Te olette nostanut esiin täällä tämän työllistymisasetelin, mutta miten se toimii? Millaiset odotukset teillä on, kuinka [Puhemies koputtaa] moni nuori voi työllistyä tämän setelin turvin? [Pia Lohikosken välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

16.29 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiitoksia edustaja Pekoselle jälleen kerran tärkeän kysymyksen esille nostamisesta. En pysty vielä tässä kohtaa työllistymisasetelin tarkkoja yksityiskohtia avaamaan, sillä me teemme nyt huolellista valmistelutyötä työ- ja elinkeinoministeriössä, mutta lähiaikoina tulen kertomaan laajemmin tämän setelin yksityiskohdista julkisuuteen.

Tärkeää on se, että seteli kohdistuu nimenomaan sellaisten nuorten auttamiseen, joiden asema työmarkkinoilla on kaikkein heikoin, kaikkein haurain, ja silloin palataan juuri siihen peruskysymykseen, niihin nuoriin, joilla vaikka ei ole ollenkaan peruskoulun jälkeistä tutkintoa, niihin nuoriin, jotka ovat äärimmäisen vaikean suhdannetilanteen keskellä valmistumisen jälkeen joutuneet suoraan työttömyyskortistoon. Heillä ei ole myöskään työhistoriaa, ja ymmärrettävästi taas vastaavasti sen ensimmäisen oman alan työpaikan löytymiseen ja etsimiseen tarvitaan myös paljon voimaa. Minun viestini suomalaisille nuorille on se, että me teemme kaikkemme, jotta voimme auttaa heitä pääsemään eteenpäin, työllistymään. Arviomme on se, että puhutaan kuitenkin tuhansista nuorista, jotka [Puhemies koputtaa] tämän työllistymisasetelin kautta voivat saada nyt mahdollisuuden päästä työelämään. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Joskus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

16.30 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiasiahan on se, että Suomi ei ole käytännössä saanut talouskasvua finanssikriisin jälkeen, ja se oli se lähtötilanne, jonka tämä hallitus myöskin peri teidän hallitukselta, teidän velkapommin jäljiltä. Te otitte neljä vuotta velkaa, [Välihuutoja — Krista Kiuru: Mikäs pommi nyt on menossa?] te jätitte tekemättä kaikki uudistukset, ja sen edessä ollaan. Meillä ei ole sitä iloa, mitä... [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Meillä ei ole sitä iloa, mitä teillä oli, eli työllistää ihmisiä velkarahalla. Meillä ei ole sitä iloa. [Timo Harakka: Te otatte enemmän, te käytätte velan muuhun!] Sen sijaan hallitus on toteuttanut nytkin puoliväliriihessä ratkaisuita, joilla alennetaan [Hälinää — Puhemies koputtaa] muun muassa lapsiperheiden verotusta, alennetaan työssäkäyvien ihmisten verotusta ja alennetaan yritysten verotusta, millä pyritään saamaan Suomessa aikaan se tilanne, että yritykset työllistäisivät suomalaisia ihmisiä tulevaisuudessa.

Mutta tarkistelin tässä sosiaalidemokraattien vaihtoehtoa tälle vuodelle, kun te olette huolissanne työttömyydestä ja Suomen talouskasvun puutteesta, joka on aito ongelma — olen teidän kanssanne samaa mieltä siitä. Arvioisitteko, työministeri, miten nämä sosiaalidemokraattien hallitusta suuremmat veronkorotukset edesauttaisivat suomalaisten työllistymistä ja Suomen talouskasvua? — Kiitos. [Vasemmalta: Semmoista somematskua!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.31 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja tarttuu jälleen kerran hyvin tärkeään kysymykseen, sillä jos täällä hallitusta arvostele, haastaa, niin on aivan perusteltua myös katsoa, minkälaisia lääkkeitä puolue itse tarjoaa tässä tilanteessa. [Vasemmalta: Kyllä! — Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Ja on tosiaan fakta se, että SDP tarjoaa tässä tilanteessa, kun ollaan hauraimman kasvun vaiheessa, jossa me olemme pääsemässä taas vastaavasti vahvempaan kasvuun kiinni, lääkkeeksi suomalaisille yrityksille rajuja veronkiristyskäs, mikä johtaisi suoraan siihen, että näiden pk-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

yritysten kyvykkyys investoida, työllistää ja kehittää toimintaansa Suomessa heikkenisi merkittävästi. Pidän niitä ylipäänsä äärimmäisen huonosti harkittuina mutta vielä tässä suhdannetilanteessa todella huonosti harkittuina kokonaisuuksina. Ja sen takia tämä hallitus on valinnut toisenlaisen poliittisen linjan. Meidän linja on työntekoa ja yrittäjyyttä tukeva linja, mennään sitten työmarkkinauudistuksiin, veropolitiikkaan tai vaikka normien purkuun. [Veronika Honkasalo: Ja työttömyys kasvaa! — Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.32 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Arvoisa pääministeri, lupasitte työllisiä 100 000 lisää. [Vilhelm Junnila: Koska Harakan bensaraha ilmestyy?] Aloititte ennätystyöllisyydessä, nyt olette tarvelle tilaisuuden. Hallitus on kaudellaan hävittänyt noin sata työllistä joka ikinen päivä, mukaan lukien viikonloput, sata vähemmän joka päivä. Suhdanteet ovat vaikeat, mutta ehkä kaikkein haastavin suhdanne on teknologiasuhdanne. Tiedän, että te, arvoisa pääministeri, olette perehtynyt tekoölyyn ja ymmärtätte, miten laaja ja syvälinen vaikutus sillä on suomalaisen työelämään. Siksi työttömän perheen ahdinkoa saattaa entisestään syventää pelko pitkittyvästä työttömyydestä, koska osaamisvaatimukset ovat monelle ihan kohtuuttomat. Oletteko ehkä valmis toteamaan, että aikuiskoulutustuen lopettaminen ja yritysten koulutusvähennyksen supistaminen oli huonosti ajoitettu juuri tähän tekoölyn ja muun teknologisen haasteen kiihdyttämään koulutautumisen tarpeeseen? Meidän pitäisi päinvastoin lisätä kouluttautumista. Olisitteko valmiit tarttumaan edustaja Lindtmanin ehdotukseen [Puhemies koputtaa] siitä uudesta koulutuksesta, joka olisi hyvässä suhdanteessa hiukan vaatimattomampi [Puhemies koputtaa] mutta jota juuri tällaisessa huonossa suhdanteessa kasvattaisimme?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.34 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Edustaja Harakka tarttuu erittäin tärkeään aiheeseen. Tiedämme, että olette paljon asiaa myös selvittänyt ja käynyt läpi, ja se kyllä kuuluu myös teidän puheenvuoroistanne läpi.

Seuraamme hyvin tarkasti teknologista kehitystä ministeriössä. On kuitenkin hyvä muistaa myös kotikatsomoissa, että kyllähän läpi vuosikymmenten Suomen taloutta ovat kohdanneet myös erilaiset teknologiset murrokset. Niistä on aina selvitty. Ne ovat muuttaneet osaamistarpeita, mihin totta kai täytyy vastata taas koulutuspolitiikalla, täsmäpolitiikalla taas työllisyyspalveluiden osalta, tai vaikka siinä tilanteessa, jos henkilö on jäänyt työttömäksi, pitää huolta siitä, että myös työttömyysturvalla ollessaan pystyy omaa osaamistaan kehittämään. Tätä työtä me olemme tekemässä. Olen tuomassa myöhemmin, joko tänä vuonna tai ensi vuoden alussa, myös lakipaketin, jolla entisestään laajennetaan työttömyysturvalla opiskelun edellytyksiä. Uskon, että tässä meillä on myös paljon yhteistä tehtävää, koska aihe on vakava ja siihen täytyy tarttua hyvin määrätietoisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

16.35 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömiä on tullut tämän hallituksen aikana lisää enemmän kuin Raumalla on asukkaita. Työttömyys on lisää-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tynyt työministerin kotimaakunnassa Satakunnassa jopa maan keskiarvoa enemmän. Heinäkuun tilastojen mukaan Satakunnassa oli avoimia työpaikkoja noin tuhat ja työttömiä työnhakijoita hieman yli 10 000. Eli jokaista työpaikkaa kohden on noin kymmenen hakijaa. On selvää, että yhdestä työpaikasta ei silloin riitä kaikille hakijoille, vaikka kuinka palkansaajan asemaa heikennetään. Nyt hallituksen suunnitelmissa on vielä muun muassa potkujen saamisen helpottaminen.

Kysynkin, arvoisa ministeri Marttinen: uskotteko tosiaan, että ihmiset työllistyvät palkansaajien asemaa heikentämällä, ja mitä sanotte nyt niille työttömille, ahkerille työnhakijoille, jotka eivät siitä ahkeruudesta huolimatta työpaikkaa saa, koska niitä ei ole tarjolla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.36 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos katsomme länsirannikon tilannetta tällä hetkellä, niin voisin luonnehtia asiaa toteamalla näin, että Länsi-Suomessa on tällä hetkellä käynnissä uusi teollistumisen aalto. Edustaja jätti tässä puheenvuorossaan mainitsematta sen, että meillä on tällä hetkellä koko länsirannikolla erittäin mittava määrä teollisia hankkeita liikkeellä. Me olemme nähneet myös sen, että muun muassa Business Finlandin hakemukseen on tullut merkittävä määrä näitä teollisia investointihakemuksia, joiden yhteisarvo on yli 20 miljardia euroa, hyvät kansanedustajat. [Jouni Ovaskan välihuuto] Tässä tilanteessa siis meidän täytyy vahvistaa entisestään tätä teollista murrosta. Minkä takia? Koska sehän juuri tuo niitä työpaikkoja — rakentamiseen, palveluihin ja itse tuotantoon. Sen takia luvitusta helpotetaan, tehdään panostuksia tutkimukseen ja tuotekehitystoimintaan ja helpotetaan suoraan myös investointituilla näiden hankkeiden liikkeelle lähtemistä. Uskon, että edustajan kanssa toivomme kyllä kummatkin, että ympäri maata ja vaikka myös Satakunnassa nämä kaikki hankkeet lähtevät liikkeelle.

2.3. Suullinen kysymys pienten yritysten rahoituksen saatavuudesta (Henrik Wickström r)

Suullinen kysymys SKT 114/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Wickström, varsågod.

Keskustelu

16.37 Henrik Wickström r: Arvoisa puhemies, värderade talman! On aivan väärin todeta, että hallitus ei ole tehnyt mitään kasvun vauhdittamiseksi Suomessa. Hallituksella on ollut tehtävänä kääntää 17 vuotta pitkä ajanjakso, jolloin ei ole ollut kasvua. Mitä hallitus on nyt tehnyt? Nyt olemme uudistaneet työmarkkinoita, me olemme mahdollistaneet paikallisen sopimisen ja tehneet monia muita uudistuksia, jotta yritykset uskaltaisivat lähteä investoimaan. Mutta aivan kuten tässä pääministeri aiemmin omassa puheenvuorossaan totesi, pakko se on todeta, että tämä turvallisuuspoliittinen tilanne vaikuttaa myöskin kaikkiin yrityksiin, kun he miettivät, miten haluavat lähteä edistämään, tekemään investointeja.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Hallitus on tehnyt uudistuksia, joilla on haluttu mahdollistaa se, että tähän maahan uskalletaan lähteä investoimaan. Tänään tuli positiivinen tieto pk-yritysbarometrissä, jonka Suomen Yrittäjät teettivät, että kasvunäkymät ovat parempia tällä hetkellä ennen kaikkea pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Siksi kysynkin ministeri Puistolta: millä tavalla voisi myöskin huolehtia siitä, että nämä pienet yritykset saisivat rahoitusta pankeilta? Tämä on nyt tällä hetkellä se yksi iso huoli, että pienet yritykset, joissa löytyy innovaatioita, [Puhemies koputtaa] eivät saa rahoitusta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

16.38 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tämä pk-barometri oli varsin positiivinen, vaikka epävarmuutta oli. Esimerkiksi teollisuudessa uusien tilausten arvo on kasvanut nyt ihan kuukausi kuukaudelta ja on merkittävästi suurempi kuin vuosi sitten.

Yritysrahoitus on hyvin relevantti kysymys. Jos ajattelee pk-sektoria, niin vähän vajaa neljännes ilmoittaa, että he eivät ole saaneet yritysrahoitusta, vaikka he ovat hakeneet tai sitten haluaisivat sitä saada ja tarvetta on. Tässä on useita asioita, mitkä vaikuttavat, ja kaikkiin niihin tulee puuttua: sääntelyn kasvaminen ihan finanssikriisistä lähtien, sen ylitulkinta. Näihin pitää puuttua EU-tasolla, ja onneksi tätä omnibustarkastelua tehdään. Pankkien paikallinen tuntemus on vähentynyt valitettavasti, yksi digitalisaation ikään kuin huonoista puolista. He ovat muuttaneet myös bisnesmallejaan. Mutta sitten on kaikki elinkeinopoliittiset toimet, Finnvera-lain uudistus, jota itse asiassa esittelen parinkymmenen minuutin päästä. Siellä suhtaudun hyvin myönteisesti tähän mikrolainarahoitukseen, se ei ole oma päätökseni. [Puhemies koputtaa] Se on kaikki pääomamarkkinoiden riskirahoituksen kehitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.40 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime keväänä hallitus kokoontui kasvuriikkeen. Suomessa ovatkin asunnottomuus, köyhyys ja rikkaiden käteen jäävät tulot kasvaneet. Yksi huolestuttavimmista hallituksen kasvutoimista on kuitenkin työttömyyden kasvu. Te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa, sen sijaan pitkäaikaistyöttömyys on jo lähes 90-luvun laman tasolla. Te syytätte suhdanteita, mutta se ei ole koko totuus. Soteleikkaukset ovat lisänneet työttömyyttä julkisella sektorilla, ja työttömyysturvan suojaosien poisto on vaikeuttanut osa-aikatöiden tekemistä.

Vasemmistoliitto on jo pitkään peräänkuuluttanut suojaosien palauttamista, ja nyt kun on osoitettu, että suojaosien poisto todella vaikeuttaa työntekoa, niin kysyisin työministeriltä: eikö olisi jo aika korjata virhe ja palauttaa suojaosat? [Sheikki Laakso: Tempputyölistämistä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.41 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Itse asiassa näistä suojaosista onkin hyvä käydä tätä asiaa läpi. Nimittäin ihan tuoretta tutkittua tietoa valtiontalouden tutkimuskeskuksesta on tästä aiheesta, josta todettiin, että siihenkin keskusteluun, mikä tässä salissa on käyty, on tullut huojentavaa tie-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

toa siitä, että työttömien osa-aikatyö ei ole romahtanut suojaosien poiston jälkeen. [Timo Harakka: Onko kokoaikatyö lisääntynyt?]

Sillä, mikä tavoite tällä suojaosien poistolla oli, itse asiassa ei arvioitu olevan työllisyyttä lisäävää vaikutusta, vaan sillä pyrittiin ensisijaisesti julkisen talouden säästöihin — sanon tämän ihan suoraan. [Antti Lindtman ja Krista Kiuru: Lupasitte, että kokoaikatyö lisääntyy!] Eli hallitus joutuu tekemään julkisen talouden tasapainottamistoimia ja myös säästötoimia, mistä syystä tämä päätös hallituskauden alussa tehtiin. Siinä oli takana myöskin se, mihin entinen työministeri täällä jo viittasikin, se, että me tarvitsemme tähän maahan työllisyyttä lisää mutta me tarvitsemme myös kokoaikatyötä lisää, siis sitä, että tehtäisiin täyttä työpäivää. [Antti Lindtman: No, mites on käynyt?] Sen tavoitteena oli nimenomaan se, että kokoaikatyö tulisi yhä useammissa tilanteissa työntekijälle kannattavamaksi. [Antti Lindtman: No, miten on käynyt?] Tämä on tämän tausta. Mutta tutkittu tietoa tästä asiasta [Puhemies koputtaa] on lisääntynyt, ja toivon, että edustaja myöskin tutustuu tähän.

Haluan myös todeta teidän puheenvuoronne alkuosasta, [Puhemies koputtaa] että mielestäni tähän aiheeseen tällainen sarkastinen vitsailu sopii huonosti. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.42 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joudun kyllä suosittelemaan niin työministerille kuin hallituspuolueiden edustajille hiukan jatkokurssia tähän SDP:n vaihtoehdon läpikäymiseen: pienempi tuloverotus, helpompi arvonlisäverovelvollisuuden kynnyksen alittaminen ja parempi kotitalousvähennys. Meidän vaihtoehdossa nimenomaan näille pienimmille yrittäjille itse asiassa on kevyempi verotus [Sheikki Laakso: Olemattomia!] kuin hallituksen mallissa.

Mutta puhutaanpa niistä yrittäjistä. Arvoisa työministeri, te tuossa totesitte, että tämä pienyrittäjien määrä on nyt kasvanut, suurin piirtein näin. Teidän oma ministeriö työllisyyskatsauksessa keväällä totesi, että työllisyyden lasku on koostunut osa-aikaisten, määräaikaisten ja yrittäjien määrän vähenemisestä. Eli kun te olette rankaisseet pienyrittäjiä, niin tässä näkyy, että konkurssit ovat lisääntyneet ja yrittäjien määrä on vähentynyt.

No, mennään eteenpäin, mennään niihin keinoihin. Muistan, että viime vaalikaudella silloinen oppositiojohtaja Orpo esitti tällaista superkotitalousvähennystä. Muistaakseni se ajatus oli, että se säästää 300 miljoonaa euroa julkisessa taloudessa ja lisää työllisyyttä. Olisitteko valmis tähän esitykseen tai olisitteko edes valmis parantamaan [Puhemies koputtaa] kotitalousvähennystä hoiva- ja hoitotyön osalta, kuten äsken on esitetty, [Puhemies: Kiitoksia, nyt aika on käytetty!] pienyrittäjien tilanteen parantamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.44 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse haluaisin erityisesti tietää tästä edustaja Lindtmanin luettelosta, paljonkohan se maksaa kokonaisuudessaan, kuinka paljon se maksaa, kun tällä hallituksella ei ole sitä autuutta eikä mahdollisuutta, että me voisimme tehdä vain erilaisia toimenpiteitä riippumatta siitä, mikä niiden julkisen talouden kustannus on.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Tämä hallitus on kokonaisuudessaan tehnyt päätökset kymmenen miljardin toimista, jotka sisältävät suoria menoleikkauksia, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ole! — Timo Harakka: Ei pidä paikkaansa!] pysyviä menoleikkauksia, joista monet ovat hyvin vaikeita ja hankalia. Samaan aikaan me olemme joutuneet tekemään myös veronkiristyksiä. Siitä huolimatta kokonaisveroaste tällä kaudella laskee. Me olemme joutuneet tekemään säästöjä, kyllä, myös sinne kotitalousvähennyksen puolelle. [Antti Lindtman: Mites se vastaus?] Kun tässä viitattiin VATTin tekemään tutkimukseen aiemmin, niin VATT on myös aiemmin arvioinut kotitalousvähennystä ja sen työllistävää vaikutusta ja todennut, että se ei ole siinä hirvittävän tehokas. [Keskustan ryhmästä: Ohoh!] Olen yleisesti ottaen samaa mieltä siitä, että kaikenlainen pienten yrittäjien toiminnan tukeminen [Puhemies koputtaa] erityisesti tällaisessa tilanteessa [Oikealta: Tutkittu tieto ei kelpaa!] on äärimmäisen tärkeää. Suurin syy kyllä yrittäjien ahdinkoon [Puhemies koputtaa] on tietenkin se, että meillä ei ole ollut kokonaiskysyntää, [Puhemies koputtaa] se on ollut heikkoa, suuri hintataso ja ylipääntänsä meidän... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri, nyt aika on käytetty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys asuntolainojen saatavuudesta kasvukeskusten ulkopuolella (Mika Riipi kesk)

Suullinen kysymys SKT 115/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 **Mika Riipi kesk:** Arvoisa puhemies! Meillä on maassa valtava ongelma. Tavallinen vakituksessa työssä käyvä perhe ei saa pankista lainaa, jos he haluavat ostaa, remontoida tai rakentaa asunnon kasvukeskusten ulkopuolella. [Arto Satonen: Se on kyllä totta!] Pankeista on tullut taseenvartijoita, joita ei harvaan asutun alueen tulevaisuus paljon kiinnosta. Karuimmin tämä näkyy meillä Lapissa, jossa elinkeinoelämä kasvaa ympäri maakuntaa mutta asuntopulasta on tullut yksi kasvun pullonkauloista. Kotikunnassani Sodankylässä, elinvoimaisessa kaivos- ja kasarmikunnassa, kunta on joutunut ottamaan pankin roolin ja on nyt rakentamassa omakotitaloja ihmisille — kuvitelkaa, omakotitaloja. Eihän tämä näin voi olla.

Olemme keskustasta esittäneet esimerkiksi kansallista takausjärjestelmää asian ratkaisemiseksi. Me olemme sitä mieltä, että me tarvitsemme Suomeen asuntoreformin.

Arvoisa pääministeri, aikooko hallitus tehdä tilanteelle jotain vai katsoa vain sivusta, kun suurin osa Suomesta autioituu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

16.47 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkeinoministeri voi ehkä täydentää pankkien osalta tätä, mutta siis tämä ongelma, jota kuvasitte, on ihan todellinen, ja tämä on hyvin tiedossa. Pankkien lainanannon vaateet ovat kiristyneet niin paljon pääosin eurooppalaisen sääntelyn vuoksi mutta toki myöskin omalla pankkien sääntelyllä, että tämäntyyppisiä tilanteita tulee nyt vastaan liikaa. Ilman muuta me otamme tämän hyvin vakavasti ja katsomme, voiko tälle asialle jotain tehdä, ja katsotaan, miten voidaan helpottaa tavallisten ihmisten, joilla asiat ovat kunnossa, lainansaantia. Tästä täytyy käydä keskusteluja.

Mitä yleisesti asuntopolitiikkaan tulee, niin tästä sinänsä käytiin viime kerralla hyvää keskustelua. Haluan vieläkin painottaa sitä, että tänä vuonna nämä valtion tukivälineet ovat erittäin korkealla tasolla, jolloin toivottavasti asuntorakentaminen, nyt kun rakennusalan pahin on takana, lähtee liikkeelle. Mutta myöskin ensi vuodesta tulemme huolehtimaan siitä, että ne pysyvät hyvinkin korkealla tasolla, ainakin kun tarkastellaan pidemmällä aikavälillä. Me tarvitsemme asuntoja, mutta ne alueelliset erot ovat iso ongelma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Lisäkysymys tästä aiheesta, edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.48 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me keskustassa todella toivomme, että yhä useampi perhe saisi oman kodin, ja toivomme myös, että talous lähtisi Suomessa kasvuun.

Pääministeri Orpo, sanoitte eduskunnan kyselytunnilla viikko sitten muun muassa seuraavasti: ”Kesän aikana talous on selkeästi piristynyt ja lähtenyt kasvuun, ja nyt jo nähdään, että työllisyyskehitys on lähtenyt kääntymään parempaan suuntaan.” Todellisuudessa Suomen talous on viimeisimpien tilastojen ja tietojen mukaan supistunut, työttömänä on jo noin 340 000 ihmistä, ja tämän vuoden alussa Suomen bruttokansantuote kehittyi heikoiten koko Euroopan unionissa. Sanoitte, että on surullista, kun keskustassa on kysytty, onko tässä nyt venytetty tosiasioita, ja meidän mielestämme surullista on se, että Suomen talous on tässä tilanteessa, kohta 1990-luvun ennätystasolla työttömyyden osalta. Herääkin kysymys, onko hallituksen tilannekuva taloudesta oikea, kun tällaisia lausuntoja annetaan. Haluankin kysyä, arvoisa pääministeri, teiltä: mihin tietoihin ja tosiasioihin [Puhemies koputtaa] perustatte hallituksen nimissä viime viikolla antamanne lausunnot? [Vasemmalta: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.49 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin totesin, että voi voi, on hieman surullista se, jos ei haluta nähdä mitään hyvää missään, [Antti Lindtman: Ei siitä ole kysymys!] kun on selkeitä tosiasioita siitä, että taloudessa on ei pelkästään hyviä merkkejä vaan ihan tosiasioita. [Vasemmalta: Kyllä ihan mielellään nähtäisiin!] Osuuspankin ennusteen mukaan talous kasvaa ensi vuonna kahden prosentin luokkaa, ja tänä vuonna Osuuspankki sanoo, että talous on kasvussa. Meille kaikille oli pettymys se, että alkuvuosi jäi hyvinkin alhaiseksi. Suurin syy sen takana oli Trumpin kauppapolitiikka, kauppasota oikeastaan.

Mutta nyt on aidosti nähty, miten kotitalouksien kulutus on lähtenyt kasvuun. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Tämä näkyy pankkien laskelmista, tilastoista. Me

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

nähdään, miten asuntolainojen kysyntä on lähtenyt käyntiin. [Keskustan ryhmästä: Lainaa ei saa!] Me nähdään, miten investointeja lähtee käyntiin. Nämä ovat tosiasioita. Ja kun sain, että työllisyydessä on tapahtunut käänne, niin sen odotetaan nyt ennusteiden perusteella lähtevän parempaan suuntaan ja ensi vuonna jo olevan selkeästi parempi. Nämäkin ovat ennusteita, mutta selkeästi nyt nähdään näitä asioita.

Minä kiersin siellä teille keskustalaisillekin [Puhemies koputtaa] hyvin tutuilla seuduilla, Kajaanissa, Oulussa, Kokkolassa, Vaasassa [Puhemies koputtaa] — todella positiivinen, hyvä tunnelma. [Naurua vasemmalta ja keskustan ryhmästä — Perussuomalaisten ryhmästä: Nyt naurattaa tyhjän paperin antajia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Lisäkysymys tästä aiheesta, edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.51 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että yhä useamman suomalaisen perheen haave omasta kodista voisi toteutua. Kuten tässä edustaja Riipin erinomaisessa kysymyksessä tuli ilmi, nyt meillä on suuri ongelma. Moni, joka haaveilee kodista, ei saa lainaa, ja samaan aikaan meillä uutisoidaan, että Helsingin kaupungin vuokra-asuntoihin ihmisillä ei ole varaa. Ne ovat tyhjillään, kun ihmisillä ei ole varaa. Jotakinhan tälle pitäisi nyt tehdä, jos Suomessa on tilanne, että meillä ihmisillä ei ole varaa edes omaan asuntoon. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ehkä ne Kaikkosen 40 000?]

Toinen ongelma, joka meillä on samaan aikaan, on se, että pk-sektorin yritykset sanovat, että he eivät saa investointeihin lainaa. Meillä on tilanne se, että meillä puuttuu nyt semmoinen väline, että kun monilla suomalaisilla ihmisillä, tavallisilla ihmisillä, on nyt pankkitileillä rahaa ja he miettivät, mihin tämä kenties sijoitettaisiin, niin me emme pysty ohjaamaan niitä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, siis sellaisiin, jotka eivät ole pörssiyrityksissä. Pörssiosakkeita voit ostaa, mutta sitten kun meillä on muita yhtiöitä, jotka eivät ole pörssissä, niin miten niitten rahoituksesta voitaisiin huolehtia? Kysyisin arvoisalta ministeriltä: onko hallitus tekemässä tälle asialle jotain? [Antti Kurvinen: Nyt ollaan ytimessä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

16.52 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osin jo vastasin tähän kysymykseen aikaisemmin, mutta tätä kysymystä varmaan on vaikea painottaa liikaa. Ajattelisin siinä, että Suomessa ja Euroopassa me ollaan oltu aika pankkisektoririippuvaisia ensinnäkin. [Antti Kurvinen: Aiotteko tehdä jotain nyt?] Eli se viittaa siihen, että meidän pitää kehittää myös tämän perinteisen pankkisektorin ulkopuolista sektoria, siis ei perinteistä pankkilainoitusta, millä on tietyt vaikeudet. [Keskustan ryhmästä: Miten?] — No, esimerkiksi kehittämällä pääomasijoitus- ja riskirahoituspuolta ja laajentamalla sitä myös semmoiseen ei-perinteiseen riskirahoitustoimintaan esimerkiksi siellä maaseudulla, missä nämä vakuusongelmat ja myös kannattavuusongelmat ja tietynlaiset pankkien arviointiongelmat ovat myös ehkä haastavimmat, koska niiden tiettyjen tilojen tai varallisuusluokkien arvottaminen on hankalampaa, ja silloin osa pankeista ei lähde sinne puolelle. Onneksi nämä pienemmät pankit lähtevät yhä sinne.

Tässä on, niin kuin aikaisemmin kuvasin, monenlaista tehtävää, että otetaan koko tämä työkalupakki käyttöön. Sitten siellä on ihan konkreettisia ongelmia liittyen esimerkiksi toimiminiyrityksiin, nämä positiiviset luottotietorekisterit, ja siinä me katsotaan, [Puhemies

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

koputtaa] että jo tehtyä ohjeistusta noudatettaisiin. [Antti Kurvinen: Ei yhtään keinoa! Nolla keinoa! — Juho Eerola: Oli siinä, mutta ei kaikki ymmärtäneet!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.53 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä huomaa, että ministeri Puisto on tainnut osallistua näihin keskustan kasvupäiviin, joissa on tavattu yrittäjiä ympäri Suomen. Siellä on haettu näitä keinoja, ja niitä keinoja toivotaan nyt hallitukselta.

Meillä todellakin on valitettavasti aika keskittynyt markkina myös tällä finanssialalla, se nähdään, ja pankkisääntely, eurooppalainen sääntely, vaikuttaa Suomessa. Mutta kun ongelma on käsillä, se koskee tavallista kuluttajaa, joka haluaa ostaa asuntoa tai remontoida — se ei koske ainoastaan haja-asutusalueita tai syrjäseutuja, se koskee myös kehittyviä kaupunkiseutuja — ja sitten se koskee yrityselämää ja erityisesti sitä pk-sektoria. Voitaissiinko miettiä jonkinlaista mallia siihen, on se sitten joku rahoitusyhtiöratkaisu tai joku muu, jolla lähdetään vastaamaan näiden yritysten ja kotitalouksien tarpeisiin?

Ja toinen on tuo ministerin mainitsema maaseutu- ja maatalousyrittäjyys. Kyllä siellä erityisesti, jos ajatellaan niitä vakuusvaatimuksia, ne ovat nyt tulleet monella vastaan. Mitä me voimme esimerkiksi siellä tehdä, jotta tilat ja yritykset voisivat investoida tulevaisuuteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

16.54 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä kysymys, ja todellakin pohditaan tätä yhdessä, ja siinä on, niin kuin olen kuvannut, monenlaisia asioita, mitä pitää ottaa huomioon. Tämä vakuusongelma liittyy tietysti kiinteistöjen arvoon oleellisesti ja niiden korjausvelkaan, niin että jos korjausvelka esimerkiksi on suhteessa korkea, niin eihän siinä silloin saa vakuutta — se on yhtenä esimerkkinä.

Mitä tulee taas yritysrahoituksen puolelle, niin viiden minuutin päästä esittelemäni Finnvera-malli uudistaa varsin merkittävästi tätä rahoitusta. Siinä tuodaan esimerkiksi toimialaneutraalisuus Finnveran toimintaan. Eli aikaisemmin siinä on ollut rajoitteita maatalussektorille, myös rakennussektorille, ja nyt näitä rajoitteita puretaan ja siitä tehdään toimialaneutraalia. Ajattelen, että tämä on hyvin merkittävä uudistus.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys ilmastopolitiikasta (Oras Tynkkynen vihr)

Suullinen kysymys SKT 116/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Keskustelu

16.55 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Tänään käsittelemme eduskunnassa ilmastovuosisikertomusta, joka osoittaa selvästi, että Suomi ei ole hiilineutraaliuden mukaisella polulla. Keskellä kesälomakautta hallitus laittoi lausuntokierrokselle keskeiset ilmastopolitiikan suunnitelmansa. [Juho Eerola: Keskellä kesää vihreitten puheenjohtaja lähti auton kanssa pörräämään ympäri Eurooppaa!] Ne puolestaan osoittavat selvästi, että hallitus on nostanut kädet pystyyn eikä edes yritä esittää riittäviä toimia, jotta ilmastolain mukaiseen hiilineutraaliustavoitteeseen voitaisiin päästä. Hallitusohjelman mukaan kuitenkin hallitus on sitoutunut ilmastolain mukaiseen hiilineutraaliustavoitteeseen, ja kun te, ministeri Multala, eilen ilmoititte, että hallitus korjaa alueidenkäyttölakia koskevaa esitystä, jotta siitä poistetaan miljardien investointeja estävä tuulijarru, niin oletteko te, ministeri Multala, nyt valmis tarkistamaan myös näitä hallituksen keskeisiä ilmastopolitiikan suunnitelmia lausuntopalautteen perusteella ja oletteko valmis vahvistamaan niissä esitettyjä toimia? Ja kun vihreät ovat esittäneet oman hiilineutraaliusmallinsa, niin oletteko valmis tarkastelemaan siinä esitettyjä ratkaisuja ja harkitsemaan myös niitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.57 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. Tänään todella eduskunnassa oli julkinen kuuleminen ilmastovuosisikertomuksesta, joka katsoo tästä taaksepäin. Hallitus todellakin on valmistellut omat ilmasto- ja energiastrategiat, ja ne tuodaan eduskuntaan sitten, kun lausuntopalaute on huolella käyty läpi ja sitten myöskin viimeiset viilaukset tehty niihin. On totta, että meillä on merkittäviä haasteita, vaikka toki se on mainittava tässä yhteydessä, että päästöt myös tämän ilmastovuosisikertomuksen perusteella vähenevät hyvin päästökauppasektorilla, joka siis tarkoittaa erityisesti energiantuotantoa ja suurta teollisuutta. Se, missä meillä on erityisiä haasteita, on tämä maankäyttösektori. Se on ollut tämä tilanne jo pidemmän aikaa, ja tämä muutoshan ei ole siis tapahtunut yhtäkkiä. Sen vuoksi, koska me tiedämme tämän haasteen mittakaavan ja suuruuden, teemme myös toimia, joita on valmisteltu ennen kaikkea maa- ja metsätalousministeriössä, mutta sen lisäksi haluamme myös tarkempaa tietoa näiden toimien vaikuttavuudesta ja niiden vertailukelpoisuudesta myös EU-tasolla, [Puhemies koputtaa] ja tähän panostamme myös merkittävän lisärahoituksen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys huumeongelmaan puuttumisesta (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 117/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Keskustelu

16.58 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Muuntohuume alfa-PVP:n eli peukun käyttö on huolestuttavasti yleistynyt. Kesällä sairaaloissa oli satoja käyttäjiä. Jätevesitutkimukset osoittavat ongelman olevan laaja. Tämä huume on erittäin koukuttava. Se toimii pieninä pitoisuuksina ja monilla eri tavoin käytettynä aiheuttaa vaikeita psykoottisia oireita ja aggressiivista käytöstä. Korvaushoitoa tähän ei ole. Ainoa mahdollisuus on täysi irrottautuminen, vieroitus ja kuntoutus.

Hallituksen käynnistämä huumekuolemien vähentämisen ohjelma on nyt erityisen tärkeä. Mutta kysyn ministeriltä: Olisiko mahdollista kehittää suostumukseen perustuvaa tahdosta riippumatonta huumevieroitusta, jotta näitä nuoria voitaisiin pelastaa? Ja kun nyt näitä toinen toistaan vaarallisempia muuntohuumeita tulee markkinoille, niin olisiko syytä myös nopeuttaa menettelyä, jolla aine voidaan nimetä viralliseksi huumeeksi, esimerkiksi luomalla lakiin yleisvaarallisen aineen kategoria?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.59 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. Tämä aihe on meillä erittäin vahvasti nyt työpöydällä. Tämä peukku eli alfa-PVP-muuntohuume on erittäin koukuttava ja erittäin vaarallinen, valitettavasti vie käyttäjiä hyvin nopeasti huonoon kuntoon ja on levinnyt Suomessa nyt voimakkaasti.

Meillä on toki huumausainetilanteessa muitakin huolenaiheita. Parhaillamme esimerkiksi työstämme juuri nuorten huumekuolemien estämisohjelmaa, joka on erittäin tarpeellinen siitä syystä, että viime vuosina meillä ovat jopa kaksinkertaistuneet nuorten huumekuolemat. Onnettomuustutkintakeskuksen tutkimuksenkin mukaan valitettavasti näistä kuolemista moni olisi ollut estettävissä esimerkiksi tiiviimmällä viranomaisyhteistyöllä ja tiiviimmillä turvaverkoilla. Tätä työtä rahoittamaan hallitus on varannut ihan merkittävästi lisää eli yli kymmenen miljoonaa euroa tähän estämisohjelmaan.

Meillä oli viime perjantaina sisäministeri Rantasen kanssa keskustelutilaisuus, missä olivat kaikki keskeiset viranomaiset ja asiantuntijat koolla. Siellä keskeinen viesti oli se, että jokaisen tahon, joita huumepuolella on tietysti monia — poliisi, Tulli ja terveydensuojelun puolella sitten hyvinvointialueet ja monet muut toimijat —, [Puhemies koputtaa] pitää nyt tehostaa yhdessä näitä toimia. Myös edustajan esittämät keinot [Puhemies koputtaa] ovat meillä nyt arvioitavina. — Kiitos.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Minna Reijosen vapautuspyyntö Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 68/2025 vp

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 12.9.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 12.9.2025 kello 10.

4. Merja Rasinkankaan vapautuspyyntö Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 69/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 12.9.2025 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 12.9.2025 kello 10.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 64/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi eli Finnvera Oyj:n kokonaislainsäädäntöuudistus. Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteisiin, joiden mukaan Finnveran vientiä tukevaa roolia tulee vahvistaa.

Esityksen tavoitteena on parantaa Finnveran toimintaedellytyksiä erityisesti viennin edistämisen osalta, jotta yhtiöllä olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia tehokkaasti valtion erityisrahoitusyhtiönä ja hoitaa yhtiön elinkeino- ja teollisuuspoliittista tehtävää. Esityksellä pyritään vastaamaan hallitusohjelmakirjauksiin siten, että viennin rahoitusta ja Finnveran toimintaa koskevat ehdotukset muodostavat toimivan ja johdonmukaisen kokonaisuuden, joka vahvistaa Suomen vientikauppaa, varmistaa toiminnan osaavan ja huolellisen riskienhallinnan ja valvonnan sekä ohjaa julkista rahoitusta taloutta uudista-vaan ja tuottavuuskasvua lisäävään toimintaan.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Laissa säädettäisiin muun muassa yhtiön tarkoituksesta, hallinnosta, tehtävistä, rahoitustoiminnan ehdoista ja päätöksenteosta, taloudellisista toimintaperiaatteista, valtion vastuusta, pääpiirteissään yhtiön käytettävissä olevista rahoitusraameista ottaen huomioon valtion riskinkantokyky sekä yhtiön valvonnasta. Lain kirjoitusasu on saatettu kokonaisuudessaan yleisemmälle tasolle, jolloin yhtiön rahoitustoiminnassa jätetään yhtiölle enemmän tilaa toimia ja harkintavaltaa tehdä rahoitusratkaisuja. Yhtiön toimintaa ohjaavat jatkossakin keskeisesti laissa säädetty itsekannattavuuden noudattaminen ja omistajaohjauksen antamat suuntaviivat. Tältä osin noudatetaan hallitusohjelmakirjausta, jonka mukaan yhtiön rahoittajan roolia vahvistetaan kaikin puolin, kun yhtiön itsenäistä mutta valvottua päätöksentekoroolia vahvistetaan.

Lakiesityksellä yhtiön tarkoitus- ja tehtävämäärittely siis täsmentyisi ja eri laeissa olevat tehtävät koottaisiin yhteen. Yhtiön tarkoituksena olisi jatkossakin edistää vientiä, suomalaisten yritysten toimintaa, kasvua ja kansainvälistymistä ja Suomen kestävää talouskasvua. Yhtiön tehtäviin kuuluisi myöntää ja hallinnoida luottoja, takuita, takausohjelmia, takauksia ja muita vastuusitoumuksia. Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden rahoitussitoumusten määrä voisi olla enintään 50 miljardia euroa ja varainhankinta 20 miljardia euroa.

Myös tämänhetkisistä laintasoisista yhtiön rahoitukseen liittyvistä toimialarajauksista luovutaan, ja lain tarkoituksena on olla jatkossa rahoituksen myöntämisen suhteen toimialaneutraali. Tämän vuoksi esimerkiksi maatalouden alkutuotantoa ja rakennusalan perustajaurakointia on uuden lain myötä mahdollisuus rahoittaa samojen edellytysten ja rahoituskriteerien vallitessa kuin muita rahoitettavia toimialoja. Toimialarajoitukset poistetaan laista sen vuoksi, että näin kaikki liiketoimintamuodot, jotka ovat yhtiön yleisten rahoituskriteerien mukaisia, saatetaan lähtökohtaisesti yhdenvertaiseen asemaan muiden toimialojen kanssa. Jatkossakin kaikkien yritysten ja rahoitushankkeiden tulee täyttää yhtiön rahoituksen yleiset edellytykset.

Yhtiö vahvistaisi toiminnassaan noudatettavat, tarkemmat riskinoton ja rahoituksen periaatteet huomioon ottaen omistajaohjauksen tekemät linjaukset yhtiön riskinoton tavoitteista. Itsekannattavuuden osalta yhtiön tulee jatkossakin pyrkiä siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla. Lisäksi esityksen pääkohtana on se, että valtio vastaa jatkossakin kolmansille yhtiön rahoitussitoumuksista ja valtio sitoutuu Valtiontakuurahaston kautta kattamaan osan yhtiön pääomatarpeesta viennin rahoituksessa. Yhtiön rahoitusvalvonta siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Kumottavassa Valtiontakuurahastosta annetussa laissa olevan talousarvion ulkopuolisen Valtiontakuurahaston sääntely siirretään tähän hallituksen esityksessä olevaan valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annettavaan lakiin. Esityksellä kumotaan nykyiset kymmenen lakia, ja näiden myötä kumoutuu yhdeksän asetusta. Lainsäädännön kokonaisuudistuksen tavoitteena onkin selkeyttää ja yksinkertaistaa sääntelyä ja koota se yhteen lakiin. Rahoitustoiminnan pääperiaatteita ei ole tarkoitus muuttaa merkittävästi. Esityksen mahdollistaman Finnveran hallinnon virtaviivaistamisen, viennin rahoituksen tarpeettoman yksityiskohtaisesta sääntelystä luopumisen ja yhtiön toiminnan joustavoittamisen kautta yhtiö voi entistä tehokkaammin tukea suomalaisten yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan luonteeltaan teknisiä muutoksia kaikkiaan viiteen muuhun lakiin. Nämä ovat tuloverolaki, laki Finanssivalvonnasta, laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista, laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja laki yrityspal-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

velujen asiakastietojärjestelmästä. Virkavalmistelua on tukenut työryhmä, jossa ovat olleet edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Valtiokonttori ja Finnvera. Valmistelun yhteydessä on myös kuultu sidosryhmiä kolmessa laajemman työryhmäkokoonpanon sidosryhmätilaisuudessa vuonna 24 ennen lausuntokierrosta.

Lait on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan 1. päivä tammikuuta 2026. Rahoitusvalvonnan tehtävien siirron vuoksi tätä koskeva 4 luku tulisi kuitenkin voimaan vasta kahden vuoden kuluttua muun lain voimaantulosta.

Arvoisa puhemies! Toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.08 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Hyvin johdettu talous on yksi yhteiskuntamme tärkeä välttämättömyys. Se on osa kansallista turvallisuutta, ja se keskeisellä tavalla vaikuttaa mahdollisuuksiimme voida hyvin. Kun rahoitusjärjestelmät toimivat vakaasti, yritykset uskaltavat investoida ja työllistää. Kun rahoituksen myöntämiseen on yhtenäiset pelisäännöt, valtion varoja käytetään vaikuttavasti ja vastuullisesti. Tällä hallituksen esityksellä halutaan selkeyttää valtion erityisrahoitustoimintaa. Esitys tuo yhteen useita lakeja ja asetuksia yhdeksi selkeäksi kokonaisuudeksi. Tällainen sääntely, yksinkertaistaminen ja hallinnon selkeyttäminen ovat tervetulleita. Sitä voisi pitää jopa välttämättömänä muuntuvassa ja toimivassa ympäristössä.

Arvoisa puhemies! Erityisrahoituslain tavoitteena on vahvistaa Finnveran toimintaedellytyksiä, jotta se voi entistä paremmin tukea vientiä, investointeja ja elinkeinoelämän kehitystä. Sääntelyuudistus antaa yhtiölle joustavammat työkalut vastata yritysten rahoitustarpeisiin myös sellaisissa tilanteissa, joissa markkinat eivät yksin kykene tarjoamaan riittäviä ratkaisuja. Esityksessä ehdotetaan muun muassa laintasoisista toimialarajoituksista luopumista. Tämä tarkoittaa, että myös maatalouden alkutuotantoa ja rakennusalan perustajaurakointia voidaan tulevaisuudessa rahoittaa samoilla kriteereillä kuin muita toimialoja, mikäli se katsotaan omistajaohjauksessa yhtiön harkinnassa tarpeelliseksi. Tämä lisää oikeudenmukaisuutta ja turvallisen yrittämisen edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Vastuullinen taloudenpito ei kuitenkaan tarkoita, että valtiontaloutta asetetaan riskeille alttiiksi, päinvastoin. Tässä laissa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että Finnveran riskinkantokyky ja itsekannattavuus säilyvät. Yhtiön rahoitusvalvonta siirtyisi Finanssivalvonnalle, mikä parantaa valvonnan uskottavuutta ja läpinäkyvyyttä. Lisäksi säädettäisiin siitä, että ulkomaille rahoitusta voitaisiin myöntää selkeään suomalaiseen intressiin perustuen. On oikein, että suomalaisina käytämme rahojamme siellä, missä ne vastaavat meidän arvojamme, tavoitteitamme ja tarpeitamme.

Arvoisa puhemies! Tämä laki ei muuta Finnveran perustehtävää. Se pysyy valtion omistamana rahoitusyhtiönä, joka täydentää markkinoita ja jakaa riskiä. Nyt annamme sille päivitettyt ja selkeämmät pelin säännöt, joilla vastataan tämän päivän haasteisiin. Tämä esitys on oivallinen esimerkki siitä, miten talouspolitiikassa voidaan yhdistää vaikuttavuus, riskienhallinta ja elinkeinopolitiikan kehittäminen vastuullisesti. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

17.13 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Puistolle asian ansiokkaasta esittelystä. Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen tavoite on hallitusohjelman mukaisesti se, että Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistetaan. Finnveran ja Suomen Vientiluoton lait ovat pirstaloituneet kymmeneen eri lakiin ajan saatossa, kun lakeja on muutettu aika ajoin akuutin tarpeen iskiessä. Nyt lakikokonaisuus niputetaan selkeäksi ja hallinnollinen taakka kevenee.

Puhemies! Valvonta siirtyy lain myötä työ- ja elinkeinoministeriöltä Finanssivalvonnalle, ja tähän liittyen oli lausuntopalautteissa tullut hieman kritiikkiä. Pystyisikö ministeri avaamaan tätä vielä hieman? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

17.14 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on sovittu, että Orpon hallitus tekee kaikkensa, jotta suomalaiset yritykset menestyisivät kansainvälisillä areenoilla. Rakenteita ja rahoitusta uudistetaan, eli helpotetaan yritystemme toimintaa ja vientimahdollisuuksia. Se tapahtuu muun muassa näin, Finnveraa koskevaa lainsäädäntöä uudistamalla ja selkeyttämällä. Rahoituksesta tulee toimialaneutraali. Jatkossa myös maatalouden alkutuotanto ja rakennusalan perustajaurakointi voivat saada rahoitusta samoilla kriteereillä kuin muutkin toimialat. Miksi muutos? Koska tarvitsemme kipeästi lisää vientiyrityksiä.

Samalla Finnveran on muistettava ja otettava vakavasti riskit, jotka lopulta koituvat veronmaksajien taakaksi. Valvontaa tehostetaan siksi siirtämällä valvontamaksut Finanssivalvonnalle. Meillä ei olisi myöskään mitään elämää pääomaintensiivisillä aloilla, jollei Finnveraa olisi olemassa, esimerkiksi meriteollisuudessa.

Esitys on saanut valiokunnassa asiantuntijoilta laajasti myönteisen palautteen, ja sitä onkin valmisteltu isolla porukalla kaikkien toimijoiden kesken. On mielestäni hyvä kuitenkin varoa, että Finnverasta ei tule valtion pankkia, joka kilpailee yksityisten pankkien tai pankkien ulkopuolisten rahoitusyhtiöiden kanssa veroeuroilla valtion varoin. Valtiorippuvuus on muutenkin tässä maassa krooninen, kasvua ja kilpailua häiritsevä tauti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.16 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Koko Suomen pärjääminen on turvallisuus- ja kokonaisturvallisuuskysymys. Se on myös huoltovarmuuskysymys. Erityisesti itäisen Suomen kehityksen esteenä on investointien puute. Se johtuu rahoituksen saatavuudesta varsinkin pienillä ja keskisuurilla yrityksillä sekä maatiloilla, kuten tänään täällä on tuotu hyvin esille. Tällä hetkellä myös asuntojen ostajilla ja niiden peruskorjaajilla on ongelmia rahoituksen saannissa. Myös yrityskaupat jäävät rahoituksen takia toteutumatta, vaikka myynnissä olevalla yrityksellä olisi vakiintunut asema, markkinat olemassa ja ostajalla haluja sekä kykyjä jatkaa uutena yrittäjänä. Tarvitsemme alueellemme yli vaalikausien ulottuvan investointi- ja uudistusohjelman. Näillä voidaan samalla vahvistaa alueen työllisyyttä. Kaikkiin näihin kysymyksiin ovat alueen toimijat yhdessä tarjonneet ratkaisuehdotuksia muun muassa itäisen Suomen ohjelmaan. Tulokset ovat vielä puuttumassa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys herättää tällaisessa markkinapuutealueen kansalaisia ja yrityksiä edustavassa edustajassa joitain huolenaiheita:

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Hallituksen esityksessä Finnveran toiminnan tarkoituksesta poistettaisiin kohta, jossa yhtiön tarkoituksena on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan kehittäminen ja edistäminen. Tämä voi pahimmillaan heikentää jo valmiiksi huonoa rahoitustilannetta.

Toinen suuri huolenaihe samoilla perusteilla on muutosesitys alueellista tehtävää koskien. Voimassa olevassa yhtiölaissa säädetystä tarkoituksesta edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista ehdotetaan luovuttavaksi.

Arvoisa puhemies! On hieman vaikea ymmärtää, miksi ja minkä motivaation ajamana hallitukselta näyttää tulevan kaikilta politiikan osa-alueilta esityksiä, joissa suurin osa Suomea joutuu harvoja kasvukeskuksia heikompaan asemaan. Hallitus on jo aiemmin tehnyt monia pk-yritysten kannalta vaikeita päätöksiä, kuten yleisen arvonlisäveron korotuksen sekä kotitalousvähennyksen merkittävän heikentämisen. Samanaikaisesti investointivero-
hyvityksen rajaksi hallitus päätti peräti 50 miljoonaa euroa. Sääntelyn purkaminen on lähtökohtaisesti myönteinen asia, mutta sen hinta ei saa olla se, että myös rahoitusmarkkinat vetäytyvät pois suuresta osasta Suomea, eivät pelkästään itäisestä Suomesta.

Näitä hallituksen esityksen valuvikoja joudutaan korjaamaan valiokunnassa. Toivottavasti hallituspuolueiden edustajat ovat tähän valmiita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

17.18 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Tämä uusi laki tekee Finnverasta joustavamman toimijan, ja se voi jatkossa vastata markkinoiden muutoksiin nopeammin, mikä on erittäin hyvä asia. Esitys kääntää kymmenen hajanaista lakia yhdeksi selkeämmäksi kokonaisuudeksi, ja tämä on ilman muuta tervetullut muutos. Se auttaa aivan erityisesti juuri pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joista äsken kyselytunnillakin kannettiin huolta. Nämä pienet ja keskisuuret yrityksethän toden totta ovat Suomen talouden perustaa. Esimerkiksi vuonna 24 Finnvera myönsi kotimaan lainoja ja takauksia lähes miljardilla eurolla, ja näistä valtaosa meni juuri pienille ja keskisuurille yrityksille.

Arvoisa puhemies! Kotimainen ruoka ja kotimainen maatalous ovat meidän huoltovarmuuden ja omavaraisuuden tärkeä perusta, ja hallitus on aivan oikein säästänyt suomalaisen maatalouden erilaisilta sopeutumistoimilta. Maataloudesta ei ole leikattu, ja meillä täytyy edelleenkin vahvistaa kotimaista ruuantuotantoa. Maataloudessa on ollut pitkään rahoitusongelmia, ja tämä on vaikeuttanut esimerkiksi sukupolvenvaihdoksia ja uusien investointien tekemistä. Nykyisen lain mukaan, kuten ministeri tuossa hyvässä esittelypuheenvuorossaan kertoikin, Finnvera ei voi kohdentaa rahoituspalvelujaan maatalouteen, ja tämän esityksen myötä näistä rajoituksista nyt sitten luovutaan. Tämä on ilman muuta erittäin hyvä askel, koska me tarvitsemme kaikki mahdolliset keinot suomalaisen ruokatuotannon turvaamiseksi ja vahvistamiseksi.

Tässä esityksessä todetaan, että tämä muutos ei kuitenkaan välttämättä merkitse käytännössä sitä, että rahoitusta kohdennettaisiin näille toimialoille, vaan asia jäisi sitten omistajaohjauksen ja yhtiön harkintaan. Haluankin kysyä arvoisalta ministeriltä: miten nyt varmistamme sen, että Finnvera mahdollisuuksien mukaan voisi uuden lain myötä helpottaa kotimaisen maatalouden tilannetta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

17.21 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kiitos elinkeinoministeri Puistolle tämän lakiehdotuksen esittelystä. Tässä on kyseessä siis esitys, jonka myötä erityisesti Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistetaan hallitusohjelman kirjausten mukaisesti. Tämän lakiehdotuksen tultua voimaan tällä hetkellä varsin pirstaloitunut vientiluototusta koskeva lainsäädäntö niputetaan yhdeksi selkeäksi kokonaisuudeksi, jolloin myös hallinnollinen taakka kevenisi. Samassa yhteydessä luovutaan laintasoisista toimialarajoituksista rahoituksen myöntämisessä. Se on erittäin järkevä toimenpide.

Arvoisa puhemies! Valmisteltu laki on puitelaki, joka mahdollistaa uusien yritysrahoitusinstrumenttien joustavan käyttöönoton ilman erillisen lainsäädännön tarvetta jatkossa. Näin esimerkiksi erilaisiin talouskriiseihin reagointi tulee olemaan nykyistä huomattavasti nopeampaa ja tehokkaampaa.

Arvoisa puhemies! Finnveran edellytykset toimia yritysten vaihtoehtoisena rahoituslähteenä tulevat paranemaan merkittävästi tämän lakiehdotuksen myötä. Se on erittäin tärkeää ottaen huomioon muun muassa kiristyneen pankkisäätelyn vaikutuksen pk-yritysrahoituksen saatavuuteen. Samalla luonnollisesti kohenevat pk-yritysten työllistämisen edellytykset.

Arvoisa puhemies! Elinkeinoministeri Puiston esittelemä lakiehdotus on osa hallituksen yritysten toimintaedellytyksiä parantavaa, sääntelyä selkeyttävää ja hallinnollista taakkaa keventävää politiikkaa. Kiitänkin ministeri Puistoa siitä, että hän on paneutunut hallinnonalaansa syvällisesti ja aktiivisesti ja tekee muiden valtioneuvoston jäsenten tavoin parhaansa kansakuntamme talouskasvun vahvistamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

17.23 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Toden totta, me olemme tätä talousvaliokunnassa ruvenneet jo käsittelemään, ja laki sinänsä on hyvä. Siellä joustavoitetaan itse asiassa Finnveran mahdollisuuksia auttaa näissä rahoituskysymyksissä, ja muutenkin, kun se on tämmöinen puitelain muotoinen, sitä joustavuutta tulee lisää.

Mielenkiintoinen keskustelu käytiin siitä, että vuosista 2005—2006 vuoteen 2020 Finnveran valtuudet olivat lisääntyneet noin 400 prosenttia. Nyt me ollaan noin 38 miljardissa, ja me noustaankin nyt 50 miljardiin. Samaan aikaan Suomen valtionvelka on tuplaantunut, ja eittämättä Finnverallakin on paljon riskejä siellä, tappiotakauksia ja näin poispäin. Hypoteettisesti, kun tätä on nostettu noin kolmen neljän vuoden välein ja nyt seuraavaksi ruvetaan puhumaan ehkä sitten 50 miljardista ja jopa 60 miljardista menoina, niin onko sitä laskettu yhteen, missä tulee vastaan se raja, koska valtionvelka kasvaa tällä hetkellä valtavaa vauhtia ja samaan aikaan sitten näitä valtuuksia nostetaan? Onko tässä tehty minkäänlaista riskikartoitusta sen suhteen, minne asti voimme tässä edetä? [Lauri Lyly: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

17.24 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Kyseessä on tarpeellinen lainsäädännön päivitys ja kokoaminen, ja tietysti valiokunta sitten näihin yksityiskohtiin perehtyy.

Finnveran tehtävähän siis on paikata markkinapuutteita yritys- ja viennin rahoittamisessa, ja myös muilla mailla on vastaavia toimijoita, joten on tärkeää, että myös Suomen

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

instrumentit ovat kunnossa. Kenttä myös elää ajassa, joten instrumenttien on myös eletävä ajassa, joten on hyvä, että joustavuutta tulee.

Tämä itsekannattavuustavoite on tärkeä, mutta tärkeää on myös se, että Finnveralla on riittävä kyky ottaa riskiä, sillä jos haluaa menestyä, se vaatii myös aina riskinottoa. Riski on vaikea kysymys, koska riskiä on oltava valmis ottamaan mutta ei tietenkään liikaa. Eli tämä on jatkuvaa tasapainoilua riittävän mutta ei liiallisen riskinoton kanssa, ja tähän ei varmaan aivan lopullista vastausta ole, missä se oikea raja kulkee.

Arvoisa puhemies! Niin kuin tänään on puhuttu täällä aiemminkin, yrityksillä on valittavan laajoja vaikeuksia saada rahoitusta tällä hetkellä, erityisesti pk-yrityksillä, ja minun on vaikea uskoa, että kaikki ne yritykset ja kaikki ne hankkeet, joilta pankit eväävät rahoituksen, olisivat elinkelvottomia. Kyllä tässä on ehkä nyt jotain muutakin kyseessä. Jonkinlainen markkinapuutehan tämä on, joten on tärkeätä, että Finnvera toimii tässä, jotta yritykset saavat rahoitusta elinkelpoisiin hankkeisiin. On tärkeätä, että hallituksessa ja ministeriössä myös pohditaan tätä, mikä on se ongelma, miksi pankit ovat niin niuhoja nyt tällä hetkellä rahoituksen myöntämisessä, ja voiko sille tehdä jotain.

Toinen asia on myös se, että kaikki yritykset eivät saa edes peruspankkipalveluita, eli ne eivät saa edes tiliä avattua, jolloin yritystoiminnan käynnistäminen voi olla erittäin vaikeata tai jopa mahdotonta. Yksityishenkilöille pankeilla on velvoite tarjota peruspankkipalveluita, mutta yrityksillehän tätä vastaavaa velvoitetta pankeilla ei ole. Tämä ongelma koskee monia suomalaisia, erityisesti ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä mutta ei pelkästään ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä, ja on kyllä kansantalouden kannalta kestävämpiä, jos yritykset jäävät perustamatta sen takia, ettei niinkin yksinkertaista asiaa kuin tiliä saa avattua. Joten toivon, että myös tähän asiaan työ- ja elinkeinoministeriössä ja kaikilla muilla relevanteilla tahoilla perehdytään ja käydään dialogia ja tarvittaessa sitten mietitään, onko tässä joitain sellaista sääntelyä, mitä pitäisi muuttaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy nyt loppuaan. Annan vastauspuheenvuoron ministeri Puistolle, ja muutoin keskustelua jatketaan myöhemmin tässä istunnossa. — Ministeri Puisto, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

17.27 Elinkeinoministeri Sakari Puisto: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Monia hyviä näkökohtia tässä. — Maatalous nousi esille jo aikaisemminkin, kyselytunnilla, ja tosiaan maataloussektorilla on ollut haasteita kannattavuudessa. Toisaalta investointitarpeet ovat isoja, ja nyt kun tästä laista poistetaan nämä toimialarajoitteet eli laajennetaan tätä käytännössä, niin se parantaa maatalouden rahoitusmahdollisuuksia. Se pitää paikkansa, että tässä itse laissa ei ole sinänsä maatalouden rahoittamisen linjausta vaan siihen tarvitaan erillinen yhtiön päätös vielä, mutta näkisin, että maatalouden yrityksillä esimerkiksi omistajanvaihdokset tai sukupolvenvaihdokset ovat keskeinen osa toimintaa ja sellainen, mistä saadaan hyötyä. Eli erilaista toimintaa maatalouden puolella mutta myös puheenaiheeksi tulleen rakennusalan puolella voidaan tehdä, kunhan kriteerit täyttävät Finnveran rahoituksen yleiset edellytykset, ja siihen kuuluu muun muassa se, että rahoitusta ei tule kohdistaa käyttötarkoitukseen, missä rahoituksen takaisinmaksu perustuu kohteen myynnin onnistumiseen tai sen spekulatiiviseen arvonnousuun.

Nousi kysymys myös alueellisesta näkökulmasta, ja korostan sitä, että vaikka erillistä mainintaa laissa ei ole, niin kuitenkin valtion aluepoliittisia ja myös kuntapoliittisia tavoitteita voidaan tästä huolimatta edistää yhtiön kautta tarjottavalla rahoituksella.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Ja edustaja Sarkkiselle — vaikka tämä keskustelu nyt menee tietysti tämän itse Finnvera-esityksen ulkopuolelle: Kyllä, itsekin olen nähnyt jopa varsin erikoisia yksittäistapauksia, että joku henkilö ei ole saanut ihan peruspankkipalvelua auki, ilman että siinä olisi nähdäkseni mitään järkevää syytä. Sinänsä tämä tuntuu ainakin hyvin erikoiselta, ja meillä on toinen työryhmä, missä käsitellään nimenomaan näitä peruspankkipalveluita ja niiden saatavuutta ikään kuin oikeutena ja osana modernia yhteiskuntaa. Tämä työryhmä tekee työtä vielä muutaman kuukauden, ja muistaakseni vuoden lopussa on sen päätöksen aika ja sitten toimenpiteet. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.31.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.29.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 5. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Kilpi poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain 2 ja 11 §:n, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 48 §:n sekä työturvallisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.31 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annettua lakia, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia sekä työturvallisuuslakia. Osa ehdotuksista koskee asbestipurkutyötä, osa työsuojelun ammattipätevyysvaatimuksia ja osa rakennustyötä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Esityksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön EU:n asbestidirektiivin muutokset. Direktiivissä on otettu huomioon uusin alan tieteellinen ja teknologinen kehitys ja määrätty tarkemmista toimenpiteistä työntekijöiden suojelemiseksi asbestille altistumiselta. Direktiivin täytäntöönpano tapahtuu pääasiassa muuttamalla asbestityön turvallisuutta koskevaa valtioneuvoston asetusta, mutta osa direktiivin vaatimuksista edellyttää lainsäätöä sääntelyä.

Esityksen mukaan asbestipurkutyöstä työsuojeluviranomaiselle tehtävän ennakkoilmoituksen tulisi sisältää uusina asioina tieto työntekijän suorittamasta koulutuksesta ja työnantajan antamaa erityistä opetusta ja ohjausta koskevasta todistuksesta. Lisäksi tulisi ilmoittaa hengityksensuojaimen tiiviystestauksen päivämäärä. Asbestipurkutyöluparekisterin julkisen tietopalvelun tietojen luovutusedellytyksiä muutettaisiin EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa paremmin yhteensopiviksi.

Asbestipurkutyössä työntekijältä edellytetään lakisääteistä ammattipätevyyttä. Asbestipurkutyöntekijän lisäksi eri työaloja koskevissa työsuojelusäännöksissä säädetään nykyisin tehtävistä, joissa edellytetään erityistä ammattipätevyyttä. Lainsäädäntöön perustuvat ammattipätevyysvaatimukset liittyvät perustuslain mukaiseen oikeuteen työn ja ammatin valinnan vapaudesta, minkä vuoksi ammattipätevyyttä koskevan sääntelyn on oltava tavalisen lain tasoista. Lainsäädäntöä ehdotetaan nyt muutettavaksi siten, että ammattipätevyyksiä koskevat perusvaatimukset ilmaistaan lain tasolla.

Voimassa olevassa työsuojelulainsäädännössä ei säädetä täsmällisesti siitä, mikä viranomainen on toimivaltainen tunnustamaan asbestipurkutyöntekijän ja muut ammattipätevyydet, jos tutkimus on suoritettu toisessa EU- tai Eta-jäsenvaltiossa. Uutta Lupa- ja valvontavirastoa koskeva lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2026. Nyt ehdotetaan, että työsuojelun ammattipätevyyksiä koskevien tutkimusten tunnustaminen olisi Lupa- ja valvontaviraston tehtävä.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistelemaan rakennustyön turvallisuutta koskevan valtioneuvoston asetuksen uudistamista. Rakennustyöasetuksen uudistaminen edellyttää eräiden työturvallisuuslakiin sisältyvien asetuksen antamista koskevien valtuutussäännösten tarkentamista ja tarvittavien uusien säännösten lisäämistä. Asbestipurkutyötä koskevaan ennakkoilmoitukseen nyt ehdotetut muutokset ovat vähäisiä, eikä tämän esityksen arvioida aiheuttavan yrityksille hallinnollisena taakkana olennaisia taloudellisia lisäkustannuksia. Myös tietosuojavaikutusten on arvioitu olevan vähäisiä. Ammattipätevyyttä koskevat ehdotukset ovat luonteeltaan säädösteknisiä.

Arvoisa puhemies! Esitys on valmisteltu työturvallisuussäännöksiä valmisteleavan neuvottelukunnan nimeämien asiantuntijoiden kanssa. Ammattipätevyysvaatimusten osalta on tehty yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Esitys on ollut lausuntokierroksella, ja saadussa palautteessa ehdotettuja muutoksia kannatettiin laajasti. Esitys on käsitelty ja hyväksytty työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa.

Ehdotukset, jotka liittyvät asbestidirektiivin täytäntöönpanoon, on tarkoitettu tulemaan voimaan 21.12.2025. Muut ehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026 eli samaan aikaan kuin Lupa- ja valvontavirasto aloittaa toimintansa. — Kiitos, arvoisa puhemies, tässä esittely.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

17.35 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jossa ehdotetaan muutettavaksi eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annettua lakia, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia sekä työturvallisuuslakia. Esityksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön EU:n asbestidirektiivin muutokset.

Hallituksen esityksen mukaan asbestipurkutyöstä viranomaiselle tehtävän ennakkoilmoituksen tulisi sisältää nykyisten ilmoitettavien tietojen lisäksi myös tieto työntekijän suorittamasta koulutuksesta ja erityisestä opetuksesta ja ohjauksesta annetusta todistuksesta. Lisäksi asbestipurkutyöluparekisterin julkisen tietopalvelun tietojen luovutusedellytyksiä muutettaisiin EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa paremmin yhteensopiviksi.

Asbestipurkutyöntekijältä vaadittavan ammattipätevyyden edellytyksiä täsmennettäisiin kansallisen valmistelun perusteella. Suomen ulkopuolella EU- tai Eta-jäsenvaltioissa hankitun ammattipätevyyden tunnustavaksi tahoksi nimettäisiin nykyinen aluehallintovirasto eli tuleva valtion Lupa- ja valvontavirasto.

Muutokset vaikuttaisivat myös työturvallisuuslakiin niin, että eräitä pääasiassa rakennustyöhön liittyviä tehtäviä koskeva ammattipätevyys sääntely siirrettäisiin perustuslain mukaisesti lain tasolle. Ammattipätevyyden tunnustavana viranomaisena toimisi nykyinen aluehallintovirasto eli tuleva valtion Lupa- ja valvontavirasto.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys, jossa muutetaan asbestipurkutyötä, työsuojelun valvontaa ja työturvallisuuslakia koskevia säädöksiä osana EU:n asbestidirektiivin toimeenpanoa, on oikeansuuntainen. Asbesti on yksi vakavimmista työperäisten sairauksien aiheuttajista. Sen seuraukset näkyvät vasta vuosien tai vuosikymmenten päästä, mutta vahinko voi syntyä jo yhdestäkin altistumisesta. Siksi jokainen parannus työturvallisuuteen on elintärkeä. Esityksen mukaiset tiukemmat vaatimukset ja valvonnan vahvistaminen suojelevat työntekijöitä, jotka työssään voivat altistua asbestille. Kun suojaamme työntekijöiden terveyttä, säästämme samalla inhimillistä kärsimystä ja tulevia kustannuksia terveydenhuollossa. Tämä on vastuullinen ja välttämätön uudistus, joka vahvistaa luotamusta siihen, että Suomessa työntekijöiden turvallisuus asetetaan etusijalle.

Kiinnitän huomiota myös siihen, että kun asbestille altistumista aletaan esimerkiksi työterveyspalvelussa tutkimaan mahdollisten oireiden ilmaantuessa, olisiko mahdollista ja onko jo osaltaan niin, että esimerkiksi keuhkokuvia otettaisiin niin sanotusti kontrollikäyneillä. Tällöin asbestille syystä tai toisesta mahdollisesti altistuneet voisivat saada asianmukaista hoitoa jo ennen mahdollisten oireiden alkamista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.38 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Kun on kyse työstä, jossa on erityisiä terveyshaittoja, kuten asbestipurkutyö, on keskeistä pitää huolta työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä. Tässä hallituksen esityksessä laajennetaan viranomaisille tehtävään ennakkoilmoitukseen kirjattavia tietoja, täsmennetään ammattipätevyysvaatimuksia sekä lisätään säännöksiä ammattipätevyysvaatimuksesta ja ammattipätevyyden tunnustamisesta työturvallisuuslakiin.

Arvioiden mukaan esityksessä olevat muutokset tulevat vaikuttamaan jonkin verran erityisesti asbestipurkutyön hintaan ja lisäämään hieman hallintoa yrityksissä. Mutta uskon työnantajien näkevän tämän tärkeän asian investointina työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen. Terve työntekijä on aina myös työnantajan etu. Onkin tärkeää, että lakimuutok-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

set on valmisteltu yhdessä työmarkkinajärjestöjen kesken, kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa. Valitettavasti hallitus ei näytä pystyvän aitoon kolmikantaiseen yhteistyöhön kuitenkaan suurissa kysymyksissä, jotka olennaisesti muuttavat koko työmarkkinajärjestelmäämme. Mutta on kuitenkin hyvä, että kolmikantainen valmistelu yhä onnistuu kuitenkin joissain asioissa, kuten tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä haluan korostaa, että säädöksen toimeenpanossa on tarpeellista kiinnittää riittävästi huomiota myös viestintään ja koulutukseen eri osapuolille: työnantajille, jotta he ovat tietoisia uusista vaatimuksista ja ilmoitusvelvollisuuksista, työntekijöille, jotta he ovat tietoisia oikeuksistaan, ja asiakkaille, jotta he osaavat valita ammattitaitoisia ja vastuullisia yrityksiä hankkeisiinsa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.40 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on meillä valiokunnassa ollut jo kuultavana, ja tämän osalta voi sanoa, että merkittävästä asiasta on kysymys, kun täytyy muistaa, että tälläkin hetkellä Suomessa vuosittain kuolee vielä 100 ihmistä asbestin takia, maailmassa 200 000. Nämä ovat vuosikymmenien aikana asbestista haitallista tartuntaa tai hengitystievaivoja saaneita, ja sitä kautta ne ovat sitten syöväksi ja muiksi tulleet. Eli me ollaan todellisen ongelman ääressä tässä.

Vieläkin meillä tehdään noin 10 000 asbestipurkutyötä vuodessa — niitä ilmoituksia on näin paljon. Asbestiin liittyviä töitä tehdään aika paljon, ja noin 4 000 ihmistä altistuu näissä tilanteissa asbestille. Sen vuoksi on tosi tärkeätä, että viedään tätä lainsäädäntöä eteenpäin. Tässäkin on keskeistä se, että asbestipurkutyön koulutusvaatimuksia tarkennetaan ja ne pysyvät ajan tasalla, ja sillä tavalla se osaaminen, kun tehdään asbestipurkutyötä, on ajantasaista. Nyt sitten uusi Lupa- ja valvontavirasto pystyy myöskin valvomaan näitä, että tämä on tehty.

Sitten kun katsotaan, minkälaisilla suojavarusteilla siellä tehdään töitä, niin suojavarusteiden ajantasaisuus ja tiiveys ovat siellä myöskin taustalla. Niitä aika ajoin tarkistetaan, ja vanhoilla suojavarusteilla siellä ei voi tehdä töitä. Tällä parannetaan monia asioita, eli sitä osaamista, vaaditaan tiettyä osaamista, ja sitten nämä suojavarusteet ovat ajanmukaisia. Siinä mielessä mennään hyvään suuntaan.

Kun täälläkin salissa aika monta kertaa lainvalmistelua on kritisoitu, niin tässä lainvalmistelussa on nyt kuitenkin tullut niin työnantajapuolelta kuin palkansaajapuolelta hyviä kommentteja siitä, että tämä on tehty hyvässä yhteistyössä. Vaikka tämä on tehty virkatyönä pääasiassa, niin tässä lausunnoilla ja keskusteluilla on kuultu osapuolia, ja tämä on saanut sisällön, joka tyydyttää niin tekijöitä kuin sitten näitä yrittäjiä, jotka suorittavat asbestityötä.

Sitten täytyy muistaa, että tässä myöskin suojellaan muita, jotka voivat altistua asbestille, ja sen takia on tärkeätä, että tätä lainsäädäntöä ajantasaistetaan. Vaikka nyt onkin direktiivistä tullut tämä velvoite, meillä on omiakin toimenpiteitä, joita voidaan tehdä.

Hyvä työ. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Grahn-Laasonen, kolme minuuttia, olkaa hyvä, tai vähemmän.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

17.43 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:** Kiitos, arvoisa... Voinko tästä, vai tulenko sinne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava mikrofoni on päällä, vasemmalle teistä.

Kiitos, arvoisa puhemies! Vähemmänkin kuin kolme minuuttia riittää sen toteamiseen, että arvostan sitä, että eduskunnassa on työsuojeluosaamista ja tämän lainsäädännön tuntemusta. Yhdyn myöskin edustaja Timo Suhosen toteamaan siitä, että tässä lainsäädännössä, vaikka se onkin luonteeltaan pääosaltaan säädöstekninen, on kuitenkin tärkeitä täsmennyksiä, ja se vahvistaa luottamusta siihen, että työntekijän terveys, suojelu ja turvallisuus asetetaan etusijalle. On ylipäättään tärkeää se, että meidän työsuojelulainsäädäntöä päivitetään ajan tasalle ja että meillä on selkeät ammattipätevyysvaatimukset, myös tietojärjestelmät kunnossa, ja valvonta, joka nyt tehostuu ilman muuta tämän uuden virastorakenteenkin myötä. Se tavoite on ehdottomasti siellä taustalla.

Haluan myös todeta tästä kolmikantaisesta yhteistyöstä, että sitä tehdään kyllä ihan isoissa ja pienemmissäkin asioissa arkipäiväisesti, joka päivä, ja vuoropuhelu on erittäin tiivistä. Näissä työsuojelun asioissa se korostuu aivan erityisesti, kun ollaan siellä työpaikan ytimessä, työympäristöissä, työarjessa ja työsuojelun kysymyksissä.

Kiitän näistä kommenteista ja myös myönteisestä suhtautumisesta tähän hallituksen esitykseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.45 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä. Esityksessä muutettaisiin kyseisen lain raaka-aineita koskevaa liitettä ja korjattaisiin yleisesti saatavilla olevan latauspisteen määritelmässä oleva virheellinen viittaus.

Esityksen valmistelu johtuu kansallista täytäntöönpanoa edellyttävästä EU-säädöksestä. Komissio antoi 14.2.2024 delegoidun direktiivin uusiutuvan energian direktiivin liit-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

teen IX muuttamisesta lisäämällä biopolttoaineiden ja biokaasun tuotantoon käytettäviä raaka-aineita. Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön uusiutuvan energian direktiivin liitteeseen tehdyt muutokset myös kansallisen lain liitteeseen. Kyseinen liite sisältää listauksen niin sanotuiksi kehittyneiksi polttoaineiksi luokiteltavien biopolttoaineiden ja biokaasun raaka-aineista sekä raaka-aineista, joista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun käyttöä liikenteen uusiutuvan energian tavoitteiden laskennassa on rajattu direktiivin perusteella 1,7 prosenttiin.

Komissiolle on annettu toimivalta kahden vuoden välein tarkastella liitteessä IX A- ja B-osassa olevien raaka-aineiden lisäämiseksi luetteloon direktiivissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Komissio voi lisätä luetteloon raaka-aineita, mutta se ei saa poistaa sieltä raaka-aineita. Perusperiaatteena on, että raaka-aineet, jotka voidaan jalostaa ainoastaan kehittyntä teknologiaa käyttäen, on lisättävä liitteen IX A-osaan, ja raaka-aineet, jotka voidaan jalostaa biopolttoaineiksi tai liikenteessä käytettäväksi biokaasuksi kypsää teknologiaa käyttäen, on lisättävä liitteen IX B-osaan. Direktiivi ei määrittele tarkemmin, mitä kehittyneellä tai kypsällä teknologialla tarkoitetaan. Liitteen raaka-aineet ovat nykyisin pääosin jätteitä tai prosessitähteitä.

Jakeluvelvoitelain mukaan jakeluvelvoitteesta on täytettävä liitteen A-osassa tarkoitetusta raaka-aineesta tuotetulla biopolttoaineella tai biokaasulla taikka muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla tietty prosenttiosuus. Niin sanottu lisävelvoite on kolme prosenttia vuonna 2025 ja nousee vuoteen 2030 mennessä kymmeneen prosenttiin. Kyseisistä raaka-aineista tuotettujen biopolttoaineiden osuus lasketaan direktiivin velvoitteeseen kaksinkertaisena. Lisäksi niiden polttoaineverotus on kansallisesti kevyempää.

Uusien raaka-aineiden lisäämisen liitteen A-osaan voidaan katsoa edistävän yritysten innovaatioita biopolttoaineiden ja biokaasun valmistuksessa. Toisaalta innovaatioiden synnyn ja uusien teknologioiden kehittymisen hidastavana tekijänä voidaan nähdä varsin monitulkintaiset uudet raaka-ainekategoriat, joiden osalta toiminnan harjoittajien voi olla vaikea ennakoida yksittäisten raaka-aineiden kuulumista kyseisiin kategorioihin.

Suomelle komission valmistelun aikana merkityksellistä oli välttää kansallisesti tehtyjen raaka-aineluokittelujen muuttumista A-osan raaka-aineista B-osan raaka-aineiksi. Lisäksi valmistelun aikana tavoiteltiin mahdollisimman monen uuden raaka-aineen sisällyttämistä liitteen A-osaan.

Muutoksessa korjataan edellä mainittu teknisluonteinen viittausvirhe. Lain aiemman eduskuntakäsittelyn yhteydessä tuli yleisesti saatavilla olevan latauspisteen määritelmään viittausvirhe, kun esitystä yhteensovitettiin samanaikaisesti vireillä olleen hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian delegoidun säädöksen määräajasta johtuen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

17.49 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Suomessa on viime vuosina nähty, mitä seuraa siitä, kun EU ohjaa energiapolitiikkaamme. Turpeen alasajo on ollut tästä varsin karvas esimerkki. Turpeen energiakäyttö on puolittunut kohtuullisen lyhyessä ajassa, ja se on merkinnyt meille sitä, että Suomi on menettänyt huoltovarmuutta, työpaikkoja ja kotimaista osaamista. EU:n päästökauppapolitiikka ja kansalliset kiristykset ovat ajaneet alas

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tätä kotimaista, toimitusvarmaa, hitaasti uusiutuvaa polttoainetta. Tämä hallituksen esitys-hän ei suoranaisesti koske turvetta, mutta kuvaa sitä, miten sama meno jatkuu. Meille lisätään uusia raaka-aineluokkia, joiden käytöstä päätetään ei täällä Suomessa vaan Brysselissä. Samalla suomalaisille yrityksille tulee erilaisia hallinnollisia velvoitteita, ennakkopää-töksiä, kestävyysjärjestelmän päivityksiä, maksuja.

Arvoisa puhemies! Kukaan tuskin kiistää sitä, etteikö uusiutuvia polttoaineita tarvittaisi, mutta ilmastopolitiikan pitää olla järkevää ja realistista. Ei ole kestävää se, että me esimerkiksi täällä Suomessa jätämme hyödyntämättä kotimaisia raaka-aineita ja samaan aikaan tuomme polttoaineita ulkomailta. Suomi tarvitsee omaa vahvaa kansallista energia- ja ilmastopolitiikkaa, jossa lähtökohtana on huoltovarmuus, kustannustehokkuus ja suomalaisten etu. Meillä on metsää, meillä on vesivoimaa, meillä on teknologiaa, ja kyllä meillä olisi tätä kotimaista turvettakin, mutta sen käyttö on laitettu yhä ahtaammalle. Tämän takia meidän pitää pystyä sanomaan EU:lle, että kiitos näistä ohjeista mutta me päätämme itse, mikä on järkevää suomalaisille. Valitettavasti Brysselissä kovin harvoin ymmärretään suomalaista näkökulmaa ja Suomen erityisolaja.

Perussuomalaisten linja on se, että meidän pitää päättää asioistamme itse, meidän pitää turvata energiaomavaraisuus, pitää kiinni suomalaisesta työstä ja varmistaa, että ilmastopolitiikka on järkevää, mutta valitettavasti suunta on ollut jo pitkään tämä, että olemme yhä enemmän kiinni EU:ssa, ja tästä meidän pitää pyrkiä pääsemään irti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

8. Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025

Kertomus K 16/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta ja talousvaliokunta voivat antaa lausunnon viimeistään 3.10.2025.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-tien jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kyse on valtioneuvoston eduskunnalle antamasta vuoden 2025 ilmasto-vuosikertomuksesta. Kertomus on annettu eduskunnalle kesäkuussa ja kuvaa tilannetta si-ten kuin ilmastopolitiikan toimeenpano oli keväällä 2025.

Ilmastovuosikertomuksesta on säädetty ilmastolaissa, ja kertomus annetaan eduskun-nalle vuosittain. Ensimmäinen vuosikertomus annettiin vuonna 2019. Ilmastovuosikerto-muksessa raportoidaan tiedot kasvihuonekaasupäästöjen päästö- ja nielukehityksestä ja ar-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

vioidaan toimien riittävyttä tavoitteiden saavuttamiseksi sekä lisätoimien tarvetta. Ilmastovuosikertomus sisältää myös tiedot keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toteutumisesta. Lisäksi ilmastovuosikertomuksessa raportoidaan sopeutumis suunnitelmaan sisältyvien toimien riittävydestä ja toteutumisesta.

Ilmastovuosikertomuksessa esitetyt vuosien 2005—2023 päästötiedot ovat peräisin Suomen virallisesta kasvihuonekaasuinventaaariosta, ja vuoden 2024 tiedot perustuvat Tilastokeskuksen toukokuussa julkistamiin pikaennakkotietoihin. Tavoitteiden saavuttamisen, toimien riittävyyden ja lisätoimien tarpeen arvioinnissa käytetään skenaariotietoja. Vuosikertomuksessa esitetyt arviot ilmastotavoitteiden saavuttamisesta perustuvat KEI-TO-hankkeessa arvioituihin skenaarioihin, niiden ilmastovuosikertomusta laadittaessa käytettävissä olleisiin alustaviin tuloksiin sekä niitä tukeviin arvioihin.

Vuonna 2024 päästökaupasektorin päästöt laskivat selvästi edellisvuoteen verrattuna. Myös taakanjakosektorin päästöt laskivat edellisvuoteen verrattuna. Maankäyttösektori oli vuonna 2024 merkittävä päästölähde, ja päästöt jatkoivat kasvua edellisvuoteen verrattuna. Nettopäästöt laskivat vuonna 2024 hieman edellisvuoteen verrattuna. Arvio maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien eli niin kutsuttujen nielujen summasta eli sektorin nielun ja päästölähteiden suuruudesta tarkentuu, kun vuoden 24 ennakkotiedot julkaistaan.

Vuosikertomuksen tarkasteluiden mukaan ilmastolain 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteet on mahdollista saavuttaa politiikkatoimiskenaarion mukaisessa kehityksessä, kun otetaan huomioon hiilen talteenottoon perustuvat ratkaisut. Ilmastolain hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen edellyttää, että päästöt ovat enintään nielujen tasolla vuonna 2035. Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.

Ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla on myös todennäköistä, että Suomi ei tule saavuttamaan EU:n LULUCF-asetuksen mukaisia velvoitteita. Vajeen kokoluokka kaudella 2021—2025 on merkittävä. Taakanjakosektorin vuodelle 2024 asetettu päästökiintiö ylittyi noin 0,1 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Ilmastovuosikertomuksessa esitetyn arvion mukaan taakanjakosektorin päästöt pysyisivät kuitenkin asetettujen päästökiintiöiden puitteissa kaudella 2021—2023, jos arvioidut päästövähennykset 25—30 toteutuvat täysimääräisesti. Tässä arviossa ei olla otettu huomioon LULUCF-sektorin vajeen siirtymistä taakanjakosektorille, mikä tekisi taakanjakosektorin tavoitteen saavuttamisen käytännössä mahdottomaksi.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja energia- ja ilmastostrategian valmistelu on käynnissä. Energia- ja ilmastostrategiaan sisältyy hallitusohjelman mukainen päästövelan lyhentämisohjelma. Valmistelussa olevat asiakirjat sisältävät ilmastolain tavoitteiden ja EU-velvoitteiden saavuttamisen kannalta tarvittavia lisätoimia. Sekä energia- ja ilmastostrategia että uusi KAISU-suunnitelma on tarkoitus antaa eduskunnalle selontekoina vuoden 2025 aikana.

Muutama sana vielä hallituksen keskeisistä puhtaan siirtymän toimenpiteistä ja politiikoista:

Hallituksen ilmastopolitiikan keskeinen painopiste on kehittää teollisuuden ja energiantuotannon bioperäisen hiilidioksidin talteenottoon, hyödyntämiseen ja varastointiin liittyviä ratkaisuja. Suomella on suuri potentiaali saada tänne puhtaan siirtymän investointeja, jotka perustuvat bioperäisen hiilidioksidin talteenottoon ja puhtaan sähkön käyttöön yh-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

dessä. Vuonna 2023 bioperäiset hiilidioksidipäästöt teollisuudesta olivat noin 30 miljoonaa tonnia vuodessa.

Hallitus valmistelee parhaillaan asetusta teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta. Tukea myönnettäisiin käänteisen huutokaupan perusteella, eli ne hankkeet voittaisivat, jotka tarjoaisivat hiilidioksidin talteenottoa alhaisimpaan hintaan. Tukea myönnettäisiin hankkeille, joissa talteenotettu hiilidioksidi varastoidaan pysyvästi tai hyödynnetään tuotteissa. Näillä tuotteilla voidaan korvata fossiilipohjaisia ratkaisuja.

Hallitusohjelman mukaisesti piippujen tulppauksessa nyt siis edetään. Hallitus on varannut 90 miljoonaa euroa kärkihankerahoitusta ja linjannut ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksen ulottamisesta myös hiilidioksidin talteenottoratkaisuihin. Lisäksi tällä hallituskaudella on myönnetty energiatukea hiilidioksidin talteenottoon liittyville hankkeille.

Investointien edistämisen kannalta merkittävää on se, että hallitus on päättänyt laajentaa suuren, ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksen myös näihin erilaisiin hiilidioksidin talteenottoon, hyötykäyttöön ja varastointiin liittyviin investointeihin.

Suomella on bioperäisen hiilidioksidin ja puhtaan sähkön avulla poikkeuksellinen mahdollisuus korvata erilaisia fossiilisia tuotteita puhtaammilla ratkaisuilla. Teknisiä nieluja tarvitaan luontaisten nielujen rinnalle osana ilmastopolitiikkaa. Suomi allekirjoittikin viime viikolla Kööpenhaminassa Norjan ja Tanskan kanssa yhteisymmärryspöytäkirjat, jotka antavat tiettyjen kansainvälisten sopimusten ohella yrityksille mahdollisuuden kuljettaa Suomesta hiilidioksidia varastoitavaksi Tanskaan ja Norjaan. Suomen maaperä ei mahdollista hiilidioksidin pysyvää varastointia, mutta Suomessa voidaan kehittää varastointiratkaisuja esimerkiksi mineralisoinnin ja biohiilen kautta. Norjalla on liki 30 vuoden kokemus hiilidioksidin turvallisesta varastoinnista maaperään, ja myös Tanska on edistynyt merkittävästi talteenoton ja varastoinnin kehittämisessä Euroopassa. Yhteistyö on nyt tältä osin mahdollistettu maittemme välillä, ja teknisten nielujen kokonaisuus etenee. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Edustaja Gare-dew.

17.59 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Tuulivoimarakentamista tulee säännellä tiukasti, ja tähän ilmastoteemaan liittyy vahvasti tuulivoiman sääntelyä koskeva hallituksen esitysluonnos.

Haluan nostaa nyt keskusteluun sen, että tämän päivän uutisen mukaan ympäristöministeri Multala ei hyväksy perussuomalaisen vaatimaa suojaetäisyyttä tuulivoimaloista asutukseen. Ehdotettu etäisyys on kahdeksan kertaa voimalan pyyhkäisykorkeus eli käytännössä useimpien nykyisten voimaloiden kohdalla noin kaksi kilometriä. Omassa toimenpidealoitteessani olen esittänyt etäisyydeksi kymmenen kertaa pyyhkäisykorkeus tai vähintään kaksi ja puoli kilometriä. Oma näkemykseni perustuu muun muassa siihen, että tuulivoimaloiden koko tulee koko aika kasvamaan massiivisesti, sekä eurooppalaiseen tutkimukseen, jonka perusteella voimalan läheisyys vaikuttaa negatiivisesti kiinteistön arvoon erityisesti 2,5—3 kilometriin asti.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Massiiviset tuulivoimalat näkyvät ja kuuluvat kauas. Ne vaikuttavat niin ihmiseen, eläimiin kuin ympäristöönkin. Valtioneuvoston tuulivoimameluasetus, jossa säädetään sallitun melutason ohjearvoista, on peräisin vuodelta 2015. Sen mukaan melutaso asuinrakennuksen luona ei saisi päivällä ylittää 45:tä desibeliä eikä yöllä 40:tä desibeliä. Pyörivien laipojen aiheuttama ääni voi häiritä lähellä asuvien unta, vähentää asukkaiden viihtyisyyttä ja aiheuttaa huolia mahdollisista terveysvaikutuksista. On otettava huomioon, että tuulivoimaloiden läheisyyteen liittyy paljon laaja-alaisempia huolia kuin pelkkä melu eikä äänen voimakkuuden tulisi olla ainoa suojaetäisyyttä määrittelevä kriteeri.

Suomi ei todellakaan voi rakentaa sähköntuotantoaan epävarman, vaihtelevan, luontoa tuhoavan ja ihmisiä häiritsevän tuulivoiman varaan. On paljon vakaampaa energiaa olemassa. Tästähän suomalaisten pörssisähkön huimat hinnanvaihtelutkin johtuvat, kun on tukeuduttu liikaa vihreään sähköön.

Arvoisa puhemies! Olen ehdottomasti sitä mieltä, että hallituksen tulee ohjelmansa mukaisesti sitoutua tuulivoiman sosiaalisen hyväksyttävyyden parantamiseen ja kuunnella kansan ääntä enemmän kuin energiayhtiöiden tai yli-innokkaiden viheraktivistien huutoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kun tässä ilmeisesti oli tarvetta lyhyttahtiselle keskustelulle, niin otetaan se tähän väliin. Ne, jotka haluavat käyttää minuutin vastauspuheenvuoron, voivat nousta seisomaan ja painaa V-painiketta. — Edustaja Tynkkynen.

18.03 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Suomen ilmastopolitiikan tila pitäisi kiteyttää yhteen lukuun, niin se olisi 34 miljoonaa tonnia. Se on siis se vaje, johon tämä hallitus on omalla ilmastopolitiikallaan ajamassa Suomen suhteessa hiilineutraaliustavoitteeseen vuonna 2035. Onko 34 miljoonaa tonnia paljon vai vähän? Se on esimerkiksi saman verran kuin mitä Viro, Luxemburg, Kypros ja Malta tuottavat päästöjä vuodessa. Se voi kuulostaa todella paljolta, ja paljonhan se onkin, mutta sen kuilun umpeen kurominen on edelleen täysin mahdollista.

Suomen on täysin mahdollista saavuttaa hiilineutraalius, mutta se edellyttää poliittista tahtoa ja päätöksiä. Olemme nähneet useista selvityksistä, että keinot ovat olemassa, mutta ne pitää nyt ottaa käyttöön. Toistaiseksi tämä hallitus ei ole kyennyt osoittamaan riittävää halua tai kykyä, jotta hiilineutraalius pystyttäisiin saavuttamaan. Ministeri Multala, kysyin teiltä aiemmin kyselytunnilla: milloin nämä riittävät keinot saadaan eduskunnan käsitteilyyn?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

18.04 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja kiitos kysymyksistä.

Tuulivoimakysymyksestä olen kyllä ministerin kanssa samaa mieltä, että kahdeksankertainen etäisyys voimaloissa tarkoittaisi näitten tuulivoimaloiden sijoittamista keskelle metsää, ja se ei varmaan ole luontoarvojen kannalta järkevä ratkaisu. Me tarvitsemme puhdasta energiaa.

Minusta on erinomaista, että meillä on kuitenkin edelleen näkymä siitä, että on mahdollista saavuttaa nämä tavoitteet. Senhän meille kertoo tämä raportti, joka on muutenkin hyvä työväline, koska se on aika kylmä ja karu, se antaa todellisen kuvan tilanteesta, ja silloin on

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

mahdollista tehdä myös toimenpide-ehdotuksia ja rakentaa niitä, niin kuin on tehty ja lisää on vielä tulossa.

Haluaisin kuitenkin kysyä myös siitä, että nythän elämme aikaa, jolloin osa näistä sään ääri-ilmiöistä ja ilmastomuutoksen vaikutuksista on jo todellisuutta ja vaikuttaa niin ruokahuoltoon kuin ihmisten terveyteen, rakentamiseen ja tulevaisuuteen. Kun olemme muuten aika hyvin valmistautuneet, niin kuinka hyvin me olemme valmistautuneet siihen, että yhteiskunta — kunnat, kaupungit — on varautunut sopeutumaan ilmastomuutokseen, jota me emme selvästikään kokonaan pysty estämään, ehkä kuitenkin hidastamaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.05 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omastakin puolestani kiitän ministeriä.

Jos näistä sään ääri-ilmiöistä, ilmastomuutoksesta, katsotaan oikein sillä lailla laajaa perspektiiviä tuhansien vuosien mittarilla, niin eivät ole meidän lämpötilat nyt huomattavankaan paljon korkeammat siitä, mitä ne ovat vuosituhansien aikana olleet, ja silloinkin on ihminen, Homo sapiens, tällä pallolla vaeltanut ja ei ole vaikuttanut niihin lämpötilamuutoksiin, mitä aikaisemmin on ollut.

Ilmakehän kaasuista jos puhutaan, niin 78 prosenttia on suunnilleen tyypeä ja 21 prosenttia happea ja sitten hiilidioksidia 0,04. Siitä jotain 0,0016 on ihmisen tuottamaa hiilidioksidia, ja sitten jos aletaan laskea, paljonko suomalaisten tuottama hiilidioksidi on, niin tulee niin pieni luku, etten jaksa niitä kaikkia nolliä sanoa. Mutta jos suhteuttaa, niin jos ilmakehän kaasut olisivat 10 kilometrin juoksumatka, niin ihmisen tuottama hiilidioksidi — siis kaikkien ihmisten, muittenkin kuin suomalaisten — olisi 16 sentin mittainen pätkä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kvarnström.

18.06 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos ministerille, ja täysi tuki tässä ajankohtaisessa tuulivoimakysymyksessä.

Muuten tämän ilmastovuosikertomuksen käsittely on aivan kuin lyhytelokuvassa Illallinen yhdelle: The same procedure as last year, eli sama proseduurin kuin viime vuonna. Kertomuksen viesti on taas kerran pähkinänkuoressa se, että vaikka päästöt ovat vähentyneet jonkin verran, niin nettopäästöt ovat yhä kestävämmällä tasolla ja lisätoimia tarvitaan. Hallitus puolestaan viittaa hämärään tulevaisuuteen, teknisiin hiilinieluihin ja piippujen tulppaamiseen. Uusi elementti tänä vuonna on toki se, että hallitus leikkaa myös tästä työstä, ja toisin kuin mainittu elokuva, ilmastokriisi valitettavasti ei ole komedia vaan ihmiskunnan tragedia. Silti sen torjumisessa piilee myös monia mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Emeritusprofessori Markku Ollikainen tutkimusryhmineen esitteli kuukauden alussa keinot ja laskelmat siitä, miten vuoden 2035 tavoite voidaan saavuttaa niin, että myös kansantalous kasvaa. Arvoisa ministeri, onko hallituksella valmiutta edes osittain ryhtyä tämän raportin ehdotusten toteuttamiseen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.08 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ilmastopoliitikka ontuu pahasti. Me emme ole tällä hetkellä tiellä hiilineutraaliksi yhteiskunnaksi

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

vuonna 2035. Hallitushan perui ilmastotoimia ensi töikseen, kun aloitti työnsä, mutta ei vieläkään ole tuonut tilalle uusia ilmastotoimia. Me käsittelemme tätä ilmastovuosikertomusta nyt kolmatta kertaa eduskunnassa, ja hallituskausi on yli puolivälissä, ja me edelleen odotamme. Samalla ilmastovelka kasvaa kasvamistaan. Välillä leikittelen sillä ajatuksella, että mitä jos tämä hallitus suhtautuisi ilmastovelkaan samalla mentaliteetilla kuin se suhtautuu valtionvelkaan. Tämä työ ei ole helppo, se vaatii meiltä kaikilta osallistumista, mutta kyse on niin tärkeästä asiasta, että me lupaamme tehdä osamme, sillä kyse on todellakin meidän elinkelpoisesta planeetastamme tuleville sukupolville, mutta myös Suomen maineesta ilmastoedelläkävijänä, ja se me ollaan menettämässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

18.09 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän ilmastovuosikertomuksen mukaan liikenteen päästöt kasvoivat neljä prosenttia vuonna 2024. Tämä on tietenkin itsessään jo surullista, ja pystyisin luettelemaan monia liikenteeseen ja päästökehitykseen vaikuttavia päätöksiä, joita hallitus on heti alkumetreillään tehnyt.

Mutta sitten se, mikä tässä ilmastokertomuksessa on tämmöistä hämmentävää optimismia, on se, että tässä kuitenkin puhutaan, että nykyisellä kehityksellä päästäisiin siihen 2030-tavoitteeseen, puolittamistavoitteeseen, vaikka kaikki mittarit hallituksen toimilla liittyen liikenteeseen näyttävät, että päästökehitys vain heikkenee tästä. Ihmettelen tämmöistä optimismia, mitä tähän on sisään leivottu, että vähän niin kuin lupailaan. Mielestäni tässä ei oteta näitä hallituksen toimia tarpeeksi vakavasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.10 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitokset myös ministerille esittelystä.

Ilmastoturvallisuus on tulevaisuuden huoltovarmuutta. On pidettävä huolta siitä, että energiamurros etenee, sekä siitä, että muutoksessa ei synny uusia riippuvuuksia tai riskejä. Teknologia, osaaminen, kustannustehokkuus ja omavaraisuus ovat jatkossakin suomalaisen ilmastopolitiikan kulmakiviä.

Tämä kertomus osoittaa, että suunta on oikea, mutta työtä on jatkettava määrätietoisesti. Ilmastonmuutoksen hillintä vaatii pitkää linjaa ja yli hallituskausien ulottuvaa sitoumusta. Toivon, että eduskunta voi yhdessä toimia sen puolesta, että ilmastotavoitteet saavutetaan tavalla, joka on tehokas, oikeudenmukainen ja turvallinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.11 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ilmastovuosikertomus todellakin kertoo siitä ilmastotyöstä, mitä Suomi tekee. Täytyy kyllä sanoa, että tämä tuo esille myös sen, että sillä työllä, mitä viime hallituskaudella tehtiin, on merkitystä. Oikeastaan niistä kaikista päästövähennyksistä, mitä nyt taakanjakosektorilla nähdään, voi kiittää viime hallitusta. Sen sijaan nykyhallituksen omilla päätöksillä taakanjakosektorilla esimerkiksi liikenteen osalta on heikennetty ja lisätty päästöjä.

Niin ikään on hienoa, että päästökaupparektorilla päästöt ovat vähentyneet, mutta siitä taas voimme kiittää EU:ta, ja siitä voimme kiittää niin ikään viime hallitusta, joka alensi

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

lämpökattiloiden verotusta. Tänä aamuna julkisessa kuulemisessa kuulimme, että tämä on ollut yksi merkittävä tekijä siinä, että siellä ovat päästöt vähentyneet.

Nyt hallitus on kaksi ja puoli vuotta voivotellut sitä, kun maankäyttösektori menee väärään suuntaan. Toivoisin, että nyt saisimme vihdoinkin tekoja. Päinvastoin te olette peruuttaneet niitä tekoja, mitä viime kaudella tehtiin maankäyttösektorilla. Nyt ei auta voivottelu, nyt pitää ryhtyä töihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas. [Merja Rasinkangas: Arvoisa puhemies... — Eduskunnasta: Mikrofoni! — Juho Eerola: Kuullaan paremmin, kun laitat mikrofonin!]

18.12 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on vuoden 2025 ilmastovuosikertomus, ja sieltä käy hyvin ilmi, että emme tule pääsemään ilmastolain mukaiseen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteeseen. Pidän kuitenkin hallitusohjelman mukaisesti tärkeänä, ettei Suomi aja ilmastotoimilla ojasta allikkoon. Mitään semmoisia ilmastotoimia, jotka nostavat suomalaisten arjen kustannuksia tai heikentävät kilpailukykyä, ei tulisi tehdä.

Kertomus antaa myös väärän kuvan päästöjemme suuruudesta. Tämän mukaan meidän metsämme eivät suinkaan ole Ruotsin tapaan hiilinielu vaan päästölähde. Tämähän siis johtuu nurinkurisesta laskentamallista eikä pidä paikkaansa.

Kertomuksessa ruuantuotanto nähdään lähinnä päästölähteenä. Ruuantuotanto pitää ennemminkin nähdä huoltovarmuuden ja ruokaturvan vahvistajana, jota ei pidä enää yhtään kurittaa ilmastotoimilla. Nykyisetkin velvoitteet ovat ajaneet maatalouden kannattavuuskriisiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

18.13 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhä useammin kuulee tätä puhetta, jossa ilmastotoimet ja taloudellinen tuottavuuden kasvu asetetaan vastakkain, kun kuitenkin meillä on paljon näyttöä siitä, että uudet investoinnit hakeutuvat sinne, missä on vähäpäästöistä energiaa tarjolla. Suomella on valtavasti osaamista, jolla voitaisiin edistää tällaisen tekniikan käyttöön ottamista muuallakin, ja meillä olisi paljon liiketoimintamahdollisuuksia siitä, kun saamme näille yrityksille tukea, jotka näitä innovaatioita voivat edelleen kaupalliselle tasolle viedä.

Nyt on tietysti huolestuttavaa se, jos hallituksessa on näin vahva sisäinen ristiriita siitä, että ei nähdä näitten ilmastotoimien positiivista merkitystä Suomen taloudelle, ja tulee semmoinen epävarmuus siitä, onko Suomi sitoutunut pitkäjänteisesti tämän toimintaympäristön rakentamiseen sellaiseksi, että tätä liiketoimintaa voi Suomessa jatkossa olla. Tätä viestiä kyllä olisi äärimmäisen tärkeää nyt kirkastaa, jotta tästä ei ole epäselvää, koska pelkään, että muuten meidän elinvoima ja tulevaisuus ovat kyllä tässä vaarassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vielä muutama varsinainen puheenvuoro ja sen jälkeen ministerin vastaus, koska meillä on vain se puoli tuntia aikaa tähän nyt varattu, mutta palaamme tähän varmaan kohtuullisen pian. — Edustaja Furuholm.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

18.14 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on nyt ilmastovuosikertomus vuodelta 2025. Sen omien sanojen mukaan siinä tarkastellaan päästö- ja nielukehitystä, toimien riittävyyttä päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi, lisätoimien tarvetta sekä keskipitkän aikavälin ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmien tavoitteiden ja toimien toteutumista.

Yleisellä tasolla hallituksen ilmastotoimet ovat loistaneet poissaolollaan. Tällä saralla on pitkälti menty edellisen hallituksen höyryillä. Esimerkin ristiriidasta tarjoaa tämä lupaus piippujen tulppaamisesta, jolla on vähintään epäsuorasti perusteltu tekemättömyyttä muilla sektoreilla. Sinänsä tavoite tulpatuista piipuista olisi ihan uljas, jollei hallitus olisi päättänyt heittää hanskoja tiskiä näiden teknisten nielujen suhteen ja leikata juuri niille osoitettua euroista. Tekoja tarvitaan siis muualla.

Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana tarkemmin liikenteen päästöistä, joihin kohdistuu yhä enemmän painetta, kun maankäyttösektorin haasteet kasvavat. Tämän ilmastovuosikertomuksen mukaan liikenteen päästöt kasvoivat noin neljä prosenttia vuonna 2024. On murheellista, että liikenteen päästövähennykset, jotka olivat jo oikealla polulla, kääntyivät hallituksen päätösten seurauksena takaisin väärään suuntaan. Samaan aikaan ilmastovuosikertomuksessa kuitenkin todetaan: ”Liikenteen päästökehitys on ollut vuotta 2024 lukuun ottamatta riittävällä uralla, mikä johtaisi liikenteen päästöjen puolittumiseen vuonna 2030.” Tätä voisi kutsua hallinnolliseksi hallusinaatioksi. Miksi ympäristöministeriö olettaa, että päästöt jatkavat vähenemistään, kun hallituksen oma politiikka käänsi ne nousuun? Raportti tuo esiin, että hallituksen oma päätös laskea biopolttoaineiden osuutta jakeluvuoroitteesta johti päästöjen kasvuun.

Taakanjakosektori, johon liikenne kuuluu, ylitti päästökiintiönsä vuonna 2024. Jos tämä jatkuu, Suomi joutuu ostamaan päästöyksiköitä muilta EU-mailta. Lasku jää suomalaisille veronmaksajille. Onko tämä sitä kustannustehokkuutta, johon hallitus vetoaa? Eikö olisi kannattavampaa maksaa siitä, että koko liikennejärjestelmämme ottaisi askelia kohti välttämätöntä eli pienempiä päästöjä ja riippumattomuutta fossiilisista polttoaineista? Vaihtoehtoja päästöjen vähentämiseen kyllä olisi: julkisen liikenteen vahvistaminen, sähköautojen hankinnan tukeminen, latausverkoston nopeampi laajentaminen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sekä ennen kaikkea jakeluvuoroitteen palauttaminen kunnianhimoiselle tasolle. Ensi töikseen hallitus leikkasi joukkoliikenteen tuista sekä pyöräilyn ja kävelyn investointiohjelmasta. Tiekartta fossiilittomaan liikenteeseen unohdettiin, ja otettiin muutama askel kohti menneisyyttä. Tämä on valinta, joka näkyy yhä enenevin määrin tämän vuoden ja tulevaisuuden luvuissa.

Arvoisa rouva puhemies! Raportissa muistutetaan myös toimimattomuuden kustannuksista. Mitä kauemmin lykkäämme ilmastotoimia, sitä suuremmiksi kasautuvat sekä taloudelliset että turvallisuuspoliittiset riskit. Jokainen hallituksen päätös, joka lisää fossiilisten kysyntää, pitää Suomen riippuvaisempana tuontien energiasta ja altistaa meidät kansainvälisten kriisien ja hintapiikkien vaikutuksille, kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut. Kotimainen uusiutuva energia vahvistaa huoltovarmuutta, kun taas fossiilien tuonti tekee meistä haavoittuvampia logistiikkakatkoille, poliittiselle painostukselle ja kriisitilanteille.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus antaa ymmärtää, että liikenteen päästökehitys korjaantuisi ikään kuin itsestään. Todellisuudessa kyse on poliittisten päätösten suunnasta. Kysynkin hallitukselta: jatkatteko optimismiin nojaavaa itsepetosta vai myönnätkö virheenne ja käännätte liikenteen päästöt taas laskuun? — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen, ja sen jälkeen ministerin vastaus.

18.19 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Ilmaston tila ei ole vain ympäristökysymys, se on osa kansallista turvallisuutta ja kokonaisturvallisuutta. Ilmastonmuutoksella on vaikutuksia huoltovarmuuteen, ruuantuotantoon, metsien terveyteen ja energiajärjestelmän toimivuuteen. Siksi meidän on katsottava tätä aihetta vakavasti ja vastuullisesti.

Tämä ilmastovuosikertomus antaa kattavan ja ajankohtaisen kuvan siitä, missä mennään. Iloisia voimme olla siitä, että ilman maankäyttösektoria mitattuna päästöt ovat jälleen laskeneet. Selkeä haasteemme onkin maankäyttösektori, jonka eteen hallitus on jo sopinut lisätoimista. Tämän lisäksi päästökaupasektorilla olemme onnistuneet hyvin, ja Suomi on houkutteleva kohde puhtaan siirtymän investoinneille.

Arvoisa puhemies! Suomen ilmastotavoite on kunnianhimoinen: hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä. Tämä ei ole helppo tie, mutta se on oikea tie. Suomi toimii johdonmukaisesti tätä tavoitetta kohti.

Ilmastopolitiikan ei tule olla ristiriidassa talouspolitiikan kanssa. Se on kyettävä näkemään osana nykyaikaista teollisuuspolitiikkaa, joka tuo investointeja ja ohjaa taloutta. Pelkästään Business Finlandin verokannustimien kautta on haettu tukea yli 20 miljardin euron edestä, ja tämän tuen saaminen tullaan mahdollistamaan myös teknisille hiilinieluillem eli hiilidioksidin talteenottoon. Muun muassa tällä vastaamme niihin haasteisiin, joita maankäyttösektorilla on.

Tahtotilamme ilmaston suhteen on siis selvä: haluamme edistää mahdollisuuksia, emme rajoittaa. Siksi on etsittävä kestäviä keinoja, joilla yhdistetään metsien kasvu, metsätalous ja ilmastotavoitteet. Kyse ei ole joko—tai—politiikasta vaan järkevästä sekä—että—ajattelusta.

Arvoisa puhemies! Ilmastoturvallisuus on tulevaisuuden huoltovarmuutta. On pidettävä huolta siitä, että energiamurros etenee, sekä siitä, että muutoksessa ei synny uusia riippuvuuksia tai riskejä. Teknologiaosaaminen, kustannustehokkuus ja omavaraisuus ovat jatkossakin suomalaisen ilmastopolitiikan kulmakiviä. Tämä kertomus osoittaa, että suunta on oikea, mutta työtä on jatkettava määrätietoisesti. Ilmastonmuutoksen hillintä vaatii pitkää linjaa ja yli hallituskausien ulottuvaa sitoutumista. Toivon, että eduskunta voi yhdessä toimia sen puolesta, että ilmastotavoitteet saavutetaan tavalla, joka on tehokas, oikeudenmukainen ja turvallinen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten ministeri, olkaa hyvä.

18.23 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos huomioista ja keskustelusta — todella tärkeä aihe.

Nyt ehkä ensimmäisenä tässä puutun tähän, että mistä me puhumme tänään. Keskustellemme siis siitä, mitä on tehty ennen kevättä 25 ja miten voidaan niitä päätöksiä ja niiden vaikutusta meidän päästövähennyskehitykseen arvioida. Muistutan nyt täällä kuitenkin myös edellisessä hallituksessa olleita puolueita siitä, että tämän jakeluvuorituksen, joka on siis liikenteen päästöihin eniten tällä hetkellä vaikuttava toimi, johon tämä hallitus, kyllä, on myös tehnyt muutoksia alentavaan suuntaan, aloitti kuitenkin edellinen hallitus vuonna 22, jolloin tehtiin historiallisen suuri prosentuaalinen lasku jakeluvuoritukseen. Tämä näkyy tietysti siinä, että päästöt kasvavat, ja ne kasvavat toki myös hallituksen omien toimien

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

vuoksi, kuten tässä ilmastovuosikertomuksessa on rehellisesti todettu. Sen sijaan kyllä kuitenkin jakeluvaikeus edelleen tulee kiristymään, ja se tulee johtamaan siihen, että liikenteen päästöt edelleen vähentyvät, ja se urahan kiristyy siitä vähitellen, kun edetään kohti vuotta 2030, eli kiristymistähti lisääntyy.

Se, mikä olisi tietysti toivottavaa tässä ilmastopolitiikassa — puhutaan sitten tällaisesta kansallisissa käsissä olevasta jakeluvaikeusprosentista tai mistä tahansa muusta toimesta — on se, että nämä päätökset olisivat ennakoitavia ja niihin voitaisiin luottaa. Tässä ei ehkä edellinen hallitus mutta ei myöskään tämä hallitus täysin tämän jakeluvaikeuden osalta ole onnistunut, mutta toivon, että nyt tästä voitaisiin pitää kiinni, koska se on kuitenkin tehokas toimi siihen, että ennakoivasti voidaan vähentää liikenteen päästöjä. Se on siis selitys tämän optimismin, jota tässä edustaja Furuholm kuvasi, takana. Eli siellä on siis aito toimi taustalla, joka edelleen tämän uran mukaisesti kiristyy.

Sen lisäksi toki tälle taakanjakosektorille on tulossa lisätoimia: ETS 2 eli tämä niin sanottu liikenteen päästökauppa, jonka Suomi on omaan lainsäädäntöönsä toimeenpannut ja joka alkaa vuodesta 27 eteenpäin vaikuttaa. Se on tietysti tämmöinen niin sanotusti kustannustehokas toimi siitä näkökulmasta, että se vaikuttaa koko EU:n tasolla. Eli silloin ei puhuta siitä, että joku toinen maa pääsisi tästä niin sanotusti palkkahästä, vaan ollaan kaikki siinä ikään kuin samalla viivalla.

Kuten tässä keskustelussa kävi ilmi, niin esimerkiksi tämä päästökauppasektorin päästöjen vähentyminen perustuu nimenomaan siihen, että meillä on ennakoitava hintaperiaate hiilidioksidille koko Euroopan laajuisesti, jolloin ne investoinnit siihen päästöttömään teknologiaan ovat ennakoitavia ja niitä pystytään ja kannattaa siis tehdä.

Haluaisin nyt kääntää tämän tästä hieman kuitenkin — täällä toivottiin, ettei saa surkulla — tähän optimismiin suuntaan ja sanoa sen, että kansainvälisesti katsoen Suomi todellakin on ilmastopolitiikan edelläkävijä. Ajamme myös Euroopan unionissa vahvasti sitä tavoitetta. Olemme siihen vaikuttaneet jo ennakkovaikuttamisessa, ja tällä hallituskaudella, toisin kuin viime kaudella, meillä ministeriöillä on myös samansuuntaiset kannat, joiden mukaisesti vaikutamme. Olemmekin nyt siis myöskin toimittaneet tänne eduskunnan arvioitavaksi tämän kannan EU:n tulevaan ilmastolakiehdotukseen, joka sisältää kyllä myös sellaisia mahdollistavia tekijöitä, joita täällä myös peräänkuulutettiin, jotta ne vaikutukset ihmisille eivät olisi kohtuuttomia.

Kuitenkin tämä puhtaan energian kysymys on Suomelle uskomaton menestystarina ja tähän mennessä. Me olemme kyenneet markkinaehtoisesti lisäämään puhdasta fossiilivaikeus energiatuotantoa. Se ei ole pelkästään uusiutuvaa energiaa, vaikka senkin osuus on kasvanut merkittävästi, se on myös ydinenergiaa. Suomi on yksi niistä harvoista maista siinä, että olemme kyenneet luomaan tähän maahan edellytykset sille, että täällä yli hallituskausien säilyy kannatus myös ihmisten mielissä ydinenergiatuotannolle, ja se on keskeinen osa meidän sähköntuotantoa, tällä hetkellä noin 40 prosenttia. Tämä hallitus haluaa entisestään edistää sitä, että meille voisi syntyä myös uusia päätöksiä uudesta ydinvoimatuotannosta. Jatkossa sen merkitys voi olla ihan suuri myös tässä sähköntuotannon joustavuudessa, kun puhutaan näistä pienemmistä modulaarisista ydinvoimaloista, sillä niitä käytettäisiin ensisijaisesti lämmöntuotantoon, mutta niitä voitaisiin hyödyntää tietysti myös sähköntuotannossa, kuten suurempiakin.

Joka tapauksessa tätä työtä pitää jatkaa. Meidän pitää varmistaa se, että tähän maahan voi syntyä niin uusiutuvan energian lisätuotantoa kuin sitten fossiilivaikeus ydinenergia-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tuotantoa. Tämän lisäksi tulemme tarvitsemaan kaikki mahdolliset joustot niin kysyntäpuolelle kuin sitten varastointimahdollisuudet ja ratkaisut, joita on olemassa.

Tämä hiilidioksidin talteenotto, josta täällä myös paljon puhuttiin, on meille myös mahdollisuus ja varsinkin sen hyödyntäminen osana esimerkiksi uusiutuvan vedyn tuotantoa puhtaammissa meriliikenteen ja lentoliikenteen polttoaineissa, jotka nekin kyllä tulevat. Se vie vaan hieman aikaa, koska täällä sektorilla päästövähennysten tekeminen on hitaampaa ja kalliimpaa kuin monilla muilla sektoreilla.

Työtä pitää jatkaa, ja sitä todellakin riittää, jotta voisimme päästä niin omiin kuin sitten EU-tason tavoitteisiimme, ja tietysti tämä haaste koskettaa erityisesti tätä maankäyttösektoria. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.30.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten palataan kohtaan 8 ja jatketaan siis tätä käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

18.30 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Ilmastovuosikertomus on pätevä työväline tehdä toimivaa ja vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa, etenkin kun se kertoo tilanteen niin kuin se on. Suomen nettopäästöt laskivat vain vähän viime vuonna, vaikka Suomi irtaantuukin fossiilisista polttoaineista valtavaa vauhtia. Päästökauppa-sektori toimii siis parhaiten. Taakanjakosektori on käytännössä pysynyt paikallaan. Huonoimmalta näyttää maankäyttösektori, joka on tämänhetkisen tiedon mukaan aiempaa merkittävämpi päästölähde. Maankäyttösektori suurin piirtein vie sen hyvän, mitä päästökauppa-sektori tuo. Mutta liikkuvaan maaliin on vaikea osua. Maankäyttö- ja metsätaloudessa tarvitaan lisätoimia, mutta on tärkeää tehdä nielujen arviointi tarkasti viimeiseen tietoon perustuen, jotta meillä on todelliset luvut ja jotta ne olisivat vertailukelpoisia muiden valtioiden kanssa.

Myönteistä on se, että tavoitteen saavuttaminen ei ole vieläkään mahdotonta. Tekniset hiilinielut ovat osa ratkaisua, niin kuin tänäänkin olemme kuulleet, mikäli investoinnit toteutuvat ja ne hyväksytään päästövähennyksiksi. Päästökauppa-sektoria pitää laajentaa ja laajennetaankin ETS kakkosessa edelleen, ja tarvitsemme ehdottomasti paljon lisää puhdasta energiaa, kuten tuulivoimaa ja ydinvoimaa.

Uusia investointeja uutisoidaan viikoittain, ja hankkeitaan on jo 300 miljardin edestä. Tähän on aina tapana jonkun sanoa, että eiväthän ne kaikki toteudu. Eivät niin, mutta näissä luvuissa murto-osakin on miljardeja. Teknisten hiilinielujen lisäksi tarvitaan ainakin lisää puhtaan siirtymän investointeja Suomeen ja tehtaidemme piippujen tulppaamista, rakennusten energiatehokkuuden selkeää parantamista sekä teollisuuden sähköistämisen nopeuttamista ja ennallistamistoimia hiilinielujen lisäämiseksi ja luontokadon pysäyttämi-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

seksi ja liikenteen päästöihin vaikuttavaa päästökauppaa. Vaikeaa on, mutta ei anneta periksi. Itsekritiikistä huolimatta olemme edelleen ilmastopolitiikassamme edelläkävijöitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.32 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on vuoden 2025 ilmastovuosikertomus. On tärkeää, että kannamme huolta ilmastomuutoksesta ja pyrimme vähentämään päästöjä. Kertomuksesta käy ilmi, että vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen on kuitenkin miltei mahdoton päästä. Tämä johtuu pitkälti siitä, että Suomessa käytetään metsien osalta sellaista laskentakaavaa, jonka mukaan meidän metsämme olisivat päästölähde. Samaan aikaan Nasan satelliittimittausten mukaan Suomen metsät ovat nimenomaan hiilinielu eikä päästölähde.

Nyt tilanne on se, että kun menen Ruotsin rajalle ja astun Ruotsin maaperän puolelle, olen maassa, jossa metsät sitovat hiiltä ja toimivat hiilinieluna. Kun palaan Suomen puolelle, niin metsät yhtäkkiä muuttuvat niin radikaalisti, että ne ovat täällä päästölähde.

Arvoisa puhemies! Suomen käyttämät laskukaavat ovat siis aivan väärät, ja sen vuoksi tämän kertomuksen mukaan tulisi tehdä vielä lisää ilmastotoimia. Nämä väistämättä nostaisivat ihmisten arjen kustannuksia, heikentäisivät Suomen ruokaturvaa, huoltovarmuutta ja yritysten kilpailukykyä. Onneksi tämä hallitus on sitoutunut siihen, ettemme tee ilmastotoimia, jotka nostavat arjen kustannuksia tai heikentävät kilpailukykyä. Oman ja perussuomalaisten näkemyksen mukaan ilmastolain hiilineutraaliustavoite tulisi siirtää vuosilla eteenpäin, kun sitä ei kuitenkaan tulla edes saavuttamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä kertomuksessa ruuantuotanto nähdään lähinnä päästölähteenä. Ruuantuotanto on kuitenkin maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta. Liian kunnianhimoisilla ja nopeilla aikatauluilla tähtäävillä ilmastotoimilla vaaranamme tämän perustan. Monet maatilojen yrittäjät, kuten karja- ja maitotilalliset, ovat lopettaneet toimintansa kohonneiden kustannusten ja vaatimusten vuoksi. Myös tuottajalle maitolitrin ja lihan hinnan alhaisuus on aiheuttanut toiminnan lopettamisen kannattamattomana. Fossiilisten polttoaineiden mustamaalaaminen, kaiken pahan alku ja juuri, on ikävää. On kohtuutonta, että Suomessa yhtäkkiä maanviljelijöitä vaadittaisiin tekemään töitä sähkötraktoreilla ja sähköpuimureilla. Suomen ilmastokin aiheuttaa omat haasteensa kyseisille laitteille. Sähköajoneuvoihin sähkö pitää jotenkin tuottaa sekä akkumineraalit kaivaa maaperästä. Sähkökoneet eivät siis ole ympäristön ja ilmaston näkökulmasta mitenkään ongelmattomia.

Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuustilanne on jo nykyisillä ilmastotoimilla ajettu heikoiksi, ja lisävaatimukset uhkaisivat rapauttaa tuotantokyvyn. Sitä me emme voi sallia, ja perussuomalaiset pitävät huolen, ettei tuotantokyky rapaudu tämän hallituksen toimilla. Ilmastotoimista puhuttaessa on hyvä muistaa se tosiasia, että ilmakehä on maapallolla yhteinen ja Suomen osuus päästöistä on promillen luokkaa. Monet suurvallat eivät ole lähelläkään samalla tasolla ilmastotalkoissa Suomen kanssa. On kohtuutonta ja epäreilua, että Suomessa näillä päästötalkoilla, omalla kunnianhimollamme, rapautamme kilpailukykyämme, huoltovarmuuttamme ja ruokaturvaamme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.36 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme tosiaan tällä eduskuntakaudella nyt kolmatta ilmastovuosikertomusta. Välillä tuntuu turhauttavalta alkaa kirjoittamaan omia vuorosanoja tähän puheeseen, koska niin vähän on muuttunut sinä aikana, kun hallitus ensi töikseen aloitti ilmastotoimien purkamisen ja lupasi tuoda uusia ilmastotoimia tilalle, mutta niitä täällä edelleen odottelemme. Se, mikä on muuttunut, on se, että hallituksen ja Suomen ilmastovelka on kasvanut tässä välissä.

Kun katsomme tavoitetta hiilineutraalista Suomesta vuodelle 2035, on päästökuilu vain kasvanut. Hallitus on pystynyt luistelemaan tässä ilmastopolitiikassa kansainvälisten velvoitteiden suhteen sillä, että edelliset hallitukset ovat tehneet hyviä päätöksiä erityisesti uusiutuvan energian lisäämiseksi. Sen takia luvut ovat näyttäneet aikaisemmilta vuosilta paremmilta, ja nyt voidaan näitä uusia paikata sillä, mutta kun katsotaan vuotta 2035, eivät vanhat toimet enää auta. Työ edessämme on valtava. Jos joku edustaja on kiinnostunut taloudellisesta kestävydestä, tulisi tässä kohtaa myös hälytyskellojen soida, sillä ilmastotoimet tulevat sitä kalliimmiksi, mitä pidempään niiden kanssa viivyttellemme. Järkeviä, kustannustehokkaita ilmastotoimia kannattaa tehdä nyt.

Täällä on puhuttu liikenteen päästöistä, ja ministeri itsekkin myönsi sen, että jakeluvelvoitteen suhteen on tehty päätöksiä, mitkä lisäävät päästöjä, ja muistutti siitä, että myös viime hallituskaudella jakeluvelvoitetta muutettiin. Tämä on täysin totta. Se tehtiin Euroopan energiakriisin aikana, ja vaikka en itse olisi sitä halunnut tehdä, näin silti tapahtui. Mutta miksi tämä hallitus on sen lisäksi halunnut laskea bensaveroa — ja aikoo tehdä sitä edelleenkin — ja on muuttanut aikaisemmin Suomessa käytössä olleen sähköautojen ja sähköpyörien hankintatuen hankintatueksi bensa-autoille? Kun meidän pitäisi vähentää päästöjä, me alamme tukemaan bensa-autojen hankintaa. Tämä hallitus on myös leikannut joukkoliikenteeltä, kävelyiltä ja pyöräilyltä ja kuntien ilmastotyöltä, joka voisi olla keskeisessä roolissa ihmisten hyvinvoinnin ja kuntien päästöjen vähentämisen työssä. Eli kyse ei ole vain jakeluvelvoitteen suhteen pakittamisesta, kyse on systemaattisesta ilmastotoimien purkamisesta.

No, sitten maankäyttösektorista, mikä on se haastava asia meidän suomalaisessa ilmastopolitiikassa, missä päästöt eivät tunnu laskevan vaan ne itse asiassa lisääntyvät: Asiantuntijat ovat esittäneet paljon keinoja maankäyttösektorin palauttamiseksi hiilinieluksi. Moni niistä on keinoja, mitkä hyödyttävät monella muullakin tavalla. Esimerkiksi maataloudessa maan kasvukunnon parantaminen, typen sitominen maahan, vähentää tarvetta lannoittaa. Se sitoo myös kasvihuonekaasuja maaperään. Sen sijaan, että hallitus tarttuisi näihin keinoihin, mitä on osoitettu, se on jopa kasvattamassa hakkuita. Näin luimme viime viikolla, kun saimme Metsähallituksen johtajan lausunnon liittyen hallituksen budjettiriihen päätökseen tulouttaa Metsähallitukselta lisää. Se saattaa johtaa hakkuiden kasvattamiseen. Kun asiantuntijat ovat nimenomaan kertoneet, että me tarvitsemme vähemmän hakkuita, niin hallitus aikoo lisätä hakkuita.

No, täällä on keskusteltu paljon siitä, mitä ilmastopolitiikan keskusteluun monesti halutaan tuoda, näistä laskentamenetelmistä, ja haluan itsekkin niitä kommentoida: Metsä on silloin päästölähde, kun sieltä poistuu enemmän hiiltä kuin sinne sitoutuu. Siinä ei ole kyse valtion rajasta tai muista seikoista, vaan siitä, että hiiltä poistuu enemmän kuin sinne sitoutuu. Tätä tapahtuu esimerkiksi, jos metsää hakataan enemmän ja nuorempana, kuten Suomessa on nyt alettu tekemään. Se, miksi Suomen laskentamenetelmät ovat muuttuneet, on se, että ne ovat kehittyneet ja tarkentuneet. Suomen laskentamenetelmät hiilinieluissa ovat maailman parasta. Muutoksen keskeinen syy on se, että kun ilmasto lämpenee, suosta ja

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

turvemailta vapautuu enemmän hiiltä kuin olemme osanneet arvioida. Nämä laskentamallit on päivitetty ottamaan vastaan tämä tutkijoiden havaitsema muutos, ja siksi myös meidän laskelmat elävät. Tämä ei ole asia, minkä takia me voimme jättää tekemättä toimia, vaan se on asia, miksi meidän täytyy tehdä vielä enemmän toimia, koska meidän haluamme, että ilmasto ei kuumene enempää ja laskentamenetelmien ei tarvitsisi muuttua tällä tavalla.

No, kaiken kaikkiaan odotamme tänne eduskuntaan tänä syksynä näitä ilmastosuunnitelmia. Ne on hallitus laittanut tässä alkusyksystä lausunnoille, ja toivomme tietenkin, että ne ovat sellaisia, jotka täyttävät ilmastomuutoksen velvoitteet. Pahoin pelkään, että koko hallituskausi tulee menemään vain näiden perään kyselemisessä, mutta totta kai toivon, että toimia aletaan tekemään, sillä Suomi voi päästä ilmastolain mukaiselle polulle hiili-neutraalisuuteen. Sen ovat tutkijat ja asiantuntijat meille kertoneet, ja itse sitä toivon ja haluan nähdä Suomen sillä polulla taas.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.43 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Ilmasto, hiilidioksidi, metsät, gigatonnit ja hiilinielut ovat sanoja, joita olemme kuulleet päivittäin eri puolilta ja hyvin pitkän aikaa, mutta mitä oikeastaan monikaan meistä tietää asioista? Tai kysyn pikemminkin niinpäin, että mitä luulemme tietävämme. Arvelisin, että yleinen käsitys menee seuraavaa reittiä pitkän: ennen oli viileämpää, mutta sitten lämpeni, koska ihminen tuottaa, ja etenkin me suomalaiset ihmiset tuotamme, hiilidioksidia ja nyt on siksi kauhea hätä. Näin siis uskoo moni ihminen asiantuntijasta asiantuntijaksi ja lapsesta vanhukseksi. No, todellisuus saattaa joidenkin mielestä olla myös toisenlainen. Ennen oli itse asiassa paljon lämpöisempää, ja siitä esimerkkinä vaikkapa Grönlanti, missä edustaja Rasinkankaankin kanssa viime kesänä käytiin tutustumassa: Grönlanti nimenä tarkoittaa 'vihreä maa'. Se oli ennen ihan hyvinkin kuvaava nimi paikalle, ei enää, mutta silloin joskus, kun se nimi on annettu, se oli rannikoltaan lämpöisellä keskiajalla nimittäin yhtä vihreän näköinen kuin nykyinen Skotlanti. Mutta kun se ilmasto on sellainen, että se muuttuu, ja niin lämpöinen keskiaikakin lopulta päättyi, kun ilmasto viileni pikku jääkaudeksi, joka alkoi noin vuonna 1300 ja päättyi vähän ennen 1900-luvun alkua, 1800-luvun lopulla.

Nythän me elämme jälleen lämpöisessä ilmastosykliissä, ja hyvä niin, sillä kukapa nyt haluaisi katovuosia, kurjuutta ja kylmyyttä, mitä ihmiskunta joutui kokemaan pienen jääkauden aikana näilläkin raukoilla rajoillamme. Olette varmaan myöskin kuulleet, jos olette historiankirjoja lukeneet, Rooman ajan lämpökaudesta, joka sitten vaihtui kylmäksi kaudeksi, josta käytetään nimeä pimeä keskiaika, ja sitten taas seurasi se lämmin keskiaika, josta äsken kerroin, jonka jälkeen viileni taas siksi pieneksi jääkaudeksi. Kysykää itseltänne, mitkä tekijät aiheuttivat kunkin kylmän ja kunkin lämpöisen syklin. Oliko ihminen päästöineen?

No, entäs nyt? Mitkähän seikat voisivatkaan olla syynä tälle nykyiselle lämpöiselle syklille, jota elämme? Voisivatko syynä olla loogisesti kenties sittenkin ne samat syyt kuin aina ennenkin? Jostain syystä meille on monasti uskoteltu, että kaikki on nyt muuttunut täysin uusiksi ja syynä nykyiselle lämpöiselle kaudelle olisikin ihmisen, etenkin suomalaisen, tuottama hiilidioksidi, jota vastaan täytyy käydä ankaraa taistelua. Monet asiantuntijat sanoivat jo kouluvuosinani 1990-luvulla suunnilleen siihen tapaan, että jos emme nyt tee ilmastoveivejä, niin vuonna 2013 pohjoisnapa on sula ja vuonna 2015 Kilimanjaron huip-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

pu on lumeton ja Manhattan ja Malediivit uppoavat mereen 2020 — mutta ei ole näin ainakaan toistaiseksi vielä käynyt.

Mielestäni on aika ottaa järki käteen ja pistää hiukan sordiinoa näihin puheisiin, kuten ”Suomen mainehaitta” ja ”hiilineutraalisuus” ja ”hiilinielut”, koska totuus on se, että tämä CO₂ on suureksi osaksi jopa ihan tarpeellista. Se ei ole siis pelkästään mikään saaste tai päästö, vaan yksinkertaisesti jopa osittain elämän eliksiiriä, puiden ja kasvien ruokaa, jonka lisääntyminen on seurausta tästä lämpenemisestä, eikä päinvastoin.

No, niin kuin äsken debatissa kertasin näitä fysiikantunnin oppeja, niin ilmakehän kaasut koostuvat seuraavasti: 78 prosenttia on typpeä, 21 prosenttia happea, ja vain 0,04 prosenttia hiilidioksidia, josta luonto tuottaa lähes kaiken. Ihmisen tuottama CO₂:n määrä on vain 0,0016 prosenttia suhteutettuna kaikkiin näihin ilmakehän kaasuihin, ja suomalaisten tuottama osuus vielä pienempi. Ja vertaus, minkä äsken jo kerroin: jos ilmakehän kaasut olisivat kymmenen kilometrin juoksumatka — niin kuin kohta Tokion MM-kisoissa sekin matka käydään sekä miesten että naisten sarjassa — niin ihmisen tuottama hiilidioksidi olisi tällöin vain 16 senttimetriä pitkä mitätön patkä.

Aiommeko tuhota Suomen taloutta väittämällä, että mitätön määrä luonnon ruokaa eli tätä CO₂:ta on pahaksi ja sitten nämä esiteollisen ajan lämpötilat, eli pienen jääkauden loppupuolen kylmyys ja katovuodet — 1860-luvun Suomessakin oli katovuosia — olivat muka semmoinen hyvä aika? Tämä väärä käsitys ilmastosta aiheuttaa jopa ahdistusta ja sen lisäksi tällaista valhetta ruokkivaa haitallista valevastuullisuutta. Teemme tästä syystä vääränlaisia valintoja, emmekä hyödynnä Suomen valtavia rikkauksia, kuten turvetta, ja ajamme sähköautoilla. Äskeisessä puheessa mainostettiin akkuteollisuutta, mutta akkuteollisuutta varten lapset siellä Afrikassa kaivavat mineraaleja dollariorjina. Tähän kohtaan kyllä sanon, että en kyllä ollenkaan vastusta sitten näitä akkuteollisuuden hankkeita, joita kotiseudulleni Kotkaan juuri tällä hetkellä rakennetaan. Kyllä se vihreä siirtymä saattaa työtäkin tuoda.

Ihminen ei kuitenkaan näitä ilmastosyklejä muuta, ei ainakaan merkittävästi, eivätkä ainakaan suomalaiset, eli siinä mielessä lähes koko tämä hiilidioksidin rajoittaminen on noloa ja vähän pätkähullua puuhaa. Totuus on nimittäin se, että ilmasto muuttuu nykyisinkin suurimmaksi osaksi samoista lukuisista luonnollisista syistä kuin aina ennenkin, ja Suomen on siksi mielestäni hillittävä tätä kunnianhimoksi kutsuttua hulluutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

18.50 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus kertoo karua kieltä: Suomen päästöt ilman maankäyttösektoria ovat laskeneet, mutta metsien hiilinielu on romahtanut, se on muuttunut päästölähteeksi. Tämä kehitys uhkaa suoraan Suomen hiilineutraalisuustavoitetta vuodelle 2035 ja vaarantaa EU-velvoitteiden saavuttamisen. Mutta mikä on hallituksen vastaus tähän vakavaan tilanteeseen? Ei uusia toimia, vaan toimettomuus ja vielä pahempaa: ilmastotoimista perääntyminen. Hallitus on jopa leikannut vihreän siirtymän investointituesta, jolla oli tarkoitus vauhdittaa päästövähennyksiä. Helsingin Sanomien otsikko osui naulan kantaan: ”Hallitus ei enää edes esitä tekevänsä ilmastotoimia”.

Arvoisa puhemies! Tämä on vakava ongelma uskottavuudelle. Kun metsien hiilinielu on romahtanut, ei vastuullisen hallituksen tehtävä olisi peruutella ja helpottaa suuripäästöis-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

ten autojen veroja tai höllentää liikenteen jakeluvelvoitetta. Vastuun olisi pitänyt olla päinvastoin: vahvistaa hiilinieluja, vauhdittaa vihreää energiaa, panostaa liikenteen päästövähennyksiin ja energiatehokkuuteen. Suomalaiset kuitenkin kannattavat ilmastoratkaisuja. Yrityksetkin odottavat johdonmukaista ja ennustettavaa ilmastopolitiikkaa. Näin viestivät niin elinkeinoelämän Finlandia-julistus kuin työmarkkinajärjestöjen raportit. Mutta hallituksen epä johdonmukaisuus ja perääntyminen ovat heikentäneet luottamusta ja investointiympäristöä.

Sosiaalidemokraatit sanovat selvästi: hiilineutraalisuustavoitteesta ei voi tinkiä. Se on mahdollista saavuttaa, kuten emeritusprofessori Markku Ollikaisen ryhmä on osoittanut, vieläpä niin, että kansantalous kasvaa. Mutta se vaatii päätöksiä ja toimeen tarttumista. Nyt hallitus on jättänyt tekemättä ja vieläpä peruuttanut jo sovittuja toimia. SDP on esittänyt vaihtoehtoja. Me olemme tuoneet pöytään maankäytön muutosmaksun, metsälain uudistamisen, vanhojen metsien suojelun, panostukset energiatehokkuuteen ja joukkoliikenteeseen. Me olemme esittäneet kunnianhimoisemmat paketit kuin hallitus kahdessa peräkkäisessä budjetissaan.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimien lykkääminen ei ole vaihtoehto. Se maksaa Suomelle enemmän kuin nyt tehtävät päätökset. Jokainen menetetty vuosi vaikeuttaa päästövähennyksen saavuttamista ja lisää riskiä, että joudumme ostamaan päästöoikeuksia muilta. Se on sekä taloudellisesti että ilmastollisesti kestäväntöntä. Hallitus on kadottanut ilmastopolitiikan suunnan. Sosiaalidemokraattien viesti on kirkas: tarvitsemme toimia, emme toimettomuutta ja vielä vähemmän taaksepäin peruuttamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

18.53 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Uusin ilmastovuosikertomus kertoo, että ilman merkittäviä lisätoimia emme saavuta hiilineutraalisuustavoitettamme emmekä EU:n ilmastovelvoitetta. Valitettavasti hallitus lepää laakereillaan tai jopa pahentaa omin toimin tilannetta.

Etenkin maankäyttösektorin uusia ilmastotoimia tarvitaan kipeästi. Kasvihuonekaasun päästöjä ilman maankäyttösektoria on kuitenkin pystytty vähentämään edellisestä vuodesta lähes kuusi prosenttia. Nettopäästökin, jossa on laskettu kaikki päästöt ja nielut yhteen, on vähentynyt edellisestä vuodesta noin 1,4 prosenttia. Päästökauppa toimii — hyvä näin. Taakanjakosektorillakin päästöt laskivat, mutta päästöjen lasku hidastuu merkittävästi. Liikenteen päästöt kasvoivat, ja se on erittäin huolestuttava suunta, jonka taustalla vaikuttavat hallituksen polttoaineen hintaa koskevat muutokset. Kuntien tiukka taloustilanne on myös syönyt satsauksia joukkoliikenteeseen.

Hallituksen ei kannattaisi odotella uusien ilmastopäätösten kanssa, sillä jokainen lisävuosi tekee tavoitteiden saavuttamisesta tulevana vuosina vaikeampaa. Asiantuntijoita kannattaa kuulla. Esimerkiksi Ilmastopaneeli on tarjonnut keväällä ratkaisuehdotuksia. Jos taas poliittisen puolueen tekemää ratkaisupakettia hallitus kaipaa, esittelimme vihreiden tuoreimman vaihtoehdon viime viikolla. Siihen saa mielellään tutustua — täällä ei ole nyt hallituksen edustajia kuulemassa — ja haastamme kyllä muutkin ryhmät esittämään omat ratkaisunsa.

Arvoisa puhemies! Koetan seuraavassa vastata hieman edustaja Rasinkankaalle Ilmastopaneelin arvioon viitaten. On tärkeää ymmärtää, että Suomi ei ole edennyt nettopäästöjen vähentämisessä. Maan rajojen sisäpuolella aiheutetaan ilmakehään nyt yhtä paljon

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

päästöjä kuin vuonna 1990. Vuosittainen tilanne on ollut hyvin samanlainen 34 vuotta kestäneen seurantajakson aikana. Suomessa on kyllä syytä olla ylpeitä fossiilisten päästöjen vähentämisestä noin 44 prosentilla vuosien 2005 ja 2024 välillä, mutta maankäyttösektorin heikkeneminen samaan aikaan on syönyt nämä myönteiset saavutukset nettopäästöistä.

Myös maankäyttösektorilla syntyy fossiilisiin rinnastettavia päästöjä, ja ne kasvavat. Puusto toimii nieluna, mutta maaperäpäästöt ylittävät biomassan nielun, ja siksi metsämme ovat kääntyneet päästölähteiksi, kun tässä Rasinkangas ihmetteli, mistä se johtuu, että metsät ovat päästölähde. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma MISUlla etsittiin ratkaisuja, mutta riittävät toimet, kuten suopeltojen vettäminen, eivät etene, kun rahoitus on hallituksen toimesta säästetty pois. Hallituksen ilmastotyön tueksi laadittujen kehitysskenaarioiden mukaan maankäyttösektorin nielu jää merkittävästi vajaaksi. Tämä sali ja hallitus kyllä tietävät ratkaisun: hakkuumääriä on vähennettävä.

Arvoisa puhemies! Vuosikertomus on aiempaa monipuolisempi. Siinä on pyritty avaamaan myös tekemättömyyden kustannuksia. Niitä on avattu sopeutumisen ja hillinnän näkökulmasta ja etenkin täällä Suomessa, mutta inhimillinen hinta globaalissa etelässä, ilmastopakolaisuuden kasvu ja kansainvälisen ilmastorahoituksen ja pakolaisuuden hoitamisen kasvava tarve jäävät analyysittä aikana, jolloin hallitus kuitenkin leikkaa ennätysmääriä kehitysyhteistyöstä. Erityisesti kehittyvät maat tarvitsisivat tuhansia miljardeja ilmastotoimiin, mutta tuki vähenee samaan aikaan, kun ilmastokriisin vaikutukset kiihtyvät ennakoitua nopeammin. Mitä enemmän ilmastorahoituksemme on sijoitus- ja lainapainotteista, sitä vähemmän se kohdistuu köyhimpiin maihin ja hauraimmille alueille, jotka usein kärsivät niistä kaikista suurimmista vaikutuksista. Vuonna 2022 LDC-maihin kohdistunut osuus oli vain viisi prosenttia, ja nämä massiiviset kehyleikkaukset tulevat heikentämään tätä entisestään.

Arvoisa puhemies! Vielä kertauksena: Mitä hallitus voisi tehdä, jotta pääsisimme hiilineutraalisuustavoitteeseen vuoteen 2035 mennessä? Se on vielä mahdollista. Luovutaan ympäristölle haitallisista yritystuista, helpotetaan uusiutuvan energian investointeja, vauhditetaan liikenteen sähköistymistä, vahvistetaan hiilinieluja ja tuetaan tässä muutoksessa. Silloin ei tieteen vastainen puppu ehkä uppoa, kuten USA:ssa on osittain tapahtunut, ja siellä jo tuhotaan tutkimustietoa ja tutkimusvälineistöä. Tätä kehitystä emme Suomeen halua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.58 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä ilmastovuosikertomus on todella hyvä työkalu siihen, että voidaan tarkastella, miten ilmastotoimet ovat edenneet, ja näinhän se on, että paljon pitäisi tehdä. Me emme ole edenneet siinä tahdissa kuin pitäisi. Tämäkin eduskunta on jo kaksi kertaa yksimielisesti pyytänyt ja vaatinut hallitukselta lisätoimia niin maankäyttösektorille kuin myös muille sektoreille, ja valitettavasti näitä toimia edelleen odotamme. Nyt on hallituksen ilmastosuunnitelmat KAISU ja energia- ja ilmastostrategia lausunnoilla, mutta sieltäkin uupuvat ne tarvittavat toimet.

Täällä on joissain puheenvuoroissa penätty sitä, että ei saa aiheuttaa ilmastotoimilla arjen kustannuksia, mutta paljon kalliimmaksi tulee ja paljon enemmän tulee arkeen kustannuksia, jos me emme tee ilmastotoimia. Tämä näkyy jo Suomessa, ja se näkyy tietysti maailmalla vielä enemmän. Menkääpä vaan kysymään vaikka maanviljelijöiltä sitä, että kun nämä sään ääri-ilmiöt, jotka ovat ilmaston kuumenemisen myötä kasvaneet, aiheuttavat sa-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tomenetyksiä, niin paljonko se maksaa. Tai menkääpä kysymään terveydenhoidon ammattilaisilta, mitä maksaa ilmaston kuumeneminen ja siitä johtuvat erilaiset terveyshaitat, helleaallot, jotka rasittavat erityisesti meidän vanhuksia ja johtavat ennenaikaisiin kuolemiin.

Me jotenkin kuvitellaan, että maailma jatkuisi ennallaan, jos me ei tehdä mitään, mutta siis todellisuushan on, että ilmasto on jo kuumentunut. Täällä pohjoisessa se kuumenee vielä nopeammin kuin maapallon keskiarvo, ja se näkyy meillä. Se näkyy siinä, että poronhoito on ruvennut käymään mahdottomaksi. Se näkyy nimenomaan maanviljelyssä, ruuan tuotannossa, näissä äärisääilmiöiden johtamissa ongelmissa. Se näkyy vaikka meidän infran kunnossapidossa, se näkyy meidän teiden, raiteiden, kestävytydessä, se näkyy vaikka siinä, miten talvisin tienhoitoa pitää tehdä paljon useammin, kun tie jäätyy, sulaa, jäätyy, sulaa vähän väliä, ja tämä aiheuttaa lisää kustannuksia.

Itse asiassa se, että me emme tekisi ilmastotoimia, on tulevaisuudessa paljon, paljon kalliimpaa kuin se, että me tarttuissimme niihin nyt ja tekisimme niitä määrätietoisesti. Sen takia minusta on hyvä, että tässä ilmastokertomuksessa on nostettu esiin myös tämä tekemättömyyden hinta ja kustannukset ja myös itse asiassa tämä terveystaloudellinen — nimenomaan se, miten ilmaston kuumeneminen aiheuttaa ennenaikaisia kuolemia, se aiheuttaa terveystaloudellista, se aiheuttaa esimerkiksi tapaturmien lisääntymistä ja niin edelleen ja niin edelleen.

Tässä ministeri moitti, kun nostin esiin tuon liikenteen päästöjen kasvun — joka itse asiassa ensimmäistä kertaa kasvoi sitten vuoden 2018 nykyisen hallituksen toimilla — että jakeluvelvoitetta viime hallituksenkin aikana laskettiin. Se on ihan totta. Se johtui silloin Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta energiakriisistä, mutta senhän piti nousta 28 prosenttiin vuonna 24, ja tämä hallitus nimenomaan kumosi tämän päätöksen, ja se ei ole vielä siinä 28 prosentissa. Tällä hetkellä se on 16,5, ja edes tämän hallituskauden aikana se ei nouse siihen, mitä sen piti olla tämän hallituksen aloittaessa. Sen lisäksi viime hallituksessa tehtiin tietysti muita toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi, ja se näkyy. Sen voi katsoa tuolta vuosikertomuksen taulukosta, että tästä jakeluvelvoitteen väliaikaisesta laskusta huolimatta liikenteen päästöt vähenivät, toisin kuin nyt, kun ne ovat kasvaneet, koska tämä hallitus ei ole tehnyt muita toimia ja päinvastoin se on tehnyt esimerkiksi verotusratkaisuja, joilla suositaan suuripäästöisiä autoja.

Sitten täytyy sanoa, että enpä ole pitkään aikaan kuullut niin denialistista puhetta kuin mitä tänään edustaja Eerola puhui — täysin tieteestä irrallista puhetta. Se, että Suomen eduskunnan täysistuntosalissa kuulee vuonna 2025 tällaista puhetta, on aivan erikoista. Minä olen aina ajatellut ja ollut ylpeäkin siitä, miten Suomi on koulutettu kansa ja miten me ymmärrämme ja uskomme tieteeseen ja arvostamme tiedettä. Mutta täytyy sanoa, että hämmästykseni on suuri, kun tässä salissa, eduskunnassa, täysistunnossa vuonna 2025, kuulee täysin tieteestä irrallista puhetta, täysin ilmastodenialistien puhetta, kun sitä ei enää oikeastaan muualla maailmassa enää juurikaan kuule. [Juho Eerola: Kiitokset!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.04 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan tähän alkuun minäkin todeta, että on kyllä todella surullista, jos meillä on kansanedustajia, jotka ajattelevat, että Suomessa olisi kaikupohjaa tällaiselle tutkitun tiedon vastaiselle puheelle. Itse en usko, että sitä on. Suomalaiset ovat varsin hyvin perillä ja arvostavat tutkittua tietoa ja ovat sivistyneitä ja koulutettuja. Ainakin itse syvästi uskon, että suurin osa suomalaisista kyllä ymmär-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

tää sen, että ilmastotoimet ovat tärkeitä, että suurin osa suomalaisista ymmärtää sen, että Suomi hyötyy siitä, että on edelläkävijä näissä toimissa.

Aiemmassa puheenvuorossani korostin sitä vientipotentiaalia, joka näihin sisältyy. Olimme ministeri Multalan kanssa tiistaina Lappeenrannassa tämmöisessä energia-aiheisessa seminaarissa, jossa oli hyvin paljon esimerkkejä siitä, kuinka paljon Suomessa on osaamista tulevaisuuden energiainnovaatioissa. Siellä vahva viesti oli se, että varmistakaa, että Suomi tekee näitä toimia, varmistakaa, että meillä on kunnianhimoiset tavoitteet, varmistakaa se, että tulee nimenomaan kannustetta siihen, että esimerkiksi näitä hiilidioksidipäästöjä otetaan talteen ja niistä kehitetään uusia tuotteita, uusia innovaatioita. Tämä oli se vahva viesti päättäjille. Toivon, että tässä salissa tämä viesti otetaan vakavasti, koska meillä ei ole varaa hukata myöskään tätä mahdollisuutta, joka näissä piilee, ja tätä osaamista, joka sitten kyllä karkaa muualle, jos Suomi ei tähän tartu.

Vielä totean sen, että täällähän joutuu jo oppositiosta puolustamaan hallituksen omia tavoitteita, kun nimenomaan on ollut kuitenkin ihan hallituksen linja vaikkapa se, että on ajateltu näin, että ilmastotoimien tekeminen on aina myöskin taloudellisesti järkevämpää kuin tekemättä jättäminen tai niitten viivästyttäminen, joka tulee todella kalliiksi. Nyt tietenkään se, jos koko pohja tältä ilmastomuutoksen ymmärtämiseltä ja näihin toimiin sitoutumiselta sitten hallituksen riitaisuuden vuoksi putoaa pois, on todella, todella valitettavaa. On tietysti tärkeää nyt tukea täältä oppositiosta näitä hallituksen toimia, kun selvästi hallituksessa on täysin eri näkemyksiä näistä.

Täällä nostettiin esiin huoli siitä, että ilmastotoimet tulevat suomalaisille kalliiksi, arki kallistuu, ja haluan nyt vakuuttaa, että tilannehan on juurikin päinvastoin. Jos mietitään sitä, että iso osa suomalaisista haluaisi valita näitä vähäpäästöisiä vaihtoehtoja esimerkiksi liikkumisen tai asuntojen lämmittämisen osalta, niin siksi juuri on surullista, että hallitus on nyt poistanut näitä toimia, joilla oltaisiin varmistettu se, että näitten valintojen tekeminen olisi suomalaisille helpompaa. Joukkoliikenteen ilmastotuki on säästösyistä karsittu pois. Kävely- ja pyöräilyinfran rakentamisen edistämisestä on karsittu. Sekä kunnille että kotitalouksille myönnettyistä energia-avustuksista, joilla ollaan voitu edistää siirtymistä pois fossiilisista lämmitysmuodoista, on karsittu pois. Kaikki nämä toimet valitettavasti heikentävät mahdollisuuksia siihen, että tavalliset suomalaiset ja kunnat pystyisivät kestäväällä tavalla tuottamaan sellaista ympäristöä, jossa vähäpäästöiset ratkaisut edistyvät.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.08 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Nyt olisi korkein aika ottaa järki käteen. Suomi edelleen velkaantuu joka vuosi jopa yli kymmenellä miljardilla. Venäjä iskee ilmatilaloukkauksilla Puolaan ja tappaa ihmisiä Ukrainassa. Terroristit riistävät kansaa Gazan alueella. Amerikassa salamurhattiin juuri oikeistovaikuttaja. Ja mitä tehdään Suomessa? Näperrellään tällaisten huuhaa-asioiden parissa, kuten ilmastovuosikertomuksen. No, ei se tietenkään haittaisi lainkaan, jos se olisi ilmaista, mutta tässä talouden tilanteessa on ymmärrettävä, että tämä ilmastopuuha maksaa. Nyt olisi korkea aika laskea ilmastoideologian kaikki todelliset kustannukset niin kansalaisille, yrityksille kuin valtiolle ja myös kunnille, ja tuoda ne julkisuuteen.

Ilmastotoimien kokonaisuuksia ja kuluttajavaikutuksia ei selvitetty edes silloin, kun ilmastolaki ja sen sisältämä hiilineutraalisuustavoite vuonna 2022 säädettiin. Minusta tämä on täysin vastuutonta. Järjettömät ilmastotavoitteet aiheuttavat yrityksille kustannuksia,

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

joiden seurauksena niiden toiminta siirtyy maihin, joissa ei sitten ihmisoikeuksista tai luonnon suojelemisesta välitetä senkään vertaa. Meillä ei myöskään ole todellakaan varaa menettää Suomesta yhtään ainutta työpaikkaa. Polttomoottoriautoilla tulee voida ajaa normaalisti pitkien etäisyyksien Suomessa, eikä sitä ole mitään järkeä rajoittaa tai vähentää näitä kustannuksia nostamalla.

Tämä ilmastokiihko on ongelma myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Nämä käsittämättömät vaatimukset ovat jo vaarantaneet maatalouden kannattavuuden sekä lähes tuhonneet turvetuotannon, vaikka turve on äärimmäisen tärkeä ja monipuolinen uusiutuva resurssi. Turve tulisi todellakin luokitella uusiutuvaksi, ja sitä tulisi saada käyttää aivan normaalisti. Turve on kotimainen polttoaine, joka tulisi vapauttaa täysin päästökauppamaksuista. Se on huoltovarmuuden kannalta äärimmäisen tärkeä energianlähde, ja sitä on helppo varastoida. Lisäksi Suomi on maailman soisin valtio. Näitä meidän oman maamme resursseja tulee voida käyttää kansamme hyödyksi.

Hulluuden huipentuma oli viime maanantaina. Kun katsoin Ylen uutisia, niin siellä pidettiin lehmien hengitystä ongelmallisena ilmastolle. Suomessa asuu 0,05 prosenttia koko maailman naudoista. Alkavatko nyt vihreät ja demarit pelastamaan koko maailmaa päästöiltä ajamalla alas Suomen nautatilat? Eivät kai sentään. Tämä on samalla myös vakava asia. Koskakohan ihmisen hengitys lasketaan suurimmaksi ilmastouhaksi? Hiilidioksidi ei liity mitenkään niihin saasteisiin ja sellaisiin jätteisiin, mitkä oikeasti tuhoavat luontoa. Luontoa tulee totta kai suojella, eikä luontoa saa saastuttaa kemikaaleilla tai tarvella muutenkaan, kunhan siinä ei mennä liian pitkälle, kuten yleensä vihreät tekevät. Metsiä ja puita tulee pystyä käyttämään ja hyödyntämään, kuten Suomessa tehdäänkin järkevästi. Eläimiä tulee metsästää ja lihaa saa syödä, ja tietenkin petoeläimiä, kuten susia ja karhuja, kuuluu harventaa, jos ne tulevat liian lähelle asutusta.

Arvoisa puhemies! Varsinkin tässä taloustilanteessa ilmastolain vaatimuksiin kuluvat rahat olisi parempi käyttää tavallisen suomalaisen kannalta välttämättömien palveluiden turvaamiseen ja paljon tärkeämpiin kohteisiin. On muistettava, että elämme velaksi. Onneksi meillä on sentään hallitus, joka on sitoutunut etenemään kohti hiilineutraalisuustavoitetta ilman, että se näillä omilla toimillaan nostaa kansalaisten elinkustannuksia tai heikentää yritysten kilpailukykyä. Tämä on se perälauta, joka estää suurimmat järjestömyydet. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

19.13 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ehkä ensin voin edustaja Garedew'n huolta hälventää, eli ilmastotoimet eivät suinkaan ole ristiriidassa talouspolitiikan kanssa vaan aivan päinvastoin. Jos ne olisivat, niin emme varmaankaan olisi nähneet Finlandia-julistusta, jossa yli 200 suomalaista yritystä ja kaikki suurimmat vientiyritykset, Teknologia-teollisuus, Metsäteollisuus, Kemianteollisuus ja Energiateollisuus nimenomaan vetosivat hallitukseen, että se tekee lisätoimia, jotka tukevat teollisuuden uudistumista ja kasvua, turvaavat työpaikkoja ja edistävät ilmastotavoitetta. Elikkä teollisuuden vahva viestihän on ollut, että Suomen täytyy pyrkiä ilmastotavoitteeseen, hiilineutraalisuuteen 2035, ja teollisuus on vaatinut lisää toimia, jotta tämä saavutetaan. Tässä ovat tosiaan kaikki suurimmat Suomen vientiyritykset ja lukuinen joukko muita yrityksiä tämän vetoimuksen allekirjoittaneet, niin että siinä mielessä teollisuus näkee kyllä sen, että ne ilmastotoimet ovat meillä iso mahdollisuus, koska me voimme sitten myydä ratkaisuja maailmalle. Näinhän me

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

olemme jo pystyneet tekemään, ja sen takia teollisuuden suuri huoli on ollut se, jos nyt lähdetään ilmastotoimista lipsumaan.

Ehkä nyt tavallaan siihen, kun äsken nostin huolia ja sitä, kuinka hallitus ei todellakaan ole onnistunut toimissaan vaan päinvastoin omilla toimillaan heikentänyt ilmastotoimia: Hyväähän on se, että ei ole mitään syytä luovuttaa. Meillä on edelleen mahdollisuus päästä omaan hiilineutraalisuustavoitteeseemme, ja me siis teemme sitä tietysti sen takia, että voimme turvata hyvän tulevaisuuden meidän lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Tänä kun ilmastovuosikertomuksesta oli julkinen kuuleminen, niin siellä nimenomaan nuoret ja isovanhemmat yhdessä vaativat paljon vaikuttavampia toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi, koska he näkivät, että nimenomaan se on tulevaisuuden kysymys niin heidän omille lapsenlapsilleen kuin tietysti sille, miten nuoret näkevät oman tulevaisuutensa.

Sen takia on ollut hieno juttu, että nyt viime aikoina on tullut niitä malleja ja esityksiä siitä, miten me voidaan pitää kiinni tästä meidän hiilineutraalisuustavoitteesta. Koneen Säätiö julkaisi tällaisen avauksen, joka pureutuu nimenomaan maankäyttösektorin tavoitteeseen, ja totesi, että on aivan mahdollista vahvistaa maankäyttösektoria ja se voidaan tehdä nimenomaan nykyisen teollisuuden rakenteen puitteissa. Sillä voidaan taata metsäteollisuudelle sen tarvittava puuraaka-aine, ja itse asiassa tämä heidän mallinsa osoitti, että se on myös meidän kansantaloudelle parempi kuin se, että me emme tekisi mitään. Se kasvattaa meidän kansantaloutta.

Me vihreät julkistimme oman polkumme siihen, miten päästään hiilineutraalisuuteen, ja niin ikään siellä me pystyimme näyttämään, että meillä on keinoja. Kyse on nyt ennen kaikkea tahdosta, ja kyse on nimenomaan siitä poliittisesta keinovalikoimasta, mikä hallituksen tulisi ottaa käyttöön. Maankäyttösektorilla todellakin on nyt voiteltu tilannetta jo muutama vuosi, ja valitettavasti tämä hallitus ei ole kyennyt mitään lisäisiä toimia tuomaan pöydälle. Viime kaudellakin tähän maankäyttösektorin tilanteeseen jo herättiin, ja silloin tehtiin hiilinielujen pelastuspaketti. Sitä ennen oli jo tehty erilaisia toimia, niin kuin vaikka joutomaiden metsitystuki, tuhkalannoituksen tuki, energiapuun korjuun lisääminen, jotta ainespuuta ei ohjautu polttoon, ja Metsähallituksen tulostavoitteita vähennettiin hakkuupaineen vähentämiseksi. Elikkä nimenomaan mietittiin niitä keinoja, miten voidaan maankäyttösektoria vahvistaa. Ja kun se tilanne sitten vielä huononi, niin otettiin kosteikkotuki käyttöön, lähdettiin sitä valmistelemaan, ja tehtiin selvitys maankäytön muutosmaksusta. Valitettavasti tämä hallitus ei tätä maankäytön muutosmaksua ole vielä otanut käyttöön, vaikka se toisi myös julkiseen talouteen lisärahaa, ja se peruutti tämän kosteikkotuen heti ensi kättelyssä niin, että sitä ei ehditty edes avata. Nyt sitten nämä lisäiset toimet, mitä on ehdotettu, ovat oikeastaan niitä samoja, mitä viime kaudella jo tehtiin ja jotka hallitus jo kertaalleen lakkautti.

Mutta tosiaan se hyvä uutinen on, että hiilineutraalisuus on edelleen mahdollista ja se nimenomaan vahvistaa meidän kansantalouttamme, ei heikennä sitä. Nyt olisi äärimmäisen tärkeitä, että nämä keinot otettaisiin pikaisesti käyttöön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola. [Mikrofoni on kiinni] — Edustaja Eerola, onko mikrofoni päällä? Tai sitten kuuluu muuten vaan niin hiljaa. [Juho Eerola: On se, joo.]

19.18 **Juho Eerola ps:** Puhutaan sitten vähän kovempaa, arvoisa rouva puhemies, että varmasti kuuluu kautta koko talon. — Sanoin sen jo, että kun tässä on parjattu nyt sitä, että

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

nykyhallitus on tätä jakeluvetoa keventänyt ja bensaveroa alentanut, ja moitittu siitä, niin ne ovat omasta mielestäni sitten taas olleet oikein hyviä ratkaisuja. Ne näkyvät kansalaisten kukkarossa ja helpottavat sitä arkea työssäkäyvillä ihmisillä, mitä täällä on paljon peräänkuulutettu myös opposition puolelta, että tällaisia toimia pitäisi tehdä.

Mutta tämän takia en varsinaisesti pyytänyt puheenvuoroa, vaan tuo edustaja Mikkosen aiempi puheenvuoro — ei siis tämä, minkä hän juuri piti, vaan hetkeä aikaisemmin pitämänsä puheenvuoro — jäi oikein mietityttämään, kun hän sanoi, että olisin pitänyt tieteen vastaisen puheen täällä hetkeä aikaisemmin, ja mitä sanoja hän nyt käyttikään. Omasta mielestäni en kyllä puhunut millään lailla muunneltua totuutta tai näin, vaan olin poikkeuksellisesti jopa tarkistanut niitä lukemia, mitä siinä kerroin, ja muuta, ja en huomannut, että siinä olisi mitään tieteen vastaista. Nyt lähinnä tässä kysyisinkin sitä, mikä tuossa äskeisessä, aiemmassa puheenvuorossani oli tieteen vastaista.

Sitten täällä on myöskin puhuttu paljon siitä, kuinka nykyhallitus on kauhean erimielinen tästä asiasta. Joo, varmaan onkin erilaisia painotuksia hallituspuolueiden välillä, mutta huomautan tässä yhteydessä, kun täällä nyt vihreitä vielä kaksin kappalein on paikalla, että kun viime kaudella istuin tuossa, missä nyt istuu varapuhemies Filatov, niin muutamankin kerran kyllä siinä kuuntelin, kuinka silloiset hallituspuolueet keskusta ja vihreät — ihan vierekkäin vielä silloin istuivat, niin kuin nytkin istuisivat, jos täällä yhtään keskustalaista olisi — väittelivät ihan näistä samoista asioista, aivan samoista ilmasto- ja metsä-, hiiliasioista keskusta ja vihreät väittelivät silloin, ja mielestäni paljon rankemmin sanankäantein kuin mitä nykyinen hallitus täällä nyt kohtuullisen maltillisestikin taittaa sananpeistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.21 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Vastauksena edustaja Eerolalle, kun kysytte, mikä puheenvuorossanne oli tulkittavissa tieteen ja tutkimuksen vastaiseksi, niin tiivistäisin sen tähän näin, että puheenvuorossanne kiistitte käytännössä oman tulkintanne mukaan ihmislähtöisen hiilidioksidipäästöjen vaikutuksen ilmastoon lämpenemiseen. Se kyllä ainakin omaan korvaan särähti todella vahvasti, kun on hyvin laaja yksimielisyys tiedeyhteisöllä siitä, että näin on, että ihmisten aiheuttamat hiilidioksidipäästöt vaikuttavat [Juho Eerola pyytää vastauspuheenvuoro] ilmastoon ja muuttavat sitä sillä tavalla, että luonnon ja myöskin ihmisväestön on vaikea sopeutua tähän nopeuteen, jolla tämä muutos tapahtuu. Mutta tämä tässä ei ole tieteellinen väittely, ja varmaan kannattaa jokaisen näihin perehtyä. Ilmastopaneeli muun muassa on erittäin hyvä taho, jolta tulee paljon hyviä suosituksia päättäjille, ja tiedeyhteisöä on kyllä tärkeää kuunnella.

Otin vielä puheenvuoron, en nyt tarkoituksella pitkittäkseni tätä keskustelua, vaan koska mielestäni on erittäin tärkeää, että tästä aiheesta puhutaan. Kun täällä esitettiin vieläkin tällainen ajatus siitä, että ilmastotoimet nostavat ihmisten arjen kustannuksia, niin vielä korostan, että hallitus on nyt nimenomaan itse luokitellut tekevänsä tällaisia ilmastotoimien perumisia, mutta nimenomaan aika moni näistä ilmastotoimien perumisista aiheuttaa juurikin ihmisten arjen kustannusten kasvua.

Nostan nyt esiin vaikka tämän joukkoliikenteen. Tulee semmoinen tunne, että hallitus ei välitä lainkaan niistä ihmisistä, jotka nimenomaan ovat valinneet tai haluaisivat valita sen, että arjessa haluaisivat käyttää joukkoliikennettä, koska se on kestävä tapa liikkua ja monella tapaa myöskin ikään kuin kotitalouden kustannusten kannalta parempi kuin se, että

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

on pakko omistaa se henkilöauto, ja töihin ja harrastukseen ja muuhun liikkumiseen on sitten pakotettu käyttämään henkilöautoa. Tämä näkökulma hallitukselta tuntuu unohtuvan koko ajan. Kuitenkin olisi ollut järkevää toimia niin, että yhä useammalla ihmisellä olisi mahdollisuus henkilöautoilun sijaan valita se joukkoliikenne. Ja vielä tulee muistaa se, että meillä on aika paljon semmoista väestöä, jolle se henkilöautoilu ei joka tapauksessa ole vaihtoehto auton omistamisen kustannusten takia, tai on vaikkapa alaikäiset, jotka eivät voi toki itsenäisesti henkilöautolla liikkua, tai sitten vaikka ikäihmiset, joiden ei esimerkiksi terveyssyistä ole sitten enää mahdollista autolla ajaa. Tämä on varsin iso karhunpalvelus ihmisille, jotka joukkoliikenteen varassa ovat, että joukkoliikenteen edellytyksiä on heikennetty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola, vastauspuheenvuoro.

19.24 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Holopainen, tämänkin puheenvuoronne jälkeen olette edelleen tervetullut kanssani kimppakyytiin, kun lähdemme jonnekin vaalipiirimme tapaamiseen.

En kyllä mielestäni — voidaan katsoa sitten pöytäkirjoista, miten olen sanonut — kiistänyt ihmisen osuutta näihin ilmastopäästöihin, vaan lähinnä kyseenalaistin ihmisen osuuden suuruuden hiilidioksidin kokonaismäärässä ja etenkin kyseenalaistin sen, mikä on suomalaisten osuus tässä hiilidioksidin kokonaismäärässä. Sitä lähinnä kyseenalaistin. Sanoin kyllä, että ihmisen osuus on olemassa, mutta se ei ole kovinkaan suuri. Kun katsotaan ilmaston tuhansien vuosien sykliä, niin on ollut jopa suurempia muutoksia lämpötiloissa ilman, että polttomoottoria on edes keksitty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.25 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Suomen tulisi nyt vihdoinkin ja viimein ymmärtää irtaantua Pariisin ilmastopöytäkirjasta, EU:n hiilineutraalisuustavoitteesta sekä Suomen vieläkin kireämmästä hiilineutraalisuustavoitteesta. Marinin hallituksen säätämä ilmastolaki tulisi ehdottomasti avata ja vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite kumota.

Pariisin ilmastopöytäkirjasta puolestaan on helppo irtaantua, jos vaan eduskunnan enemmistö tätä haluaa. Amerikassa Trump veti heti nykyisen virkakautensa ensimmäisenä päivänä Yhdysvallat pois Pariisin ilmastopöytäkirjasta. Näin kävi myös ensimmäisen virkakauden alussa 2017, mutta presidentti Joe Biden palautti Yhdysvallat takaisin sopimuksen piiriin, ja siksi Trump joutui tekemään sen uudelleen.

Ilmastopöytäkirja on siis juridisesti sitova kansainvälinen sopimus, jonka tavoitteena on ilmastomuutoksen hidastaminen. Suomi liittyi siihen vuonna 2016 osana EU:ta. EU:n hiilineutraalisuustavoitteesta on taas todella vaikea päästä eroon, jos emme pääse koko EU:sta eroon, mitä siis todellakin kannatan. EU:n tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2050, mutta nyt se on keksinyt asettaa älyttömiä lisävaatimuksia jo vuodelle 2040, jotta tähän alkuperäiseen tavoitteeseen päästäisiin.

No, minkä takia sitten näistä ilmastopöytäkirjoista pitäisi irtaantua? Koska ihmisen aiheuttamat hiilidioksidipäästöt eivät vaikuta mitenkään mihinkään ilmaston lämpenemiseen. Ilmakehässä on 0,04 prosenttia hiilidioksidia. Ilmakehän hiilidioksidimäärästä 96 prosenttia syntyy aivan ilman ihmisen vaikutusta, luonnosta ja meristä, ja vain noin neljä prosenttia kaikesta tästä hiilidioksidista on ihmisten aiheuttamaa. No, jos joku nyt välttä-

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

mättä — niin kuin täällä salissa — haluaa uskoa tähän utopiaan, että ihmisen aiheuttama hiilidioksidi vaikuttaisi ilmaston lämpenemiseen, niin olisi hyvä edes ymmärtää se, että Suomen päästöt ovat niin minimaalisen vähäiset, että niillä ei nyt ainakaan ole mitään merkitystä, koska ilmasto on globaali. Suomen päästöt ovat 0,1 prosenttia koko maailman päästöistä, siis yksi tuhannesosa.

Otetaan sitten puheeksi myös hiilidioksidi. Hiilidioksidi on välttämätön kaasu, joka mahdollistaa elämää, ei tuhoa sitä. Mikään empiirinen koe ei ole pystynyt todistamaan, että hiilidioksidin määrän lisääntyminen maapallolla vaikuttaisi ilmastomuutokseen. Vähintään 1 350 — siis 1 350 — vertaisarvioitua tutkimusta on skeptisiä sen suhteen, mikä on ihmisen rooli ilmastomuutoksessa. Se on aika iso määrä.

Kuten vihreät täällä salissa, kansainvälinen ilmastopaneeli ja media antavat ymmärtää, että tästä hiilineutraalisuudesta ja ilmastomuutoksesta vallitsi yksimielisyys, kun tosiasiassa tieteellinen kenttä ei todellakaan ole yksimielinen. Amerikka on nämä tosiasiat ymmärtänyt eikä lähde tähän ideologiaan mukaan. On todella hienoa, että Amerikan ympäristönsuojeluvirasto EPA tulee todennäköisesti antamaan tieteellisen linjauksen siitä, että kasvihuonepäästöt eivät uhkaa — siis eivät uhkaa — kansanterveyttä tai ympäristöä.

Arvoisa puhemies! Ilmasto muuttuu ja tulee aina muuttumaan. Ihmisen aiheuttamilla hiilidioksidipäästöillä ei ole yhtään mitään merkitystä mihinkään globaaleihin ilmastomuutoksiin. Kaikki hiilineutraalisuuteen pyrkiminen varsinkin täällä pohjoisessa Suomessa, jossa on pitkät etäisyydet, kylmät talvet ja ankeat olot, on täysin pätkähullua ihmisen kiusaamista ja todellakin hyödytöntä, jos sillä nyt joku ajattelee pelastaa koko globaalin ilmaston. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

19.30 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä menee melkein sanattomaksi. Edustaja Eerola muisteli, että viime kaudellakin käytiin paljon keskustelua ja hallituksen sisälläkin oli eri näkemyksiä ainakin tiettyihin toimenpiteisiin, mitä liittyy ilmastomuutokseen. Mutta nythän tilanne on se, että täällä ei ole siis ketään muita hallituspuolueiden edustajia edes kuuntelemassa näitä tarinoita, mitä äsken saimme kuulla, ja pidän sitä kyllä aika ymmärrettävänä, jos pitää ihan perusasioista aina lähteä keskustelemaan.

Tosiaan minusta meidän pitäisi nähdä se, että meidän tehdään tätä ilmastomuutoksen torjuntatyötä meitä itseämme varten, meidän lapsiamme varten, meidän lapsenlapsiamme varten ja tulevia sukupolvia varten. Nimenomaan täällä pohjoisessa, jossa ilmasto kuumeenee nopeammin kuin maapallolla keskimäärin, on tärkeitä, että me ollaan mukana, ja totta kai on tärkeitä, että me toimitaan kansainvälisesti. Sen takia tietysti on tärkeitä, että me ollaan osana EU:ta tekemässä ilmastotyötä, ja sen takia meidän kaikkien pitää huolehtia siitä, että me itse saavutamme nämä EU:n ilmastotavoitteet, jotta kaikki muutkin EU-maat saavuttavat ne. EU tietysti isona toimijana globaalisti voi edesauttaa ilmastotyötä ja onkin ollut tässä ihan hyvänä ajurina.

Vaikka nyt Yhdysvallat on vetäytymässä Pariisin ilmastosopimuksesta, niin on hyvä muistaa, että kyllähän Yhdysvalloissa paljon tapahtuu. Siellä osavaltiot toimivat, yritykset toimivat, kaupungit toimivat. Ja miksikö? No siksi, koska ne näkevät, että se on viisasta bisnestä myös.

Me tulevaisuusvaliokunnan kanssa vierailimme Teksasissa, ja Teksasissa nämä yritykset kertoivat, että nimenomaan tuulivoima ja aurinkovoima ovat niin hyvää bisnestä, että

Pöytäkirja PTK 77/2025 vp

heidän kannattaa sitä tehdä. Eivät he kaikki olleet niin kiinnostuneita siitä, miten se vaikuttaa ilmastoon, mutta he tiesivät, että sitä puhdasta energiaa tarvitaan ja se on hyvää bisnestä, ja asiat etenivät sitä kautta. Niin kuin äsken tuossa totesin, niin kyllähän meidänkin vientiyritykset tämän ymmärtävät. Sen takiahan meillä itse asiassa EK on ollut kaikkein vahvimmin ajamassa sitä, että meillä on kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, meillä on kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet, ja heillä on tosi iso huoli siitä, jos nyt Suomi on tällaisista lipsumassa eikä ole tekemässä sitä ilmastotyötä, koska tämä on ollut äärimmäisen tärkeä ja merkittävä meille myös globaalisti ja kansainvälisesti. Meillä esimerkiksi on nyt paljon kiinnostusta erilaisilla vihreillä investoinneilla sijoittua Suomeen, ja se on sen ansiosta, että meillä on ollut määrätietoinen, johdonmukainen ilmastopolitiikka — siitä on syytä pitää kiinni — ja myös sen ansiosta, että me ollaan jo päästy eroon fossiilisesta energiasta hyvin pitkälle. Tämä on ollut myös se syy, miksi meillä esimerkiksi sähkö on suomalaisille paljon, paljon edullisempaa kuin Euroopassa, ja se houkuttelee tänne myös niitä investoijia.

Kyllä näillä ilmastotoimilla on myös talouden näkökulmasta [Puhemies koputtaa] paljon mahdollisuuksia, me voidaan tehdä bisnestä, mutta se jo näkyy niissä meidän arjen kustannuksissa, että meidän kotitalouksien sähkö on pysynyt alemmalla tasolla myös silloin energiakriisin aikana.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta ja talousvaliokunta voivat antaa lausunnon viimeistään 3.10.2025.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 73/2025 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 12.9.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.35.

Pöytäkirjan vakuudeksi: